

Азия/Еуропа

Ақпараттық-сараптама журналы
Басылымның 2-ші жылы, Қыркүйек-Қазан 2017 жыл, №21-22

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜN AYLIK YAYINIDIR ЕУРАЗІЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АЙ САЙЫН ШЫҒАРАТЫН БАСЫЛЫМЫ

RECENT DEVELOPMENTS IN THE BAKU-TBILISI-KARS RAILWAY PROJECT

РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОЕКТА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО МАРШРУТА БАКУ-ТБИЛИСИ-КАРС

RÖPORTAJ SÜXBAT

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. İLHAN SAĞSEN İLE RÖPORTAJ

АБАНТ ИЗЗЕТ БАЙСАЛ УНИВЕРСИТЕТИ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ҒЫЛЫМДАР ФАКУЛЬТЕТИ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСТАР БӨЛІМІНІҢ ОҚЫТУШЫСЫ ДОЦ. ИЛХАН САҒСЕНМЕН СҰХБАТ

ЭФФЕКТ ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНОЙ ПОЛИТИКИ США НА ЭКОНОМИКУ КАЗАХСТАНА

THE EFFECT OF THE U.S. MONETARY POLICY ON THE KAZAKHSTANI ECONOMY

DANIYAR NURBAYEV

THE ROLE OF LOCATION IN THE REGIONAL ECONOMIC GROWTH OF RUSSIA

РОЛЬ ГЕОГРАФИЧЕСКОГО РАСПОЛОЖЕНИЯ В РЕГИОНАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ РОСТЕ РОССИИ

KANAT MAKHANOV

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық – сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Sahibi / Меншік иесі
Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü /
Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты директоры
Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer

Genel Yayın Yönetmeni / Бас редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Жауапты редактор
Dr. Zhandos Ranov

Haber Müdürü / Жаңалықтарға жауапты редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Tercüme Ekibi / Аудармашылар тобы
Omırbek Hanayı
Aigerim Manatkızı

Sekretarya / Хатшылық
Saltanat Suleymen

Teknik Redaksiyon / Техникалық редакторлар
Abulhairkhan Zhunisbek

Yayın Kurulu / Редакция алқасы
Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer
Zhengizkhan Zhanaltay
Dr. Zhandos Ranov
Dr. Gulnar Nadirova
Dauren Aben
Lidiya Parchomchik

Yönetim Merkezi / Басқару орталығы

Almalı Audanı, Mametova 48, 050004
Almaty, Kazakhstan
Tel. +7 (727) 279 97 94
Fax. +7 (727) 279 97 94
E-mail: info@eurasian-research.org

Mülakat, haber-yorum ve analizlerde ifade edilen görüşler yazarların kendi görüşleri olup
Enstitü'nün yayın politikasını yansıtmamaktadır. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

"Сұхбат", "Ақпараттық-сараптама" және "Өзекті пікір" айдарларымен шыққан мақала авторларының
пікірлері институт көзқарасын білдірмейді. Журналда жарияланған материалдарды
институттың рұқсатынсыз көшіріп басуға болмайды.

YRD. DOÇ. DR. VAKUR SÜMER

Merhabalar,

Doç. Dr. Sayın Nevzat Şimşek'in başarılı idaresinin ardından, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi'ne bağlı Avrasya Araştırma Enstitüsü'nün yönetimi sorumluluğunu geçtiğimiz günlerde teslim aldım. Sayın Şimşek'e görevleri boyunca Enstitü yönetiminde kaydettiği değerli çalışmalar nedeniyle şükranlarımı sunuyorum. Kendisinin döneminde Avrasya Araştırma Enstitüsü, küresel düzlemde tanınan bir araştırma kuruluşu haline geldi. Temennimiz odur ki, bayrak yarışı niteliğindeki bu süreci; gerek Enstitümüz, gerekse Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi ve bunlarda sembolleşen Türk-Kazak dostluğu açısından daha ileri noktalara taşıyız.

Ekim 2017 sayımızla karşınızdayız. Bu sayımızda yine dopdolul bir içerik hazırladığımızı düşünüyoruz. Emegi geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyoruz. Pek çok haber ve yorumun yanı sıra, üç derinlemesine analiz de bu sayımızda yer veriyoruz.

Bakü-Tiflis-Kars demiryolu projesindeki son gelişmeleri konu edinen analiz yazısında, bölgedeki demiryolu altyapısının yeni yatırımlar ile genişleme eğilimi gösterdiği vurgulanmaktadır. Bu sayede, tarihi İpek Yolu'nun yeniden hayata geçirilmesinde çok önemli rol atfedilen Bakü-Tiflis-Kars demiryolu projesinin daha bütüncül ve kapsayıcı hale geleceği anlatılmaktadır.

İçinde bulunduğumuz yılın sonunda işlerlik kazanması beklenen projenin, sadece proje ülkelerine değil, tüm Avrasya bölgesine önemli yararlar getireceği öngörülmektedir. Proje ile, Çin'den Avrupa'ya dek uzanan muazzam bir ulaştırma ağının çekirdeği kurulmuş olacaktır. Projenin ekonomik önemi İpek Yolu'nun canlandırılması mal ve hizmetlerin kolaylıkla aktarılmasının çok ötesinde; kültürlerin ve anlayışların da akışkanlık kazanmasına, ve uzun vadede ülkeler ve halklar arası dostlukların gelişmesine de katkı sağlayacaktır. Bakü-Tiflis-Kars demiryolu projesi; Avrasya'nın, barış, istikrar, huzur ve refah bölgesi olarak gelişmesine önemli katkılar sunma potansiyeli taşımaktadır.

Ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri'nin para politikasının, Kazakistan ekonomisi üzerindeki etkilerini irdeleyen bir analiz daha dergimizde yer alıyor. Bir diğer analizde ise, Rusya Federasyonu'nun ekonomik kalkınmasında konumun ne ölçüde belirleyici bir rol oynadığına ilişkin tartışmayı bulabilirsiniz.

Keyifli okumalar diliyoruz.

Қадірлі де құрметті оқырман қауым!

Доцент, доктор Невзат Шимшектің басқару мерзімі табысты аяқталғаннан кейін жуырда Қожа Ахмет Ясауи университеті жанындағы Еуразия ғылыми-зерттеу институтын басқару жауапкершілігін алдым. Невзат Шимшек мырзаға өз міндетін атқару барысында Институт қызметіне қосқан зор үлесі үшін шексіз алғысымды білдіремін. Оның басқару мерзімінде Еуразия ғылыми-зерттеу институты әлемдік деңгейде танылған ғылыми-зерттеу ұйымына айналды. Эстафета сипатындағы бұл үдерісті әрі институтымыз бен Қожа Ахмет Ясауи университеті тұрғысынан, әрі қазақ-түрік халықтарының достығы тұрғысынан одан әрі дамыта түсеміз деген ойдамыз.

Назарларыңызға «Азия Еуропа» журналының 2017 жылғы қазан айындағы санын ұсынамыз. Бұл санымыз да мазмұнды болады деген үміттеміз. Еңбегі сіңген бүкіл азаматтарға алғыс айтамыз. Бұл жолы көптеген ақпараттық сараптамалармен қатар үш талдау дайындадық.

Баку-Тбилиси-Карс теміржол жобасының ағымдағы ахуалы басты тақырыпқа айналған талдауда жаңа инвестициялар арқылы аймақтағы теміржол инфрақұрылымының кеңею үрдісіне назар аударылды. Осыған байланысты тарихи Жібек Жолын қайта жандандыруда өте маңызды рөл атқаратын Баку-Тбилиси-Карс теміржол жобасының тұтастығы мен инклюзивтілігінің артатыны жөнінде айтылды.

Үстіміздегі жылдың аяғында пайдалануға беру жоспарланып отырған жобаның тек жоба шеңберіндегі елдерге ғана емес, сондай-ақ бүкіл Еуразия аймағына да айтарлықтай пайда әкелетіні көзделіп отыр. Бұл бағдар арқылы Қытайдан Еуропаға дейін созылған үлкен көлік желісінің негізі құрылатын болады. Жобаның экономикалық маңызы Жібек жолының қайта жандануымен, тауарлар мен қызметтердің оңай жеткізілімімен шектеліп қана қоймайды. Бұл жоба мәдениеттердің таралуына және ұзақ мерзімді перспективада елдер мен халықтар арасындағы достықтың дамуына да септігін тигізетін болады. Баку-Тбилиси-Карс теміржол жобасының Еуразияның бейбітшілік, тұрақтылық, тыныштық және өркендеу аймағы ретінде дамуына маңызды үлес қосу әлеуеті бар.

Сонымен қатар, Америка Құрама Штаттарының ақша-кредит саясатының Қазақстан экономикасына ықпалы зерделенген талдауды журналымыздың осы санынан оқи аласыздар. Тағы бір талдауда Ресей Федерациясының экономикалық дамуында орналасу жерінің қаншалықты шешуші рөл атқаратындығына қатысты талқылауды таба аласыз.

Жанға жағымды оқылым тілейміз.

ÖNSÖZ АЛҒЫСӨЗ

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ YRD. DOÇ. DR. VAKUR SÜMER.....	1
---	---

RÖPORTAJ СҰХБАТ

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. İLHAN SAĞSEN İLE RÖPORTAJ АБААНТ ИЗЗЕТ БАЙСАЛ УНИВЕРСИТЕТИ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ҒЫЛЫМДАР ФАКУЛЬТЕТИ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСТАР БӨЛІМІНІҢ ОҚЫТУШЫСЫ ДОЦ. ИЛХАН САҒСЕНМЕН СҰХБАТ	4
---	---

GÜNCEL ӨЗЕКТІ ПІКІР

RECENT DEVELOPMENTS IN THE BAKU-TBILISI-KARS RAILWAY PROJECT РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОЕКТА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО МАРШРУТА БАКУ-ТБИЛИСИ-КАРС LIDIYA PARKHOMCHIK.....	16
THE EFFECT OF THE U.S. MONETARY POLICY ON THE KAZAKHSTANI ECONOMY ЭФФЕКТ ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНОЙ ПОЛИТИКИ США НА ЭКОНОМИКУ КАЗАХСТАНА DANIYAR NURBAYEV	26
THE ROLE OF LOCATION IN THE REGIONAL ECONOMIC GROWTH OF RUSSIA РОЛЬ ГЕОГРАФИЧЕСКОГО РАСПОЛОЖЕНИЯ В РЕГИОНАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ РОСТЕ РОССИИ KANAT MAKHANOV	34

HABER-YORUM

АҚПАРАТТЫҚ-САРАПТАМА

ASTANA HOSTED THE PUGWASH CONFERENCE AND THE IAEA LEU BANK OPENING CEREMONY.....	42
TÜRKİYE'DE SURİYELİ MÜLTECİLERE İNSANİ YARDIM: KIZILAY KART PROJESİNİN GÜNCEL DURUMU.....	44
ECONOMIC GROWTH OF KAZAKHSTAN IN 2017 IS LIKELY TO OUTPERFORM PREVIOUS EXPECTATIONS.....	46
NORTH KOREA TESTS ITS MOST POWERFUL NUCLEAR BOMB.....	48
CHINA AND INDIA SETTLED THE BORDER CRISIS IN THE HIMALAYAS.....	50
THE CASPIAN SEA LEVEL CHANGES AS SURFACE TEMPERATURES RISE.....	52
KAZAKHSTAN ORGANIZED THE FIRST SUMMIT OF THE ORGANIZATION OF ISLAMIC COOPERATION ON SCIENCE AND TECHNOLOGY.....	54
CAN UN PEACEKEEPERS BRING PEACE TO UKRAINE?.....	56
FURTHER POPULARIZATION OF THE TRANS-CASPIAN INTERNATIONAL TRANSPORT ROUTE.....	58
ON THE MECHANISMS OF KAZAKH CULTURE PROMOTION.....	60
THE SIXTH ROUND OF SYRIAN PEACE TALKS WAS HELD IN ASTANA.....	62
KAZAKHİSTAN ÜLKE YATIRIMLARINI DİJİTALE TAŞIYOR.....	64
IN A SIGN OF GROWING COOPERATION, PRESIDENT NAZARBAYEV VISITED THE CENTRAL ASIAN NEIGHBORS.....	66
THE CONFERENCE ON FACILITATING THE CTBT ENTRY INTO FORCE WAS HELD IN NEW YORK.....	68
FIRST RESULTS OF KAZAKHSTAN'S POLICY OF AGRICULTURAL DIVERSIFICATION.....	70
RECENT DEVELOPMENTS IN THE KURYK SEAPORT CONSTRUCTION.....	72

ETKİNLİKLER

ІС-ШАРАЛАР

.....	74
-------	----

**ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
FAKÜLTESİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER
BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ.
DR. İLHAN SAĞSEN İLE ROPORTAJ**

АБАНТ ИЗЗЕТ БАЙСАЛ УНИВЕРСИ-
ТЕТІ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК
ҒЫЛЫМДАР ФАКУЛЬТЕТІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
БАЙЛАНЫСТАР БӨЛІМІНІҢ ОҚЫТУШЫСЫ
ДОЦ. ИЛХАН САҒСЕНМЕН СҰХБАТ

Kendinizi Tanıtır mısınız?

İsmim İlhan Sağsen. 2001 yılında Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirdim. Ardından ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde "The Issue of Management of the Waters of the Euphrates and Tigris River Basin in International Context" başlıklı çalışmamla Yüksek Lisans'ı ve "The European Union as a Distinctive Actor in Global Climate Change Policy" başlıklı çalışmamla da Doktora Eğitimi tamamladım. Doktora sürecimde yaklaşık olarak 1 yıl için Almanya'nın Bonn kentinde bulunan ZEİ'de (Avrupa Entegrasyonu Çalışmaları Merkezi) misafir araştırmacı olarak bulundum. Yüksek Lisans ve Doktora eğitimlerim sırasında aynı zamanda Araştırma Görevlisi olarak ODTÜ'de görev yaptım. Halen Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde Yardımcı Doçent Doktor olarak görev yapmaktayım. İlgi alanlarım: Avrupa Birliği, enerji, su politikaları, iklim değişikliği ve güvenlik olarak özetlenebi-

Өзіңізді таныстыра кетсеңіз?

Аты-жөнім Илхан Сағсен. 2001 жылы Гази Университетінің Халықаралық қатынастар факультетін бітірдім. Кейін «Халықаралық контексте Евфрат және Тигр өзендерінің су ресурстарын басқару мәселесі» атты зерттеу жұмысыммен магистрлық және «Климаттың өзгеруіне қатысты жаһандық саясаттағы Еуропалық Одақтың дербес күш ретіндегі рөлі» атты диссертацияммен докторлық дәрежесін алдым. Докторантура кезінде Германиядағы Бонн қаласындағы Еуропалық интеграциялық зерттеулер орталығында (ZEI) бір жыл қонақ зерттеуші болып зерттеу жүргіздім. Магистратура және докторантура кезінде оқумен қатар Таяу Шығыс Техникалық университетінде ғылыми қызметкер болып жұмыс атқардым. Қазіргі таңда Абант Иззет Байсал университеті Халықаралық қатынастар факультетінде доцентпін. Еуропалық Одақ, энергетика, су

lir. Bu konularda çeşitli ulusal ve uluslararası konferanslara katıldım, aynı zamanda da yine çalışma alanlarımla alakalı kitap bölümü, makale, rapor gibi birçok ulusal ve uluslararası yayınlarım var.

Bazı OPEC üyeleri ile aralarında Rusya ve Kazakistan gibi büyük miktarlarda petrol ihraç eden ülkelerin üretim kısıntısına gitme politikası ve bu sürecin geleceği hakkında fikirlerinizi öğrenebilir miyiz?

Küresel anlamda bakıldığında yavaşlayan ekonomik büyüme, başta Çin olmak üzere taleplerde azalma, alternatif enerji kaynaklarına yönelim ve teknolojinin ilerlemesinin enerji kullanımında verimliliği arttırması gibi faktörler ve temelde de uluslararası piyasada arzın talebi geçmiş olması petrol fiyatının düşme nedenleri olarak gösterilebilir. Bunun dışında İran gazının uluslararası piyasaya çıkışı arzı arttıran bir başka neden olmuştur. Aynı zamanda, kaya gazının oyuna dahil olması petrol fiyatlarını daha da aşağı çeken bir unsur

саясаты, климат өзгерісі және қауіпсіздік салалары бойынша зерттеу жүргіземін. Аталаған салалар бойынша түрлі республикалық және халықаралық конференцияларға қатысумен қатар, республикалық және халықаралық басылымдарда түрлі зерттеу мақалаларын, кітап тараулары мен баяндамалар жарияладым.

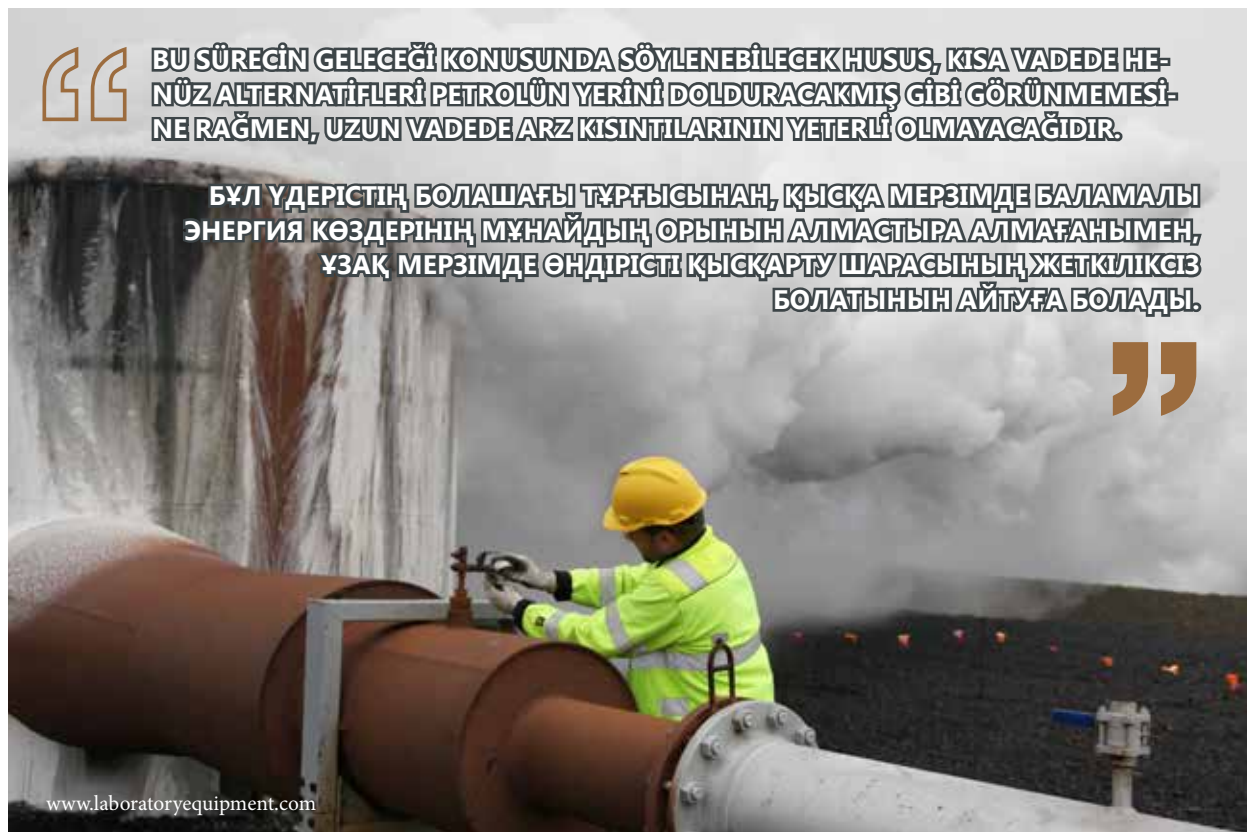
ОПЕК-тің кейбір мүшелері және Ресей мен Қазақстан секілді ірі көлемде мұнай экспорттайтын елдердің мұнай өндірісін қысқарту саясаты және осы үрдістің болашағы туралы пікіріңіз қандай?

Әлемдік тұрғыдан алғанда, экономикалық өсудің баяулауы, әсіресе Қытай бастаған елдердегі сұраныстың төмендеуі, энергияның баламалы көздеріне қарай ойысу және технологиялық дамудың энергияны пайдаланудың тиімділігін арттыруы сияқты факторлармен қатар, нақтап айтқанда халықаралық нарықтағы ұсыныстың сұраныстан артып кетуін мұнай бағасының

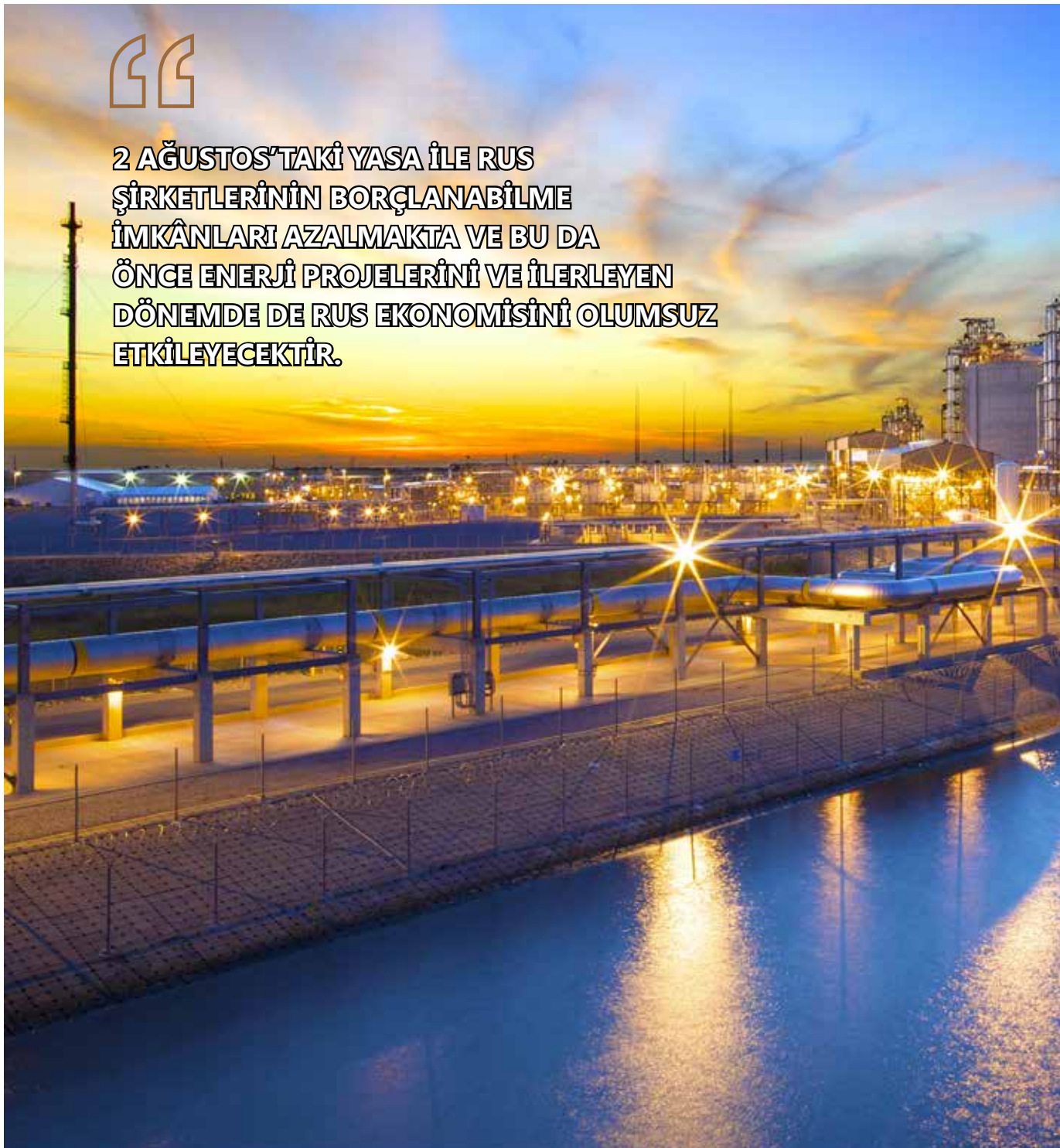
BU SÜRECİN GELECEĞİ KONUSUNDA SÖYLENEBİLECEK HUSUS, KISA VADEDE HENÜZ ALTERNATİFLERİ PETROLÜN YERİNİ DOLDURACAKMIŞ GİBİ GÖRÜNMEMESİNE RAĞMEN, UZUN VADEDE ARZ KISINTILARININ YETERLİ OLMAYACAĞIDIR.

БҰЛ ҮДЕРІСТІҢ БОЛАШАҒЫ ТҰРҒЫСЫНАН, ҚЫСҚА МЕРЗІМДЕ БАЛАМАЛЫ ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІНІҢ МҰНАЙДЫҢ ОРЫНЫН АЛМАСТЫРА АЛМАҒАНЫМЕН, ҰЗАҚ МЕРЗІМДЕ ӨНДІРІСТІ ҚЫСҚАРТУ ШАРАСЫНЫҢ ЖЕТКІЛІКСİZ БОЛАТЫНЫН АЙТУҒА БОЛАДЫ.

**2 АҒУСТОС ТАҚІ ЯСА ІЛЕ РУС
ШІРКЕТЛЕРІНІН БОРҒЛАНАБІЛМЕ
ІМКÂНЛАРИ АЗАЛМАКТА VE BU DA
ÖNCE ENERJİ PROJELERİNİ VE İLERLEYEN
DÖNEMDE DE RUС EKONOMİSİNİ OLUMSUZ
ETKİLEYECEKTİR.**

olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu etkenler düşünüldüğünde bu durum üretici ülkeler için enerji güvenliği riskini oluşturmaktadır. Üretici ülkeler için enerji güvenliğini kar oranları

tөмендеуінің басты себептері деуге болды. Бұдан сырт, Иран газының халықаралық нарыққа шығуы да ұсыныстың артуының бір себебі болып отыр. Сонымен қатар, тақта тас газының нарыққа шығуы да мұнай

**2 ТАМЫЗДА ҚАБЫЛДАНҒАН АТАЛМЫШ
ЗАҢНЫҢ САЛДАРЫНАН РЕСЕЙЛІК
КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ҚАРЫЗ АЛУ
МҮМКІНДІКТЕРІ ТӨМЕНДЕЙДІ, БҰЛ БІРІНШІ
КЕЗЕКТЕ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ ЖОБАЛАРҒА ЖӘНЕ
БОЛАШАҚТА РЕСЕЙ ЭКОНОМИКАСЫНА ТЕРІС
ӘСЕР ЕТЕДІ.**

”

www.fortune.com

дüşmeden, kesintisiz şekilde ellerindeki enerji kaynaklarını maksimum sayıda alıcıya ulaştırmak olarak tanımlarsak, petrol fiyatlarındaki düşüşün bu tür ülkeler için ne denli olumsuz etkiler yapabileceğini tahmin edebiliriz. Hele

бағасын одан әрі төмендеткен бір фактор болып табылады. Осы факторлардың барлығын ескергенде, бұл жағдай өндіруші елдер үшін энергетикалық қауіпсіздік қауіпін тудыруда. Өндіруші елдер тұрғысынан

bir de özellikle Rusya ve Kazakistan gibi büyük miktarlarda petrol ihraç eden, hatta ekonomilerinin büyük bölümünü enerji ve enerji temelli ürünlerden elde ettikleri gelirin oluştuğu ülkeler bu durumu tersine çevirmek için belirli önlemler almaya çalışmaktadırlar. Bu önlemlerden bir tanesi de üretim yani arz kısıntısına giderek fiyatlardaki gerilemeyi durdurmak çabasıdır. Bu çerçevede, Rusya ve OPEC görüşmeler sonucunda arz kısıma konusunda anlaşıldı. Bunun dışında, 2015 senesinde, İran petrol Bakanı Bican Zengene, OPEC dışındaki ülkelere de üretimi kısın çağrısında bulunmuştu. Tüm bunlar petrol fiyatlarındaki düşüşü ve uluslararası piyasalardaki arz talep dengesini tekrar kurmak amacıyla yapıldı. Bu sürecin geleceği konusunda söylenebilecek husus, kısa vadede henüz alternatifleri petrolün yerini dolduracakmış gibi görünmemesine

аталған энергетикалық қауіпсіздікті, пайда мөлшерлемелерін түсірмей, өз қолдарындағы энергия көздерін үздіксіз ең жоғары көлемде тұтынушыға жеткізу деп қарасақ, мұнай бағасының төмендеуі осы елдерге қаншалықты теріс әсер етуі мүмкін екенін бағалауға болады. Сондай-ақ, әсіресе Ресей мен Қазақстан секілді ірі көлемде мұнай экспорттайтын, тіпті энергия мен энергияға негізделген өнімдерден түсетін кіріс экономикаларының басты бөлігін құрайтын елдер осы жағдайдың алдын алу үшін белгілі бір сақтық шараларын қабылдауға тырысуда. Осындай шаралардың бірі - өндірісті қысқарту арқылы бағаның құлдырауын тежеу. Осыған орай, Ресей мен ОПЕК елдері келіссөздер нәтижесінде өндірісті қысқартуға келісті. Бұдан басқа, 2015 жылы Иранның мұнай министрі Би-

рағмен, uzun vadede arz kısıntılarının yeterli olmayacağıdır. Bu bağlamda, başta Rusya olmak üzere üretici ülkelerin ya da ekonomilerinin büyük kısmı enerjiye dayalı ülkelerin gelirlerini devam ettirebilmek ve kendi açılarından enerji güvenliklerini sağlayabilmek için enerji kaynaklarını satabilecekleri yeni piyasalar arayacaklar, yeni anlaşmalar yapma yolları arayacaklar ve pazar çeşitlendirmesine gitmeye çalışacaklardır. Bunun dışında petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan minimum etkilenebilmek için ekonomilerindeki gelir getirebilecek başka sektörlerin oranlarını da arttırmak gerekir. Yani, bir başka deyişle, petrol rezervlerinin biteceği yönünde projeksiyonlar yapılırken ve yenilebilir enerji kaynaklarının enerji kaynakları arasındaki oranı günden güne artış gösterirken enerjiye dayalı ekonomilere sahip olan ülkelerin kendi sektörel çeşitlendirmesini yapması gerekir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin enerji sektöründeki Rusya'ya karşı son yaptırımları Moskova'nın enerji projelerini sizce ne kadar etkiledi ve bunun Kazakistan için muhtemel sonuçları neler olabilir?

2014 yılında Rusya'ya karşı Kırım'ı ilhakı gerekçesiyle Obama yönetimi AB ile birlikte Rusya'ya yönelik bazı yaptırımlar uygulamaya başladılar. 2 Ağustos 2017 tarihinde ise, Trump, ABD başkanlık seçimlerini etkilediği iddiası ile Rusya'ya yeni yaptırımları içeren yasayı onayladı. Bu yaptırımların ilk sonucu Rusya ile Batı arasında güven kaybı yaşanması ve aradaki ilişkilerin soğuması olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. İkinci olarak da 2 Ağustos'ta yasa ile Rus şirketlerinin borçlanabilme imkânları azalmakta ve bu da önce enerji projelerini ve ilerleyen dönemde de Rus ekonomisini olumsuz etkileyecektir. Bu yaptırımların Avrupa'ya giden Rus gazının fiyatını da arttırabileceği yapılan analizler arasında yer almaktadır. Tabi bu durumda da Avrupa Rusya'dan gaz almak yerine ABD'den tankerlerle kaya gazı almaya yönelebilir. Bunun dışında, yaptırımlar nedeniyle önemli enerji projelerinden biri olan Türk Akımı projesinin de gerçekleştirilemeyeceği konusu söylenmektedir. Tüm bu durumlar batı ile iş-

кен Зенгене ОПЕК-тен тыс елдерді де өндірісті қысқартуға шақырған еді. Осының бәрі мұнай бағасының төмендеуін тежеу және халықаралық нарықтардағы ұсыныспен сұраныс теңгерімін қалпына келтіру үшін жасалған болатын. Бұл үдерістің болашағы тұрғысынан, қысқа мерзімде баламалы энергия көздері мұнайдың орынын алмастыра алмағанымен, ұзақ мерзімде өндірісті қысқарту шарасының жеткіліксіз болатынын айтуға болады. Осы тұрғыдан алғанда, Ресей бастаған мұнай өндіруші елдердің немесе экономикаларының басым бөлігі энергетикаға негізделген елдер табыстарын қамтамасыз ету және өздерінің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін, өздерінің энергия ресурстарын сата алатын жаңа нарықтарды ашуға, жаңа келісімдер жасауға және нарықты әртараптандыруға тырысатын болады. Сонымен қатар, мұнай бағасының өзгеруінің әсерін барынша азайту мақсатында экономикалық кіріс әкелетін басқа салалардың көрсеткіштерін де арттыру қажет. Басқаша айтқанда, мұнай қорларының таусылатындығы туралы болжамдар жасалып, жаңартылатын энергия көздерінің дәстүрлі энергия көздеріне ара қатынасы күннен күнге артып келе жатқан кезде, экономикасы энергетикаға негізделген елдердің салалық әртараптандырды жүзеге асырулары тиіс.

АҚШ-тың энергетика секторындағы Ресейге қарсы соңғы санкциялары Мәскеудің энергетикалық жобаларына қалай әсер етті және оның Қазақстанға қандай да бір әсері тие ме?

2014 жылы Обама әкімшілігі ЕО-мен бірге Ресейдің Қырымды аннекциялағанына қарсы кейбір санкцияларды енгізе бастады. Ал 2017 жылдың 2 тамызында АҚШ-тың жаңа президенті Трамп АҚШ-тың президенттік сайлауына әсер етті деген айыптаумен Ресейге қарсы жаңа санкциялар салу туралы заңды бекітті. Бұл санкциялардың салдарынан Ресей мен Батыс арасында сенімсіздік орнауы және қарым-қатынастардың салқындауы мүмкін деп айтуға болады. Сонымен қатар, 2 тамызда қабылданған атал-

birliğini kaybeden Rusya'nın Asya'ya yönelmesine neden olabilir. Rusya Avrupa'da kaybedeceği pazarı Asya'da telafi etme yoluna gidebilir. Hatta bu durumun, Rusya, Çin ve Kuzey Kore'yi daha da yakınlaştıracığı ihtimaller arasında gösterilebilir. Bu yaptırımların Rusya'yı etkilemesinin yanında Kazakistan ekonomisi üzerinde de olumsuz etkileri olabileceği üzerinden durulması gereken bir diğer konu. Kazakistan'ın ticari

**KAZAKİSTAN'DA YAPTI-
RIMLARIN KENDİ EKO-
NOMİSİNE YAPACAĞI
OLUMSUZ ETKİLERDEN
KURTULMAK GEREKLİ
TEDBİRLERİ ALIRKEN,
AYNI ZAMANDA DA
ENERJİ SATIŞINA DEVAM
EDEBİLMEK İÇİN ALTER-
NATİFLERİNİ YARATMAYA
ÇALIŞACAKTIR.**

мыш заңның салдарынан Ресейлік компаниялардың қарыз алу мүмкіндіктері төмендейді, бұл бірінші кезекте энергетикалық жобаларға және болашақта Ресей экономикасына теріс әсер етеді. Осы санкциялардың Еуропаға сатылып жатқан Ресей газының бағасын арттыруы мүмкін деген болжамдар да жасалуда. Мұндай жағдайда Еуропа Ресей газының орнына АҚШ-тан танкерлермен қатпарлы газ сатып

ve ekonomik anlamda Rusya'ya bağımlılığı nedeniyle, bu yaptırımlardan Rusya'nın olumsuz etkilenmesinin Kazakistan parasını önemli ölçüde zayıflatabileceği üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, Kazakistan enerji nakil hatlarındaki olumsuz etkilenme nedeniyle kendisine yeni nakil hatları bulma yoluna gidecektir. Bunu yaparken kendi enerji güvenliğini sağlamak ve ekonomisindeki olumsuz durumları minimuma indirmek temel motivasyonları

СОНДЫҚТАН, ҚАЗАҚСТАН АТАЛМЫШ САНКЦИЯЛАРДЫҢ ӨЗ ЭКОНОМИКАСЫНА ТЕРІС ӘСЕРІН ЖОЮ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ШАРАЛАР ҚАБЫЛДАУМЕН ҚАТАР, ЭНЕРГИЯНЫ САТУДЫ ЖАЛҒАСТЫРУ ҮШІН АЛЬТЕРНАТИВТЕР ТАБУҒА ТЫРЫСАДЫ.

”

алуға бет бұруы мүмкін. Бұдан тыс, санкциялардың салдарынан маңызды энергетикалық жобалардың бірі саналатын Түрік ағыны жобасының да орындалмауы мүмкін екені айтылуда. Осы оқиғалардың бәрі Батыспен ынтымақтастығын жоғалта бастаған Ресейдің Азияға бет бұруына себепкер болу мүмкін. Ресей Еуропа нарығында жоғалтқан сұраныстың есесін Азия нарығынан табуға тырысуы

олақатр. Казакистан алтернатив энержи җоллариндан бир танеси Гүрцистан'ин Батум лиманидир. Диђер сеђенек оларак да Хазар Денизи ве Азербайжан алтернативлер арасинда дүшүнүлебилер. Долойисиyla, Казакистан да җаптиримларин кенди економисине җапацађи олумсуз еткилерден кутулмак керекли тедебирлери алркен, айна заманда да энержи сатисна девам едебилmek иђин алтернативлерини җаратмаҗа җалисақатр. Анцак узун вадее бу җаптиримларин энержиye даyали економилер оларак танимлайабилеђеђимиз нем Рус нем де Казакистан економилерине олумсуз еткилери олацађи ашиқардир.

ABD'nin Avrupa'ya kaya gazı ihraç etme kararı Avrupa'nın alternatif enerji kaynakları arayışına ne kadar cevap verebilir ve bu durum AB'nin gözünde Rusya'nın konumu etkiler mi?

Бу конууу энержи гүвенлиђи каврамı җерђевесинде анализ етmek yerинде олақатр. 1990'лардан itibaren энержи гүвенлиђи каврамı артık садеце энержинин бир үлкеye кесинтисиз улађtırılması танимламасынин өтесинде җок даҗа гениђ бир җерђевеуи ifade етmekteдир. Бу җерђеве иђине энержиye ууҗон fiyatла кесинтисиз ериђеме, энержи каянаklarının җевреуе ен аз зарар веререк елде едилmesi ве alt җауı гүвенлиђи gibi бирҗок unsurun да eklendiђini сөйлеуебилериз. Bunun yanında, энержи гүвенлиђини, энержиуи ithal eden ве ihraç eden үлкелер, yani üretici ве tüketici үлкелер аҗısından farklı деђерлендirmek керекли. Түкетичи үлкелер иђин бађлїа өнemmeли unsur энержинин кесинтисиз бир шекилде кенди топракларина улађması иђин энержи сађланан бөлгелерин истикрарли олması. Burada AB аҗısından дүшүнүлдүђү заман, Rusya'nın энержиуи бир дıђ политика unsuru оларак гөрmesi ве özellikle Ukrayna krizlerinde Rus-

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN RUSYA'YA OLAN GÜVENSİZLİĞİ VE AB'NİN ENERJİ ELDE ETTİĞİ DİĞER COĞRAFYALARDAKİ İSTİKRARSIZLIK, BİRLİĞİ HEM YENİLENEBİLİR ENERJİ ALANINA HEM DE ABD'DEN KAYA GAZI ALARAK ÇEŞİTLENMEYE YÖNELTİMİŞTİR.

мүмкін. Тіпті, аталмыш жағдайдың Ресей, Қытай және Солтүстік Кореяның да бір-біріне жақындаса түсуіне түрткі болуы ықтимал екенін айтуға болады. Бұл санкциялардың Ресейге әсер етумен қатар, Қазақстан экономикасына да теріс әсер ету ықтималдығы назар аударарлық бір тақырып. Қазақстанның сауда және экономикалық жақтан Ресей экономикасына тәуелді болуына байланысты, бұл санкциялардың Ресейге теріс әсері теңгені де елеулі әлсіретуі мүмкін екендігін атап өтуге болады. Сондай-ақ, энергия жеткізу желілеріндегі теріс әсерге байланысты Қазақстан жаңа энергия жеткізу желілерін табуға құлшынатаын болады. Бұл ретте өзінің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету және экономикадағы болымсыз жағдайларды барынша азайту басты мақсат болып табылады. Қазақстанның энергетика тасымалдаудағы баламалы бағыттарының бірі - Грузияның Батуми порты. Балама ретінде Каспий теңізі мен Әзірбайжанды да қарастыруға болады. Сондықтан, Қазақстан аталмыш санкциялардың өз экономикасына теріс әсерін жою үшін қажетті шаралар қабылдаумен қатар, энергияны сатуды жалғастыру үшін альтернативтер табуға тырысады. Дегенмен, бұл санкциялардың энергетикаға негізделген Ресей және Қазақстан экономикасына ұзақ мерзімде кері әсерін тигізуі әбден мүмкін.

АҚШ-тың Еуропаға қатпарлы газ экспорттау туралы шешімі Еуропаның баламалы энергия көздерін іздестіруіне қаншалықты жауап бере алады және бұл жағдай ЕО-ның көзқарасындағы Ресейдің орнына әсер етеді ме?

Бұл мәселені энергетикалық қауіпсіздік ұғымы шеңберінде тал-

ya'nın kısa süreli de olsa enerji akışını kesmesi Avrupa Birliği'ni endişelendirdi. Bu durumda da AB enerji satın alacağı aktörlerde ve enerji tiplerinde çeşitlendirmeye gitmeye çalıştı. Nasıl ki 1973'te OPEC ülkelerinin petrol arzını kısmasını Fransa enerji güvenliğine bir tehdit olarak algılayıp nükleer enerjiye yöneldiyse, bugün de aynı şekilde Avrupa Birliği'nin Rusya'ya olan güvensizliği ve AB'nin enerji elde ettiği diğer coğrafyalardaki istikrarsızlık, Birliği hem yenilenebilir enerji alanına hem de ABD'den kaya gazı alarak çeşitlenmeye yöneltmiştir. Ancak şunu da söylemek gerekir ki ne yenilebilir enerji ne de kaya gazı kısa vadede Rusya'ya alternatif olacak yeterlilikte görünmemektedir. AB'nin gözündeki Rusya'nın konumuna gelecek olursak da aslında burada çok değişkenli bir denklemden söz ettiğinizi söylemek gerekir. Avrupa Birliği'nin Rusya'ya enerji konusunda bağımlılığının yanı sıra AB'nin ulus devletlerden oluşması tek sesli bir dış politika ortaya koymasını engellerken, birliği oluşturan ulus devletlerin Rusya ile ilişki halinde olması ve özellikle Gazprom'un bazı üye devletler ile ilişki içinde olması AB-Rusya ilişkisinin temel unsurlarından bazıları olarak gösterilebilir. Örneğin, AB'nin enerji konusunda Rusya'ya asimetrik bağımlılığı ve üye devletler ile Rusya'nın arasındaki başta enerji olmak üzere kurulan yakın ilişki Kırım konusunda AB'nin tek sesli bir şekilde Rusya'ya yeterli bir tepkide bulunamamasına neden olmuştur. Dolayısıyla, ne kadar eleştirilse veya alternatifleri bulunmaya çalışılsa da kısa vadede AB gözünde Rusya'nın konumunun en azından enerji bağlamında bir düşüş olmayacağı ya da olamayacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

İklim değişikliği konusunda bugüne kadar ülkeler tarafından atılan adımları sizce yeterli mi? Paris zir-

**БҮГІН ДЕ ДӘЛ
СОЛАЙ ЕУРОПАЛЫҚ
ОДАҚТЫҢ РЕСЕЙГЕ
СЕНІМСІЗДІГІ ЖӘНЕ
ЕО-НЫҢ ЭНЕРГИЯ
АЛАТЫН БАСҚА
ГЕОГРАФИЯЛЫҚ
АЙМАҚТАРДЫҢ
ТҰРАҚСЫЗДЫҒЫ
ОДАҚТЫҢ
ЖАҢАРТЫЛАТЫН
ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІ
САЛАСЫНА,
СОНДАЙ-АҚ АҚШ-
ТАН ҚАТПАРЛЫ
ГАЗ АЛУ АРҚЫЛЫ
ӘРТАРАПТАНДЫРУҒА
БАҒЫТТАЛУЫНА
СЕБЕП БОЛДЫ.**

”

дау дұрыс болады. 1990-шы жылдардан бастап энергетикалық қауіпсіздік ұғымы энергияның бір елге үздіксіз жеткізілімін ғана емес, әлдеқайда кеңірек мағынаны білдіретін болды. Бұл ұғым шеңберіне энергияға тиімді бағамен үздіксіз қол жеткізу, энергетикалық ресурстарды қоршаған ортаға зиян келтірмей игеру және инфраструктуралық қауіпсіздік сияқты көптеген элементтердің қосылғанын айтуға болады. Сонымен қатар, энергетикалық қауіпсіздікті энергия импорттаушы және экспорттаушы елдер, яғни өндіруші және тұтынушы елдер тұрғысынан қарастыру қажет. Тұтынушы елдер үшін ең бастысы – энергияның үздіксіз түрде өз аумағына жетуі үшін энергия жеткізілетін аймақтарда тұрақтылықтың болуы. Мұнда ЕО тұрғысынан алып қарағанда, Ресейдің энергияны сыртқы саясат элементі ретінде қарастыруы және әсіресе Украинадағы дағдарыс кезінде Ресейдің қысқа мерзімге болса да энергия ағынын тоқтатуы Еуропалық Одақты алаңдатты. Бұл жағдайда да ЕО энергия сатып алатын елдерді және энергия түрлерін әртараптандыруға тырысты. 1973 жылы Франция ОПЕК елдерінің мұнай жеткізілімін қысқарту шешімін энергетикалық қауіпсіздікке қауіп-қатер ретінде түсініп, ядролық энергияға бағытталған болатын. Бүгін де дәл солай Еуропалық Одақтың Ресейге сенімсіздігі және ЕО-ның энергия алатын басқа географиялық аймақтардың тұрақсыздығы Одақтың жаңартылатын энергия көздері саласына, сондай-ақ АҚШ-тан қатпарлы газ алу арқылы әртараптандыруға бағытталуына себеп болды. Алайда, не жаңартылатын энергия, не қатпарлы газ қысқа мерзімде Ресейге балама болуға

vesi gibi toplantıların bu konu üzerinde yapılan çalışmalara etkisi konusunda neler söyleyebilirsiniz?

İklim değişikliği konusunda bugüne kadar atılan adımların yeterli olmadığı kanaatindeyim. Aslında temel olarak konu yaklaşık son 30 yıldır teknik elemanların çalışma konusu olmaktan çıkıp uluslararası camiada gündeme gelmeye başlamıştır. Bu nedenle müzakerelerde gelinen aşamanın azımsanmaması gerektiğini vurgularken, ülkelerin görüşmeler sırasında dahil oldukları gruplar çerçevesinde bir satranç oyunu oynarcasına ulusal çıkarları doğrultusunda hareket ettiklerini belirtmekte yarar var. Bu durum ise küresel ölçekte etkileri olan/olacak bir hadisenin çözümünde yeterli samimiyetle adımlar atılmadığı gerçeğini ortaya çıkartıyor. Müzakerelere baktığımızda genel anlamda ABD-Çin çekişmesi sürece damgasını vurmaktadır. Bunun dışında da müzakereci devletlerin eğer zorunlu bir taahhüt verme durumu yok ise daha çok ön plana çıkmaya çalıştıklarını ancak zorunluluk gündeme geldiğinde ise genel olarak taahhütleri erteleme yoluna gittikleri görülmektedir. Paris İklim Zirvesi sonucunda da tüm ülkelerin taahhütlerini 2030 yılından başlatmaları ve yetersiz vaatleri atılan adımların yetersizliğini göstermesi açısından önemlidir. Bunun dışında, emisyon ticaretini bir çok ülkenin taahhütlerini yerine getirebilmek için bir yol olarak görmesi de süreç içindeki en büyük problemlerden biri olarak görülmektedir. Çünkü, emisyon ticareti kaydı bir indirim sağlamakta bu da ülkelerin gerçek manada bir önlem alıp enerji tiplerini, üretim biçimlerini değiştirmeden taahhütlerini karşılamaya çalıştıkları bize göstermektedir. Bunun yanında, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Trump'ın iklim değişikliğinin gerçekliği yönündeki söylemleri ve bu

MÜZAKERECİ DEVLETLERİN EĞER ZORUNLU BİR TAHHÜT VERME DURUMU YOK İSE DAHA ÇOK ÖN PLANA ÇIKMAYA ÇALIŞTIKLARINI ANCAK ZORUNLULUK GÜNDEME GELDİĞİNDE İSE GENEL OLARAK TAHHÜTLERİ ERTELEME YOLUNA GİTTİKLERİ GÖRÜLMEKTEDİR.

SONDAY-AK, KELİSSӨЗДЕР ЖҮРГІЗЕТІН МЕМЛЕКЕТТЕР МІНДЕТТЕНУГЕ МӘЖБҮР БОЛМАҒАН ЖАҒДАЙДА АЛДЫҒЫ ҚАТАРҒА ШЫҒУҒА ТЫРЫСЫП, ҚАЖЕТТІЛІК ТУЫНДАҒАН КЕЗДЕ МІНДЕТТЕМELERДІ KEЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫП ЖАТҚАНДАРЫН БАЙҚАУҒА БОЛАДЫ.

жеткілікті емес екенін айта кету керек. ЕО-ның көзқарасындағы Ресейдің орнына келетін болсақ, бұл жерде көп айнаымалысы бар теңдеуді көруге болады. Еуропалық Одақтың Ресейге энергетикалық тұрғыда тәуелділігі мен ЕО-ның ұлттық мемлекеттерден құрылуы біртұтас сыртқы саясат орнатуға кедергі келтірсе, бірлікті құрайтын ұлттық мемлекеттердің Ресеймен қарым-қатынаста болуы және әсіресе «Газпром» компаниясының кейбір мүше мемлекеттермен қарым-қатынаста болуы ЕО-Ресей қарым-қатынасының кейбір негізгі элементтері ретінде көрсетілуі мүмкін. Мысалы, ЕО-ның энергия тұрғысынан Ресейге асимметриялық тәуелділігі және мүше-мемлекеттер мен Ресей арасындағы энергия мәселесі бойынша тығыз байланыс Қырым мәселесінде ЕО-ның бірыңғай дауыспен Ресейге қарсылық білдіре алмауына себеп болды. Демек, қаншалықты сынға алынса да немесе баламалар табу әрекеті болса да қысқа мерзімде ЕО-ның көзқарасындағы Ресейдің орны кем дегенде энергия мәселесінде төмендемейді немесе төмендей алуы мүмкін емес деп айту қате болмас.

Сіздің ойыңызша, осы күнге дейін елдердің климаттың өзгеруі бойынша қабылдаған шаралары жеткілікті ме? Париж саммиті сияқты кездесулердің осы мәселе төңірегінде атқарылған жұмыстарға әсері туралы не айта аласыз?

Осы уақытқа дейін климаттың өзгеруі бойынша қабылданған шаралар жеткіліксіз деп санаймын. Негізі бұл мәселе соңғы 30 жылда техникалық мамандардың зерттеу аясынан шығып, халықаралық күн тәртібіне енгізіле бастады. Осы

müzakere sürecinin ABD ekonomisine zarar vereceği düşüncesiyle Paris Anlaşması'ndan ayrılma kararı alması, Çin ile birlikte dünyanın en büyük iki kirleticisinden birisi olan ABD'nin süreç dışında kalması anlamına gelir ki bu da iklim değişikliğinin etkilerini azaltma konusunda en önemli gereklilik olan "siyasi niyet" eksikliği şeklinde yorumlanabilir. Son olarak da atılan adımların yeterli olmadığı konusu bilimsel araştırmalarla da tespit edilmektedir. İklim değişikliği müzakerelerinde, aktörlerin temel hedefi sıcaklıktaki değişikliği 2100 yılına kadar 2 °C seviyesinde tutmaktır. Ancak hem James Hansen gibi iklim bilimciler hem de IPCC değerlendirme raporları gibi bilimsel çalışmalar gerekli emisyon azaltım miktarı ile emisyon azaltma taahhüt miktarları arasında farklılık bulunduğunu göstermektedirler. Konu hakkındaki genel görüş, 2100 yılı için sıcaklıktaki artış miktarını 2 derecede tutma hedefinin gerçekleştirilmesi için müzakerelerde verilen taahhüt miktarlarından çok daha fazla miktarlarda indirim yapılması gerekmektedir. □

себепті келіссөздерде қол жеткізілген ілгерілеушіліктерді ескеру керек екенін айта отырып, бұл елдердің келіссөздер барысында өздері мүше болған топтар аясында ұлттық мүдделеріне сәйкес әрекет еткенін атап өту керек. Бұл жаһандық ауқымдағы мәселенің шешіміне қатысты қадамдардың жеткілікті түрде жасалмағанын көрсетеді. Келіссөздерді алып қарайтын болсақ, жалпы АҚШ пен Қытай арасындағы қақтығыстар үдеріске ықпал етуде. Сондай-ақ, келіссөздер жүргізетін мемлекеттер міндеттенуге мәжбүр болмаған жағдайда алдыңғы қатарға шығуға тырысып, қажеттілік туындаған кезде міндеттемелерді кейінге қалдырып жатқандарын байқауға болады. Париждегі ғаламдық климат саммиті нәтижесінде бүкіл елдердің өз міндеттемелерін 2030 жылдан бастап орындайтындары және уәделерінің жеткіліксіздігі қабылданған

шаралардың жеткіліксіз екенін көрсетеді. Сонымен қатар, көптеген елдердің шығарындылар саудасын өз міндеттемелерін орындау тәсілі ретінде қарастыруы да бұл үдерістегі ең үлкен мәселелердің бірі болып табылады. Себебі, шығарындыларға арналған квоталар саудасы шығарындыларды елеулі түрде азайтудың бұл елдердің нақты шаралар қабылдап, энергия түрлері мен өндіріс үлгілерін өзгертпестен өз міндеттемелерін орындауға тырысып жатқандарының куәсі. Сонымен қатар, Америка Құрама Штаттары Президенті Трамптың климаттың өзгеруінің шындық екеніне қатысты мәлімдемелері және келіссөз үдерісі АҚШ экономикасына зиян келтіреді деп Париж келісімінен шығу туралы шешім қабылдауы Қытайды қосқанда әлемдегі ең ірі екі ластаушы мемлекеттің бірі АҚШ-тың үдерістен тыс қалғанын білдіреді. Бұл климаттың өзгеруінің салдарын азайтудың ең маңызды шарты болып табылатын «саяси ниеттің» жетіспеушілігі ретінде түсіндірілуі мүмкін. Қабылданған шаралардың жеткіліксіз екендігі ғылыми зерттеулер нәтижесінде де анықталуда. Климаттың өзгеруі туралы келіссөздерде қатысушы елдердің негізгі мақсаты 2100 жылға дейін ауа температурасының өсуін 2°C-ден асырмау болып табылады. Алайда, Джеймс Хансен сынды климатологтар да, КӨҮСТ (Климаттың өзгерісі бойынша Үкіметаралық Сарапшылар Тобы) есептері сияқты ғылыми зерттеулер де шығарындыларды қысқартудың қажетті көлемі мен шығарындыларды қысқарту жөніндегі міндеттеме көлемі арасында айырмашылықтың бар екенін көрсетеді. Бұл мәселе бойынша жалпы айтарым, 2100 жылға дейін орташа ауа температурасының өсуін 2°C-ден асырмау мақсатына жету үшін келіссөздерде берілген міндеттемелердің көлемінен әлдеқайда көп мөлшерде қысқарту қажет. □

RECENT DEVELOPMENTS IN THE BAKU-TBILISI-KARS RAILWAY PROJECT

LIDIYA PARKHOMCHIK

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
SENIOR RESEARCH FELLOW
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОЕКТА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО МАРШРУТА БАКУ-ТБИЛИСИ-КАРС

Taking into account that the Trans-Eurasian rail cargo is on the rise, it is not surprising that regional countries are strongly interested in enhancing their railway network with new routes and new logistics hubs. Increasing competitiveness of the East-West international transport corridors that create an integrated freight railway network between Europe and Asia leads to a situation, in which the countries of the Eurasian region have to expend maximum effort to ensure the full implementation of the initiated transportation projects. The railway project that links Baku in Azerbaijan with Kars in eastern Turkey via Tbilisi in Georgia (Azerbaijan Export and Investments Promotion Foundation, 2007), was not an exception in this regard. Its participants consider the new Baku-Tbilisi-Kars (BTK) railway route as a land bridge between the booming markets of Asia and Europe aiming at reestablishing the ancient Silk Road, through which goods could be transported by rail from one side of Eurasia to another in just 15 days bypassing Russia. (Shepard, 2016)

Designed to become a key part of the southern route of the emerging New Silk Road network, the BTK railway route¹, as it shown in

Принимая во внимание факт постоянного роста объемов транс-евразийского железнодорожного грузопотока, неудивительно, что страны региона крайне заинтересованы в планомерном расширении собственной железнодорожной сети сообщения посредством создания новых транспортных маршрутов и логистических хабов. Ужесточение конкуренции между международными транспортными коридорами, ориентированными на перевозку товаров и грузов с Востока на Запад, тем самым создавая комплексную сеть железнодорожных маршрутов между Европой и Азией, приводит к тому, что странам евразийского континента приходится максимизировать свои усилия для полной реализации инициированных транспортных проектов. Железнодорожный проект, который связывает Баку в Азербайджане с Карсом на востоке Турции через Тбилиси в Грузии (Azerbaijan Export and Investments Promotion Foundation, 2007), не является исключением. Его участники рассматривают новый железнодорожный маршрут Баку-Тбилиси-Карс (БТК) как сухопутный мост между быстро развивающимися рынками Азии и Европы, позволяющий возродить древний Шелковый путь, посредством которого товары смогут перевозиться железнодорожным транспортом с одного конца Евразии на другой всего за 15 дней в обход России. (Shepard, 2016)

¹ The BTK project was proposed in Ankara in 1993 after Turkey closed down the Kars-Gumri railway route via Armenia, due to the Nagorno-Karabakh conflict. It took 14 years for Azerbaijan, Georgia, and Turkey to reach an agreement over the BTK railway construction. In 2007, the leaders of three countries came together in Tbilisi and signed the respective agreement.

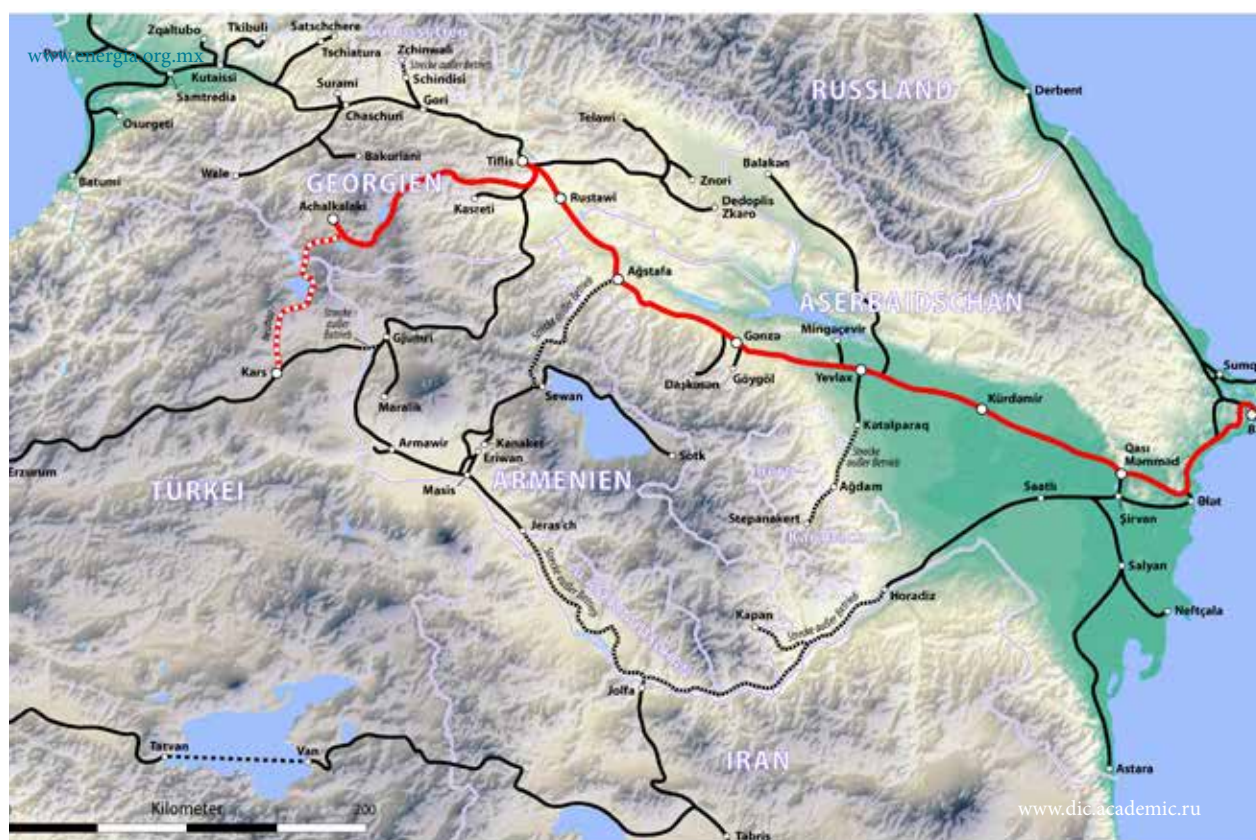

Figure 1, envisages the reconstruction of the 178 km-long section of Akhalkalaki-Marabda-Tbilisi railway and the construction of a new railway from Akhalkalaki to Kars, including a 29-km section in Georgia and a 76-km section in Turkey. During the construction of a new railway route, the parties faced a number of difficulties including technical and financial constraints. For instance, in the light of the lack of interest from the leading international financial institutions three countries involved in the construction of the BTK agreed to finance the project themselves. However, Georgia was unable to cover financial liabilities for its 178-km section forcing Azerbaijan's State Oil Fund to provide the necessary financing in the form of loans valued at \$200 million (1% interest) and \$575 million (5% interest). Moreover, the Turkish part of the Akhalkalaki-Kars section, which involves the construction of a

TO DATE IT APPEARS THAT THE PARTICIPANTS OF THE BTK PROJECT SEEM TO FINALLY OVERCOME ALL DIFFICULTIES AND REGULAR TRAINS WILL RUN ON THE NEW ROUTE BY THE END OF 2017.

НА СЕГОДНЯШНИЙ ДЕНЬ ПОЯВИЛАСЬ НАДЕЖДА НА ТО, ЧТО УЧАСТНИКИ ПРОЕКТА БТК, НАКОНЕЦ, СМОГЛИ ПРЕОДОЛЕТЬ ВСЕ ТРУДНОСТИ, И РЕГУЛЯРНОЕ ТРАНСПОРТНОЕ СООБЩЕНИЕ ПО НОВОМУ МАРШРУТУ БУДЕТ ЗАПУЩЕНО УЖЕ К КОНЦУ 2017 Г.

Железнодорожный проект БТК, спроектированный для того, чтобы стать ключевым звеном южной ветки так называемого Нового Шелкового пути, (Рис. 1), предусматривает реконструкцию 178-километрового участка железной дороги Ахалкалаки-Марабда-Тбилиси и строительство новой железной дороги от Ахалкалаки до Карса, включая 29-километровый участок в Грузии и 76-километровый участок в Турции. Во время строительства нового железнодорожного маршрута стороны столкнулись с рядом технических и финансовых трудностей. Так, к примеру, в свете отсутствия интереса к проекту со стороны ведущих международных финансовых институтов три страны-члены проекта БТК приняли решение о его самостоятельном финансировании. Однако, Грузия не смогла покрыть финансовые обязательства по строитель-

“

TAKING INTO ACCOUNT THE SIGNIFICANCE OF TRANSPORT PROJECTS FOR THE DEVELOPMENT OF REGION INFRASTRUCTURE, ANKARA DEMONSTRATES ITS WILLINGNESS TO PUT THE CONSTRUCTION OF THE SECOND RAILWAY LINE CONNECTING AZERBAIJAN AND TURKEY BACK ON AGENDA.

УЧИТЫВАЯ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНЫХ ПРОЕКТОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, АНКАРА ДЕМОНИСТРИРУЕТ СВОЮ ГОТОВНОСТЬ ВНОВЬ ВЕРНУТЬ НА ПОВЕСТКУ ДНЯ ВОПРОС О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ВТОРОЙ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ЛИНИИ, СВЯЗЫВАЮЩЕЙ АЗЕРБАЙДЖАН И ТУРЦИЮ.

”

tunnel on the Turkish-Georgian border had faced significant delays due to technical and legal problems. It was initially scheduled that the construction would be completed in 2014, however, numerous problems with the Turkish

ству 178-километрового участка железной дороги, что вынудило Государственный нефтяной фонд Азербайджана предоставить необходимое финансирование в виде кредитов на сумму \$200 млн. (1% годовых)

Figure 1. Baku-Tbilisi-Kars railway project / Рисунок 1. Проект железной дороги Баку-Тбилиси-Карс

Source: <http://www.railway.ge/files/Proeqtebi/kars/6.jpg> / Источник: <http://www.railway.ge/files/Proeqtebi/kars/6.jpg>

construction firms caused additional delays on Turkey's section of the BTK project, while Azerbaijan's and Georgia's segments were already operational.

However, to date it appears that the participants of the BTK project seem to finally overcome all difficulties and regular trains will run on the new route by the end of 2017. In fact, according to the Turkish Foreign Minister, Mevlut Cavusoglu, the BTK railway, the

и \$575 млн. (5% годовых). Более того, значительные задержки из-за технических и юридических проблем также возникали на турецком участке отрезка Ахалкалаки-Карс, предполагающей строительство туннеля на границе Турции и Грузии. Первоначально планировалось, что строительство будет завершено в 2014 г., однако многочисленные скандалы, связанные с деятельностью турецких строительных фирм, ответствен-

construction of which began in 2008, would be launched in the next two months. As a result, the intensification of the negotiation process has become necessary in connection with the recent developments in the BTK project implementation.

In July 2017, the high-ranking officials of Azerbaijan, Georgia and Turkey conducted a number of meetings aimed to discuss the current state and further prospects of the BTK. On July 19, 2017, the Chairman of the Azerbaijan Railways, Javid Gurbanov, the Economy Minister of Georgia, Georgy Gakhariya, and the Minister of Transport, Maritime and Communication of Turkey, Ahmet Arslan, held consultations in Kars, during which an agreement on establishing a logistics center within the framework of the BTK project was signed. Moreover, after the meeting in Kars a first test train traveled from Turkey to Georgia via the BTK route. (Israfilbayova, 2017) The meeting participants were among the first passengers of the train. Furthermore, on the same day the Chairman of the State Customs Committee of Azerbaijan, Aydin Aliyev, the First Deputy Prime Minister and Finance Minister of Georgia, Dmitry Kumshishvili, and the Customs and Trade Minister of Turkey, Bulent Tufenkci, attended a trilateral meeting held in Baku, during which the parties discussed the streamlining of customs procedures at borders to facilitate trade, as well as the joint fight against illegal trade. (Israfilbayova, 2017) As a result of the meeting, the sides signed a declaration on the establishment of a permanent commission that will improve relations between the customs authorities in the region to speed up customs procedures and reduce time spent at border crossings. Moreover, Azerbaijan and Turkey signed an agreement on the creation of an elec-

**ITS PARTICIPANTS
CONSIDER THE NEW
BTK RAILWAY ROUTE
AS A LAND BRIDGE
BETWEEN THE BOOMING
MARKETS OF ASIA AND
EUROPE AIMING AT
REESTABLISHING THE
ANCIENT SILK ROAD,
THROUGH WHICH GOODS
COULD BE TRANSPORTED
BY RAIL FROM ONE SIDE
OF EURASIA TO ANOTHER
IN JUST 15 DAYS
BYPASSING RUSSIA.**

**УЧАСТНИКИ
РАССМАТРИВАЮТ
НОВЫЙ
ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЙ
МАРШРУТ БТК КАК
СУХОПУТНЫЙ МОСТ
МЕЖДУ БЫСТРО
РАЗВИВАЮЩИМИСЯ
РЫНКАМИ
АЗИИ И ЕВРОПЫ
ПОЗВОЛЯЮЩИЙ
ВОЗРОДИТЬ ДРЕВНИЙ
ШЕЛКОВЫЙ ПУТЬ,
ПОСРЕДСТВОМ
КОТОРОГО ТОВАРЫ
СМОГУТ ПЕРЕВОЗИТЬСЯ
ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫМ
ТРАНСПОРТОМ С
ОДНОГО КОНЦА
ЕВРАЗИИ НА ДРУГОЙ
ВСЕГО ЗА 15 ДНЕЙ В
ОБХОД РОССИИ.**

ных за реализацию проекта, препятствовали своевременному вводу в эксплуатацию турецкой секции проекта БТК, в то время как секции Азербайджана и Грузии уже функционировали.

Однако, на сегодняшний день появилась надежда на то, что участники проекта БТК, наконец, смогли преодолеть все трудности, и регулярное транспортное сообщение по новому маршруту будет запущено уже к концу 2017 г. По словам Министра иностранных дел Турции Мевлют Чавушоглу, железнодорожная магистраль БТК, строительство которой началось в 2008 г., будет запущена в ближайшие два месяца. Озвученные успехи в ходе завершающего этапа строительства БТК обозначили необходимость активизировать переговорный процесс между странами-участниками проекта.

В июле 2017 г. высокопоставленные официальные лица Азербайджана, Грузии и Турции провели ряд встреч, направленных на обсуждение текущего состояния и дальнейших перспектив реализации БТК. 19 июля 2017 г. в Карсе состоялись консультации с председателем ЗАО Азербайджанские железные дороги Джавидом Гурбановым, Министром экономики Грузии Георгием Гахарией и Министром транспорта, судоходства и коммуникаций Турции Ахметом Арсланом, в ходе которых было достигнуто соглашение о создании логистического центра в рамках проекта БТК. Более того, после встречи в Карсе первый тестовый поезд по маршруту БТК отправился из Турции в Грузию. (Israfilbayova, 2017) Участники встречи были в числе первых пассажиров подвижного состава. Кроме того, в тот же день председатель Государственного таможенного комитета Азербайджана Айдын

tronic system for the exchange of information on transit ground transport. This proves beyond any doubt that Baku, Tbilisi and Ankara pay special attention to the BTK project and carry out large-scale work to increase freight traffic creating new mechanisms for the exchange of transit cargo information.

There are great expectations over benefits that the BTK railway should bring to Georgia, Turkey and Azerbaijan. It is expected that the peak annual capacity of the BTK railway will be 17 million tons of cargo and three million passengers. At the initial stage, it will serve one million passengers and transport 6.5 million tons of cargo. It appears that after its completion the project will definitely contribute to strengthening economic ties between the countries along the route. Moreover, the BTK railway is technically a part of the so-called Trans-Caspian International Transport Route (TITR), which is aimed to provide cargo transportation from China through Kazakhstan along a shorter route to Turkey or to Ukraine and on to Europe. Since the TITR partner countries have already started to harmonize their tariffs and provided discounted rates for the transit cargo, it is expected that with the commissioning of the BTK railway line this year Turkey will become the second main transport destination for cargo traveling along the TITR corridor in parallel with Ukraine, which allows achieving transportation of up to 2 million containers per year through the corridor by 2020.

Taking into account the significance of transport projects for the development of the regional infrastructure, Ankara demonstrates its willingness to put the construction of the second railway line connecting Azerbaijan and Turkey back on agenda. In fact, the Transportation, Maritime Affairs and Communications Minister, Ahmet Arslan, stated the government wants to create a branch of the BTK project that will run through Igdir-Dilucu-Nakhchivan via Kars to Iran, then Pakistan, India, and the south of China. In order to put the railway into operation it is planned to reconstruct the section from the border with Iran to

Алиев, Первый вице-премьер, Министр финансов Грузии Дмитрий Кумшишвили и Министр таможи и торговли Турции Бюлент Тюфенкджи встретились в Баку, где обсудили упрощение таможенных процедур на границах для облегчения торговли, а также совместную борьбу с незаконным товарооборотом. (Israfilbayova, 2017) По результатам встречи стороны подписали

www.ady.az

Nakhchivan's Sadarak district and lay ten more kilometers of lines with the Kars-Nakhchivan railway project. (Gadimova, 2014) The 335 km-long Kars-Nakhchivan railway that according to the feasibility study could cost \$1.5 billion would definitely complement the BTK project. However, the construction of the railway will begin only after the parties conclude a relevant agreement as it was the case of the BTK.

декларацию о создании совместной комиссии для расширения сотрудничества в таможенной сфере, призванной улучшить взаимодействие между таможенными органами региона, ускорить оформление таможенных процедур и сократить время, затрачиваемое на пограничные переходы. Более того, Азербайджан и Турция подписали соглашение о создании электронной

Therefore, it appears that the Turkish authorities will continue the talks with Iran and Azerbaijan to complete the Kars-Igdir-Dilucu-Nakhchivan-Iran corridor in the same way. (Daily Sabah, 2017) It could be expected that the Azerbaijani side will support the establishment of a multidirectional network of railway lines bypassing Armenia. However, details relating to a new railway route should be agreed with the Iranian authorities in order to enable the further concrete measures to be taken for its further implementation.

In conclusion, it should be admitted that the emerging Trans-Caucasus transport corridor via Turkey, Georgia and Azerbaijan would definitely benefit of the Chinese exports to the European market, however, there is a need to diversify the cargo traffic along the route increasing the amount of goods produced in the new manufacturing centers of the BTK project participants. As a result, despite the fact that the opening of the BTK was announced more than once previously, there is a strong possibility that the parties will finally specify the date of the opening ceremony in the nearest future. □

системы обмена первичными данными о транзитных перевозках наземным транспортом. Это, вне всякого сомнения, доказывает, что Баку, Тбилиси и Анкара уделяют особое внимание проекту БТК и проводят масштабную работу по увеличению грузопотока, создавая новые механизмы обмена информацией о транзитных грузовых перевозках.

Очевидно, что на проект БТК, реализация которого должна принести весомые экономические дивиденды Грузии, Турции и Азербайджану, возлагаются большие надежды. Ожидается, что максимальная пропускная способность железной дороги БТК составит 17 млн. тонн грузов и 3 млн. пассажиров ежегодно. На начальном этапе магистраль сможет перевозить до 1 млн. пассажиров и 6,5 млн. тонн грузов в год. Представляется, что после завершения фазы строительства

↗ проект определенно будет способствовать укреплению экономических взаимосвязей между странами вдоль маршрута. Кроме того, железная дорога БТК фактически является составной частью так называемого Транскаспийского международного транспортного маршрута (ТМТМ), который ориентирован на транспортировку грузов из Китая в Европу по двум веткам - через Турцию или Украину. Поскольку страны-партнеры в рамках ТМТМ уже начали согласовывать свои тарифы, предоставляя льготы для транзитных грузов, можно ожидать, что с вводом в эксплуатацию БТК в этом году Турция станет ведущим транспортным хабом, аккумулирующим грузовые потоки по ТМТМ параллельно с Украиной, что позволит к 2020 г. обеспечить транспортировку по транскаспийскому маршруту до 2 млн. контейнеров в год.

Учитывая значение транспортных проектов для развития региональной инфраструктуры, Анкара демонстрирует свою готовность вновь вернуть на повестку дня вопрос о строительстве второй железнодорожной линии, связывающей Азербайджан и Турцию. Так, Министр транспорта, судоходства и коммуникаций Турции Ахмет Арслан заявил, что правительство рассматривает возможность строительства дополнительной ветки в рамках проекта БТК, которая пройдет по маршруту Карс-Игдыр-Нахичевань в Иран, затем в Пакистан, Индию и на юг Китая. В рамках проекта планируется реконструировать участок от границы с Ираном до Садаракского района Нахичевани и проложить еще 10 километров железнодорожной линии Карс-Нахичевань. (Gadimova, 2014) Железнодорожная ветка Карс-Нахичевань протяженностью 335 км, стоимость которой, согласно технико-экономическому обоснованию, может составить \$1,5 млрд., несомненно, будет дополнять проект БТК. Однако, строительство железной дороги может начаться только в случае наличия согласия всех сторон, как это было в случае с БТК. Исходя из этого, можно предположить, что для реализации

проекта Карс-Игдыр-Дилуку-Нахичевань-Иран по аналогии с БТК турецкие власти продолжают активные переговоры с Ираном и Азербайджаном. (Daily Sabah, 2017). Можно предположить, что азербайджанская сторона поддержит создание сети железнодорожных маршрутов в обход Армении. Однако, вполне понятно, что для того, чтобы иметь возможность принимать конкретные меры для последующего строительства новой железнодорожной линии, детали проекта должны быть согласованы с иранскими властями.

В заключение, следует признать, что формирующийся Транскавказский

References:

1. *Azerbaijan Export and Investments Promotion Foundation. (2007). Baku-Tbilisi-Kars New Railway. Retrieved from <http://www.azpromo.az/3/en/236#.WXhLISLSUI>*
2. *Daily Sabah. (2017). Turkey Seeks to Build an Alternative Road to Baku-Tbilisi-Kars Railway. Retrieved from <https://www.daily-sabah.com/business/2017/06/01/turkey-seeks-to-build-an-alternative-road-to-baku-tbilisi-kars-railway>*
3. *Gadimova, N. (2014). Azerbaijan, Turkey working on Nakhchivan-Kars railway project. Retrieved from <https://www.azernews.az/nation/67396.html>*
4. *Israfilbayova, S. (2017). Azerbaijan, Georgia, Turkey Discuss Development of Silk Road. Retrieved from <https://www.azernews.az/business/116441.html>*
5. *Israfilbayova, S. (2017). First Train on BTK Route Goes across Turkish Section . Retrieved from <https://www.azernews.az/business/116502.html>*
6. *Shepard, W. (2016). Reconnecting Asia: The Story Behind The Emerging Baku-Tbilisi-Kars Rail Line. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/wadeshepard/2016/12/15/reconnecting-asia-the-story-behind-the-emerging-baku-tbilisi-kars-rail-line/#-232b8fc93978>*

THE EMERGING TRANS-CAUCASUS TRANSPORT CORRIDOR VIA TURKEY, GEORGIA AND AZERBAIJAN WOULD DEFINITELY BENEFIT OF THE CHINESE EXPORTS TO THE EUROPEAN MARKET, HOWEVER, THERE IS A NEED TO DIVERSIFY THE CARGO TRAFFIC ALONG THE ROUTE INCREASING THE AMOUNT OF GOODS PRODUCED IN THE NEW MANUFACTURING CENTERS OF THE BTK PROJECT PARTICIPANTS.

ФОРМИРУЮЩИЙСЯ ТРАНСКАВКАЗСКИЙ ТРАНСПОРТНЫЙ КОРИДОР, ПРОХОДЯЩИЙ ЧЕРЕЗ ТУРЦИЮ, ГРУЗИЮ И АЗЕРБАЙДЖАН, ОПРЕДЕЛЕННО ВЫИГРАЕТ ОТ ТРАНСПОРТИРОВКИ КИТАЙСКИХ ТОВАРОВ НА ЕВРОПЕЙСКИЕ РЫНКИ, ОДНАКО, БЫЛО БЫ НЕЛИШНИМ ТАКЖЕ ДИВЕРСИФИЦИРОВАТЬ ГРУЗОПОТОК, УВЕЛИЧИВАЯ КОЛИЧЕСТВО ТОВАРОВ, ПРОИЗВЕДЕННЫХ СТРАНАМИ-ЧЛЕНАМИ ПРОЕКТА В НОВЫХ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЦЕНТРАХ, РАСПОЛОЖЕННЫХ ВДОЛЬ БТК.

транспортный коридор, проходящий через Турцию, Грузию и Азербайджан, определенно выиграет от транспортировки китайских товаров на европейские рынки, однако, было бы нелишним также диверсифицировать грузопоток, увеличивая количество товаров, произведенных странами-членами проекта в новых производственных центрах, расположенных вдоль БТК. В итоге, несмотря на то, что запуск БТК не раз откладывался, текущее положение дел позволяет с большой долей вероятности заключить, что в ближайшем будущем стороны, наконец, смогут определить дату официальной церемонии открытия маршрута.□

Источники:

1. *Azerbaijan Export and Investments Promotion Foundation. (2007). Baku-Tbilisi-Kars New Railway. Retrieved from <http://www.azpromo.az/3/en/236#.WXhLISLSUI>*
2. *Daily Sabah. (2017). Turkey Seeks to Build an Alternative Road to Baku-Tbilisi-Kars Railway. Retrieved from <https://www.daily-sabah.com/business/2017/06/01/turkey-seeks-to-build-an-alternative-road-to-baku-tbilisi-kars-railway>*
3. *Gadimova, N. (2014). Azerbaijan, Turkey working on Nakhchivan-Kars railway project. Retrieved from <https://www.azernews.az/nation/67396.html>*
4. *Israfilbayova, S. (2017). Azerbaijan, Georgia, Turkey Discuss Development of Silk Road. Retrieved from <https://www.azernews.az/business/116441.html>*
5. *Israfilbayova, S. (2017). First Train on BTK Route Goes across Turkish Section . Retrieved from <https://www.azernews.az/business/116502.html>*
6. *Shepard, W. (2016). Reconnecting Asia: The Story Behind The Emerging Baku-Tbilisi-Kars Rail Line. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/wadeshepard/2016/12/15/reconnecting-asia-the-story-behind-the-emerging-baku-tbilisi-kars-rail-line/#-232b8fc93978>*

THE EFFECT OF THE U.S. MONETARY POLICY ON THE KAZAKHSTANI ECONOMY

DANIYAR NURBAYEV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ЭФФЕКТ ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНОЙ ПОЛИТИКИ США НА ЭКОНОМИКУ КАЗАХСТАНА

Since today we live in the age of globalization, and economies and financial systems of almost all countries are interconnected, social and economic fluctuations in one country can affect other countries. The United States is one of the main players in the global economy, and its economy is big enough to have serious effects on the world economy. Therefore, most countries pay special attention to the change in the U.S. financial and economic policies.

There are several works that show that the U.S. monetary policy affects the financial and economic conditions of developing countries. For example, Arora and Cerisola (2000), in their empirical work covering 11 developing countries show that the U.S. monetary policy can affect bond rates, capital flows and economic growth in the countries. Later and Takáts (2015) show that the federal fund's rate of the Federal Reserve System (Fed) affects policy rates in emerging market economies. Similarly, Rafiq (2015) shows that the U.S. monetary policy affects countries, such as Bangladesh, Cambodia, India, Mongolia, Sri Lanka and Vietnam, but he notes that the effect is relatively weak.

Kazakhstan as a part of the global financial and economic system is also affected by changes in the U.S. economy. Since the early

Учитывая тот факт, что сегодня мы живем в эре глобализации, где экономика и финансовая система разных стран взаимосвязаны, социально-экономические изменения в одной стране могут иметь значительный эффект в другой. США одна из главных игроков в глобальной экономике и ее экономика достаточно большая, чтобы иметь значительное влияние на мировую экономику. Следовательно, многие страны должны уделять особое значение финансово-экономическим изменениям в этой стране.

Многие исследователи проводили исследование на предмет влияния кредитно-денежной политики США на финансовую и экономическую ситуацию в развивающихся странах. Например, Arora and Cerisola (2000), в их эмпирическом исследовании, которое покрывало 11 развивавшихся стран показали, что денежно-кредитная политика США имеет свой эффект на ставках облигаций, движению капитала и на росте экономики этих стран. Позже, Takáts (2015) показывает, что ставка по федеральным фондам Федерального Резервного Банка (ФРБ) имеет свой эффект на ставках центральных банков развивавшихся стран. Также, Rafiq (2015) приводит пример, что денежно-кредитная политика США имеет свое влияние на такие страны как, Бангладеш, Камбоджа, Индия, Монго-

2000s, the economic situation in Kazakhstan was mostly affected by external fluctuation, most of which were due to the changes in the U.S. monetary policy. In 2001, after the terrorist attack in September, the Fed started to implement an aggressive monetary policy reducing the federal funds rate from 6.0% at the beginning of the year to 1.75% at the end of the year. The rate was lower than 2% until the end of 2004 when the rate was increased to 2.25% and lower than 4% until the end of 2005¹.

Because of these low rates, the U.S. based financial institutions had got very cheap funding. Because of this abundance of liquidity in the U.S. market, the financial companies decided to invest in developing countries. The financial institutions were very interested in developing countries because at that time they offered a quite high return on their investments. Thus, the financial institutions started investing in the Kazakhstani economy, and this had an enormous effect

лия, Шри-Ланка и Вьетнам, но отмечает, что эффект слабый.

Казахстан является частью мировой финансово-экономической системы и также подвержен влияниям и изменениям, которые происходят в экономике США. Начиная с начала 2000-х, экономика Казахстана была в значительной степени под влиянием внешних изменений, значительная часть была из-за изменений в денежно-кредитной политике США. В 2001 году, после террористического акта в Сентябре, ФРБ приняло агрессивную монетарную политику путем снижения ставки по федеральным фондам с 6,0% в начале 2001 года до 1,75% в конце года. Ставка была ниже 2% до конца 2004 года, когда ставка была повышена до 2,25% и была ниже 4% до конца 2005 года¹.

По причине низкой ставки, финансовые институты, находящиеся в США, получили доступ к очень дешевому фондированию. Из-за этого избытка ликвидности на рын-

Source: The National Bank of Kazakhstan / Источник: Национальный Банк Казахстана

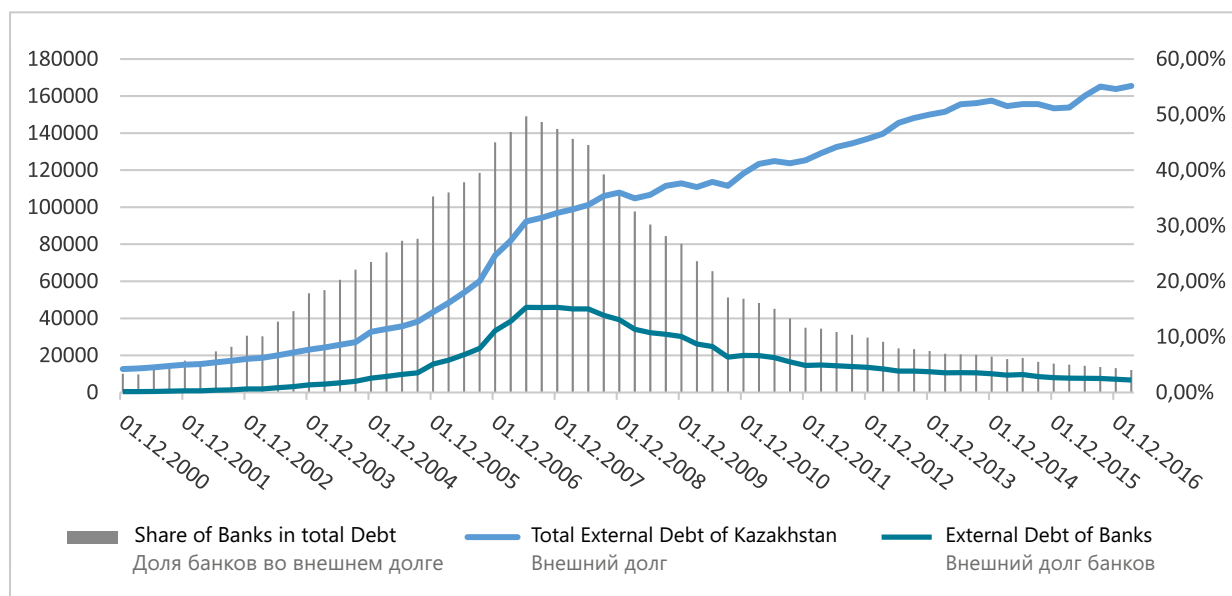

Figure 1: External Debt of Kazakhstan 2000-2017 / Рисунок 1: Внешний долг Казахстана 2000-2017

on the country.

Figure 1 shows how the external debt of

1 See the data on the changes in the Federal Funds Rates https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/openmarket_archive.htm

ке США, финансовые компании решили инвестировать в развивающиеся страны.

1 Вы можете найти данный по изменениям ставки по федеральным фондам https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/openmarket_archive.htm

Kazakhstan has been changing since the early 2000s. According to the National Bank of Kazakhstan (NBK), from the beginning of 2001 to the end of 2006 the average annual growth rate of the total external debt in Kazakhstan was 35.3%, while from the beginning of 2007 to the end of 2016 the average annual growth rate was 8.56%. This information shows that at the beginning of the 2000s the external lending of the country was high. However, it is important to note that the annual growth rates of the Kazakhstani banking sector's external lending were significantly higher than the total external debt growth rates. For instance, from the beginning of 2001 to the end of 2006, the average annual growth rates of the banking sector's external debt was 107.4%, while from the beginning of 2007 to the end of 2016 the average annual growth rate was negative (-12.1%). It is also worth mentioning that in the second quarter of 2007, the share of the banking sector's debt in the country's total external

Финансовые институты были высоко заинтересованы развивающимися странами, поскольку в то время эти страны предлагали довольно высокую отдачу от своих инвестиций. Таким образом, финансовые учреждения начали инвестировать в казахстанскую экономику, и это оказало колоссальное влияние на страну.

Рисунок 1 показывает, что внешний долг Казахстана начал значительно изменяться с начала 2000-х. По данным Национального Банка Казахстана (НБК), с начала 2001 и до конца 2006 среднегодовой рост внешнего долга страны был 35,3%, тогда как начиная с начала 2007 и по конец 2016 среднегодовой рост внешнего долга был 8,56%. Данная информация показывает, что в первой половине 2000-х внешнее заимствование в стране было высоким. Однако, стоит напомнить, что среднегодовой рост внешнего долга банковского сектора был значительно выше среднегодового роста всего внешнего долга. Например, с начала 2001 года по конец 2006 года, среднегодовой рост

debt reached its highest level, 49.7%. This sentence is absent in the Russian version.

The data presented above show how cheap funding affected Kazakhstani economy. The country's, especially the banking sector's debts, were high at that time. This factor had a positive effect on the country's economy. From 2000 to the end of 2006, the country's economy grew at a rate of 10.4% on average annually. It is important to note that the U.S. monetary policy affected Kazakhstani economy not only through cheap funding but also through high oil prices.

There are several studies in the literature indicating a relationship between the U.S. dollar and oil prices (Zhang et al. 2008, Harri 2009). The relationship is usually negative, meaning that a weakening dollar has a positive effect on oil prices. Thus, the fact that in the first half of the 2000s, the oil prices grew significantly can be partially explained by a decrease in the U.S. Federal Funds Rate.

However, these low interest rates and the deregulation of the mortgage market in the U.S. led to the financial crisis in the country in 2006, which later led to the global financial crisis. This financial crisis caused a liquidity shortage in the U.S. economy. Because of the liquidity shortage, the international financial institutions could not lend money to developing countries anymore, which created a liquidity crisis in these countries, including Kazakhstan. In 2008-2009, the Kazakhstani banking system had serious liquidity problems, and the largest commercial banks in the country had to be nationalized.

In order to solve the problem with the liquidity shortage, at the end of

**IN 2001, AFTER THE
TERRORISTIC ATTACK
ON SEPTEMBER,
THE FED STARTED
AN AGGRESSIVE
MONETARY POLICY
REDUCING THE
FEDERAL FUNDS
RATE (THE RATE)
FROM 6.0% AT THE
BEGINNING OF THE
YEAR TO 1.75% AT
THE END OF THE
YEAR.**

**В 2001 ГОДУ, ПОСЛЕ
ТЕРРОРИСТИЧЕСКОГО
АКТА В СЕНТЯБРЕ,
ФРБ ПРИНЯЛ
АГРЕССИВНУЮ
МОНЕТАРНУЮ
ПОЛИТИКУ ПУТЕМ
СНИЖЕНИЯ СТАВКИ
ПО ФЕДЕРАЛЬНЫМ
ФОНДАМ С 6,0% В
НАЧАЛЕ 2001 ГОДА
ДО 1,75% В КОНЦЕ
ГОДА.**

внешнего долга банковского сектора был 107,4%, тогда как начиная с начала 2007 и по конец 2016 среднегодовой рост внешнего долга банковского сектора был негативным (-12,1%). Также важно отметить, что во втором квартале 2007 года, доля внешнего долга банковского сектора в общем долге страны достиг наивысший уровень в размере 49,7%.

Информация показанная выше показывает, что дешевое фондирование имело свой эффект на экономике страны. В особенности это касалось банковского сектора страны. Дешевое фондирование оказала положительное влияние на рост страны. Начиная с 2000 года по конец 2006, экономика страны в среднем росла под 10,4% в год. Также важно отметить, что денежно-кредитная политика США повлияло на экономику Казахстана не только через дешевое фондирование, но также через высокие цены на нефть.

Некоторые исследования показывают, что есть связь между долларом США и ценами на нефть (Zhang et al. 2008, Harri 2009). Отмечается, что укрепление доллара имеет отрицательное влияние на нефть. Следовательно, тот факт, что в начале 2000-х цены на нефть росли интенсивно, частично может быть из-за снижения ставки по федеральным фондам.

Однако, низкие ставки и дерегуляция ипотечного рынка в США привело к финансовому кризису в стране в 2006 году, что после перешло в глобальный финансовый кризис. Данный финансовый кризис привел к снижению ликвидности в стране. По причине нехватки ликвидности, международные финансовые институты больше не могли выделять средства в развивавшиеся страны, что привели к кри-

2008 the Fed decreased the rate to 0-0.25%. In addition, the Fed introduced so-called unconventional monetary policy tools, in 2008, such as quantitative easing (QEs). These activities partially solved the problem, and the United States and the global economy managed to avoid a deep recession. They also allowed the U.S. based international financial institutions to continue investing in developing countries.

зису ликвидности в этих странах, включая Казахстан. В 2008-2009 годах банковская система Казахстана имела серьезные проблемы с ликвидностью и крупнейшие банки страны были национализированы.

Для решения проблем с нехваткой ликвидности, в конце 2008 года ФРБ снизила ставку по федеральным фондам до 0-0,25%. Более того, ФРБ внедрила так называемую

However, in 2013, the Fed closed its QE program, which led to large-scale capital outflows from developing countries, because of reduced liquidity supply in the United States According to the UN report², in 2015 because of the tapering of the QE

² http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2016wesp_full_en.pdf

FROM THE BEGINNING OF 2001 TO THE END OF 2006 THE AVERAGE ANNUAL GROWTH RATE OF THE TOTAL EXTERNAL DEBT IN KAZAKHSTAN WAS 35.3%.

С НАЧАЛА 2001 И ДО КОНЦА 2006 СРЕДНЕГОДОВОЙ РОСТ ВНЕШНЕГО ДОЛГА СТРАНЫ БЫЛ 35,3%.

программу количественного смягчения (КС) в 2008 году. Данные мероприятия в определённой степени решило экономические проблемы в США, и глобальная экономика смогла избежать глубокую рецессию. К тому эти мероприятия позволили международным финансовым институтам продолжить их инвестиции в развивающие экономики.

Однако, в 2013 году ФРБ закрыла программу КС, что привело к значительно оттоку капитала из развивающихся стран, по той причине, что ликвидность в США начало снижаться из-за закрытия программы. По данным ООН², в 2015 году из-за закрытия программы КС в США развивающиеся страны получили отток капитала в размере \$600 миллиардов, тогда как во время программы КС развивающиеся страны получили приток капитала в размере \$2,1 триллиона. Тем самым, из-за негативного давления оттока капитала в период после закрытия КС, большинства развивающимся странам пришлось девальвировать свои валюты.

Казахстан, по причине того, что большинство развивающихся стран (включая Россию) девальвировали свои валюты, тоже решила девальвировать свою валюту в начале 2014 года на примерно 18%, что говорит о том что решение ФРБ закрыть программу КС было причиной девальвации тенге. Следующим негативным фактором закрытия КС было то, что это привело к укреплению доллара. Как было сказано выше, доллар имеет отрицательную связь с ценами на нефть. Укрепление доллара, имела негативное влияние на цены на нефть, и во второй половине 2014 года цены на нефть упали от \$100 за баррель до \$40 долларов за баррель. По причине

² http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2016wesp_full_en.pdf

program developing countries had net capital outflow in the amount of \$600 billion, while during the QE program from 2009-2013, developing countries got \$2.1 trillion as net capital inflow. Therefore, most developing countries had to devalue their currencies.

Kazakhstan, because of the fact that other developing countries (including Russia) devaluated their currencies, also had to devalue tenge by almost 18% at the beginning of 2014, meaning that the Fed's decision to close the QE program was the reason of the devaluation of tenge. The next negative effect of the tapering of the QE program is that it led to an appreciation in the U.S. dollar. As it was noted above, there is a negative correlation between dollar and oil prices. The appreciated dollar negatively affected the oil prices, which in the second half of 2014 fell from \$100 per barrel to \$40 per bar-

FROM THE BEGINNING OF 2001 TO THE END OF 2006, THE AVERAGE ANNUAL GROWTH RATES OF THE BANKING SECTOR'S EXTERNAL DEBT WAS 107.4%.

С НАЧАЛО 2001 ГОДА ПО КОНЕЦ 2006 ГОДА, СРЕДНЕГОДОВОЙ РОСТ ВНЕШНЕГО ДОЛГА БАНКОВСКОГО СЕКТОРА БЫЛ 107,4%.

этих двух негативных факторов, Казахстан в данный момент находится в рецессии.

В заключении, важно отметить то, что решения, принятые ФРБ очень важны для экономики мира и для экономики Казахстана, в частности. Тем самым, это очень важно следить за каждым решением ФРБ. К примеру, Председатель ФРБ, Джаннет Йеллен, отметила, что это вполне вероятно, что ФРБ далее будет повышать ставку по федеральным фондам, что является очень важной информацией для цен на нефть и экономики США. С учетом того, что ФРБ уже снизила ставку три раза в период времени меньше чем год, мы можем предположить, что цены на нефть не вырастут несмотря на договор главных нефтяных экспортеров нефти о заморозке добычи нефти. Более того, цены на нефть могут упасть еще ниже если ФРБ будет дальше повышать ставку. □

rel. Because of these two negative factors, the Kazakhstani economy is in downturn nowadays.

In conclusion, it is important to note that the decisions made by the Fed are very important for the world economy and for the Kazakhstani economy, in particular. Therefore, it is crucial to monitor every decision made by the Fed. For example, as Fed Chair Janet Yellen noted, it is quite

References

1. http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2016wesp_full_en.pdf
2. https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/openmarket_archive.htm
3. http://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1403w.htm
4. Arora, V. B. and Cerisola, M. B. (2001) How Does U.S. Monetary Policy Influence Economic Conditions in Emerging Markets? IMF Staff Papers 48, 474–498.
5. Rafiq, S. (2015) The Effects of U.S. Unconventional Monetary Policy on Asia Frontier Developing Economies, IMF Working Paper 15/18, International Monetary Fund.
6. Zhang, Y-F., Fan, Y., Tsai, H-T. and Wei, Y-M. 2008. Spillover effect of US dollar exchange rate on oil prices, Journal of Policy Modelling, 30, 973–991.
7. Harri, A., Nalley, L., Hudson, D., 2009. The relationship between oil, exchange rates, and commodity prices. J. Agric. Appl. Econ. 41 (2), 501–510.

IN 2015 BECAUSE OF THE TAPERING OF THE QE PROGRAM DEVELOPING COUNTRIES HAD NET CAPITAL OUTFLOW IN THE AMOUNT OF \$600 BILLION.

В 2015 ГОДУ ИЗ-ЗА ЗАКРЫТИЯ ПРОГРАММЫ КС В США РАЗВИВАЮЩИЕСЯ СТРАНЫ ПОЛУЧИЛИ ОТТОК КАПИТАЛА В РАЗМЕРЕ \$600 МИЛЛИАРДОВ.

possible that the Fed would further increase the rate which is very important for future oil prices and the economy of Kazakhstan. Since the Fed has already increased the rate three times in less than a year and is planning another increase this year, we can expect that oil prices will not go up, despite the oil freeze agreement among the main oil producers, and, even more, the prices can fall even lower. □

References

1. http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2016wesp_full_en.pdf
2. https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/openmarket_archive.htm
3. http://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1403w.htm
4. Arora, V. B. and Cerisola, M. B. (2001) How Does U.S. Monetary Policy Influence Economic Conditions in Emerging Markets? IMF Staff Papers 48, 474–498.
5. Rafiq, S. (2015) The Effects of U.S. Unconventional Monetary Policy on Asia Frontier Developing Economies, IMF Working Paper 15/18, International Monetary Fund.
6. Zhang, Y-F., Fan, Y., Tsai, H-T. and Wei, Y-M. 2008. Spillover effect of US dollar exchange rate on oil prices, Journal of Policy Modelling, 30, 973–991.
7. Harri, A., Nalley, L., Hudson, D., 2009. The relationship between oil, exchange rates, and commodity prices. J. Agric. Appl. Econ. 41 (2), 501–510.

THE ROLE OF LOCATION IN THE REGIONAL ECONOMIC GROWTH OF RUSSIA

KANAT MAKHANOV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

РОЛЬ ГЕОГРАФИЧЕСКОГО РАСПОЛОЖЕНИЯ В РЕГИОНАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ РОСТЕ РОССИИ

Russia has one of the most complex geographical positions in the world. The total area of its territory equals 17.125 million square km accounting for nearly one-eighth of the Earth's land surface and its coastline is the second longest in the world. Its geographical complexity is also reflected in its regional structure. In total, Russia has 83 regions that are grouped into 7 federal districts. Out of these 83 regions, 47 have the status of an oblast, 21 have the status of a republic, 9 are krais, 4 are autonomous okrugs and 2 are federal cities. Although Russia is a Federative Republic, the level of autonomous power of its regions differ in a great extent contributing further to its structural administrative complexity. In this regard, geographical complexity of Russia is also converted into its economic performance and creates huge differences between its regions in terms of economic development. Unlike its European neighbors or other developed large countries, Russia is a country with growing interregional inequalities (Zubarevich and Safronov, 2010). The regional disparities in Russia were always present throughout the Soviet period and started to increase further since the transition started in the 1990s due to the structural processes of reorganization and reallocations of resources taking place in the country (Benini and Czyzewski, 2007). Prior to that, the Soviet government pledged the equalization of socioeconomic conditions across regions,

Россия имеет одно из самых сложных географических положений в мире. Общая площадь его территории равняется 17,125 млн. кв. км, что составляет почти одну восьмую часть земной поверхности земли, а ее береговая линия по протяженности занимает второе место в мире. Ее географическая сложность также отражена в ее административно-территориальной структуре. В общей сложности Россия имеет 83 региона, объединенные в семь федеральных округов. Из этих 83 регионов 47 имеют статус области, 21 имеет статус республики, девять - края, четыре - автономного округа, и два города имеют статус федерального значения. Хотя Россия является Федеративной Республикой, уровень автономной власти каждого региона неодинаков. В этом плане сложное географическое устройство России также способствует разности экономических показателей ее регионов, создавая огромные различия между ее регионами с точки зрения экономического развития. В отличие от своих европейских соседей или других развитых крупных стран, Россия является страной с растущим межрегиональным неравенством (Zubarevich and Safronov, 2010). Региональные диспропорции в России всегда присутствовали на протяжении всего советского периода и начали расти еще больше в силу переходного экономического периода, начавшегося в 1990-х годах и

between rural and urban areas, and among the 100-plus ethnicities of the Soviet Union as one of its major goals (Liebowitz, 1989). Many regions containing relatively competitive economic sectors have coped with transition with relative success, although the overwhelming majority of the regions had serious problems trying to adjust to the market economy (Sutherland and Hanson, 1996). Due to the fact that many regions were economically tied to few economic sectors or even large enterprises (Benini and Czyzewski, 2007), the development of certain sectors on a countrywide scale and the stagnation of other sectors opened way to further disparities (Dunford and Smith, 2000). Majority of the regions of Urals, Siberia and the Far East are traditionally considered as disadvantaged ones due to low per capita GDP and slow economic growth whereas the cities of Moscow and St. Petersburg along with other major metropolitan areas are tradi-

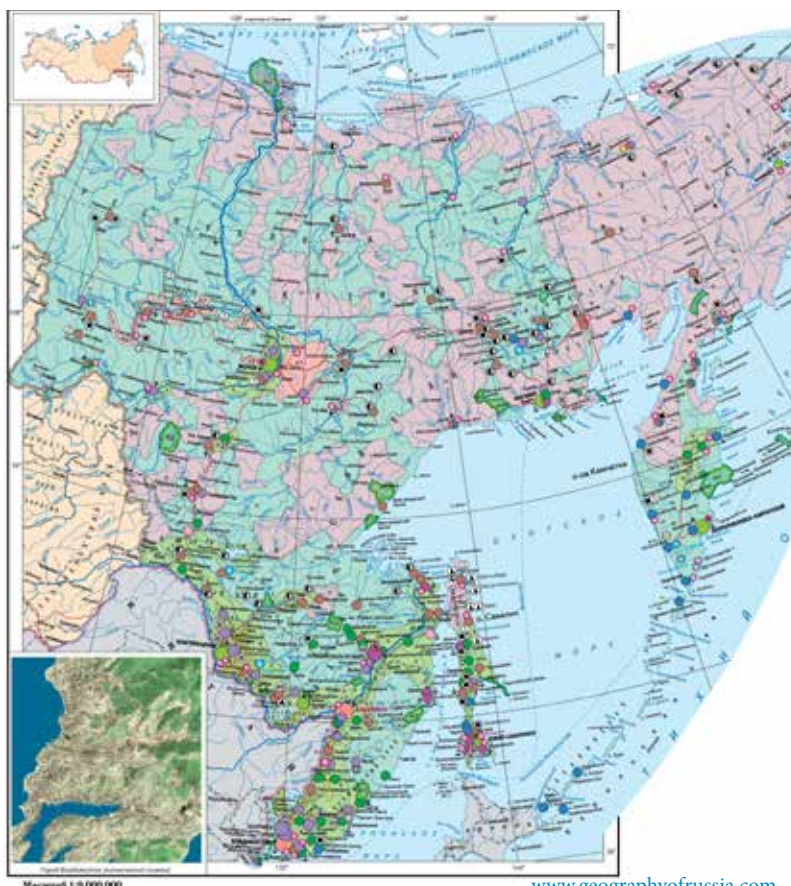

GEOGRAPHICAL COMPLEXITY OF RUSSIA IS ALSO CONVERTED INTO ITS ECONOMIC PERFORMANCE AND CREATES HUGE DIFFERENCES BETWEEN ITS REGIONS IN TERMS OF ECONOMIC DEVELOPMENT

СЛОЖНОЕ ГЕОГРАФИЧЕСКОЕ УСТРОЙСТВО РОССИИ СПОСОБСТВУЕТ РАЗНОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЕЕ РЕГИОНОВ, СОЗДАВАЯ ОГРОМНЫЕ РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ ЕЕ РЕГИОНАМИ С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

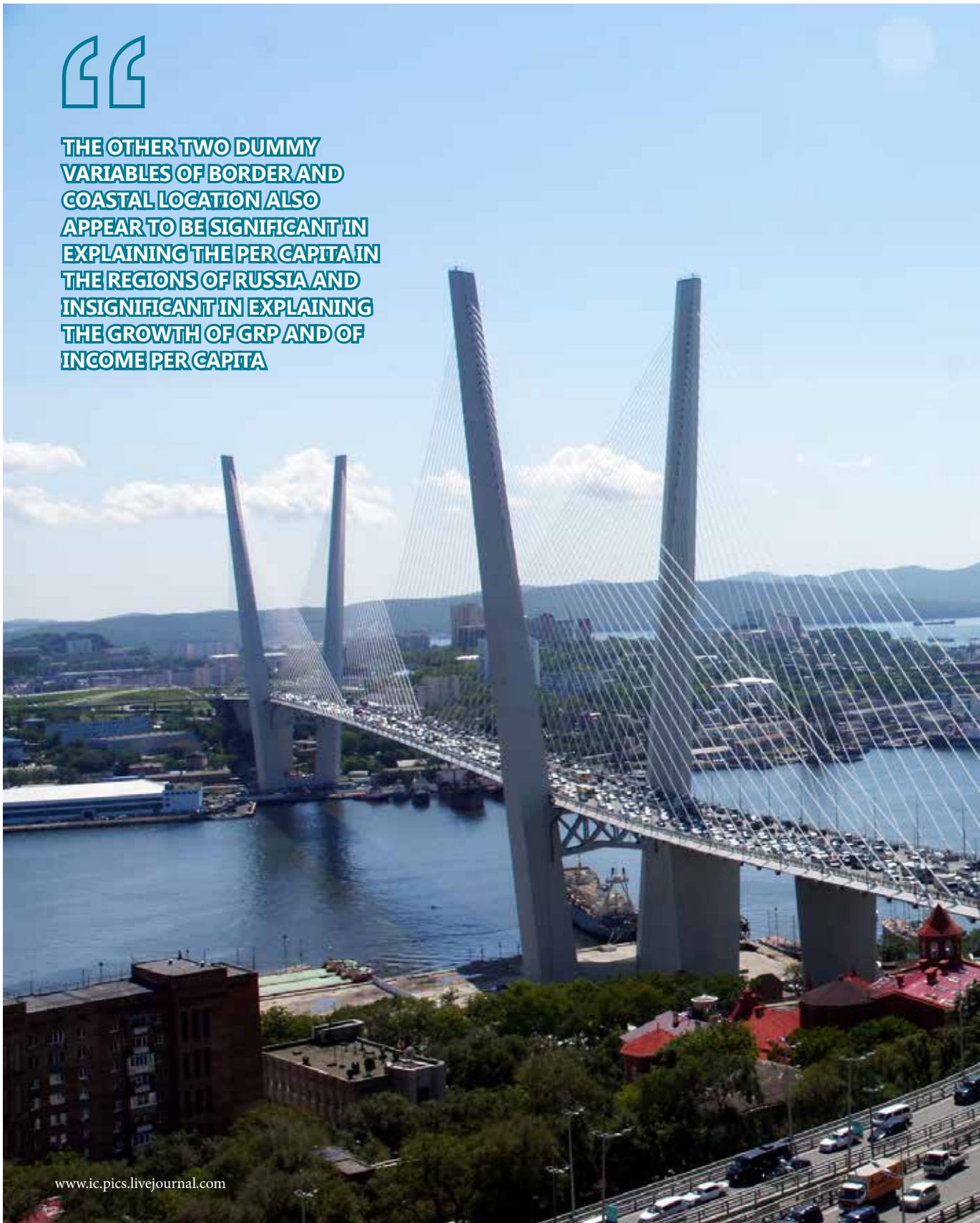
сопровождавшегося процессами структурных реорганизации и перераспределении ресурсов (Benini and Czyzewski, 2007). До этого советское правительство ставило для себя цель выравнивать социально-экономические условия между разными регионами, сельскими и городскими районами и среди более 100 этнических групп, проживавших в Советском Союзе (Liebowitz, 1989). Многие регионы, имеющие относительно конкурентные экономические сектора, справились с переходным периодом с относительным успехом, хотя подавляющее большинство регионов испытывали серьезные проблемы, пытаясь приспособиться к рыночной экономике (Sutherland and Hanson, 1996). В связи с тем, что многие регионы были экономически привязаны к нескольким секторам экономики или даже к крупным предприятиям (Бенини и Чижевски, 2007), развитие некоторых секторов в масштабах всей страны и стагнация других секторов открыли путь к дальнейшим диспропорциям (Dunford and Smith, 2000). Большинство регионов Урала, Сибири и Дальнего Востока традиционно считаются обездоленными из-за низкого ВВП на душу населения и медленного экономического роста, тогда как города Москвы и Санкт-Петербурга наряду с другими крупными мегаполисами традиционно являются лидерами в плане экономического развития и скорости экономического роста (Lehmann and Silvagni, 2013).

В этой статье мы попытаемся рассмотреть определяющую роль географического расположения регионов России в определении роста ВРП, регионального дохода на душу населения и темпов роста валового регионального продукта на душу населения основываясь на параметрах как центральность, наличие выхода к морю и расположение в приграничной зоне. Таким обра-

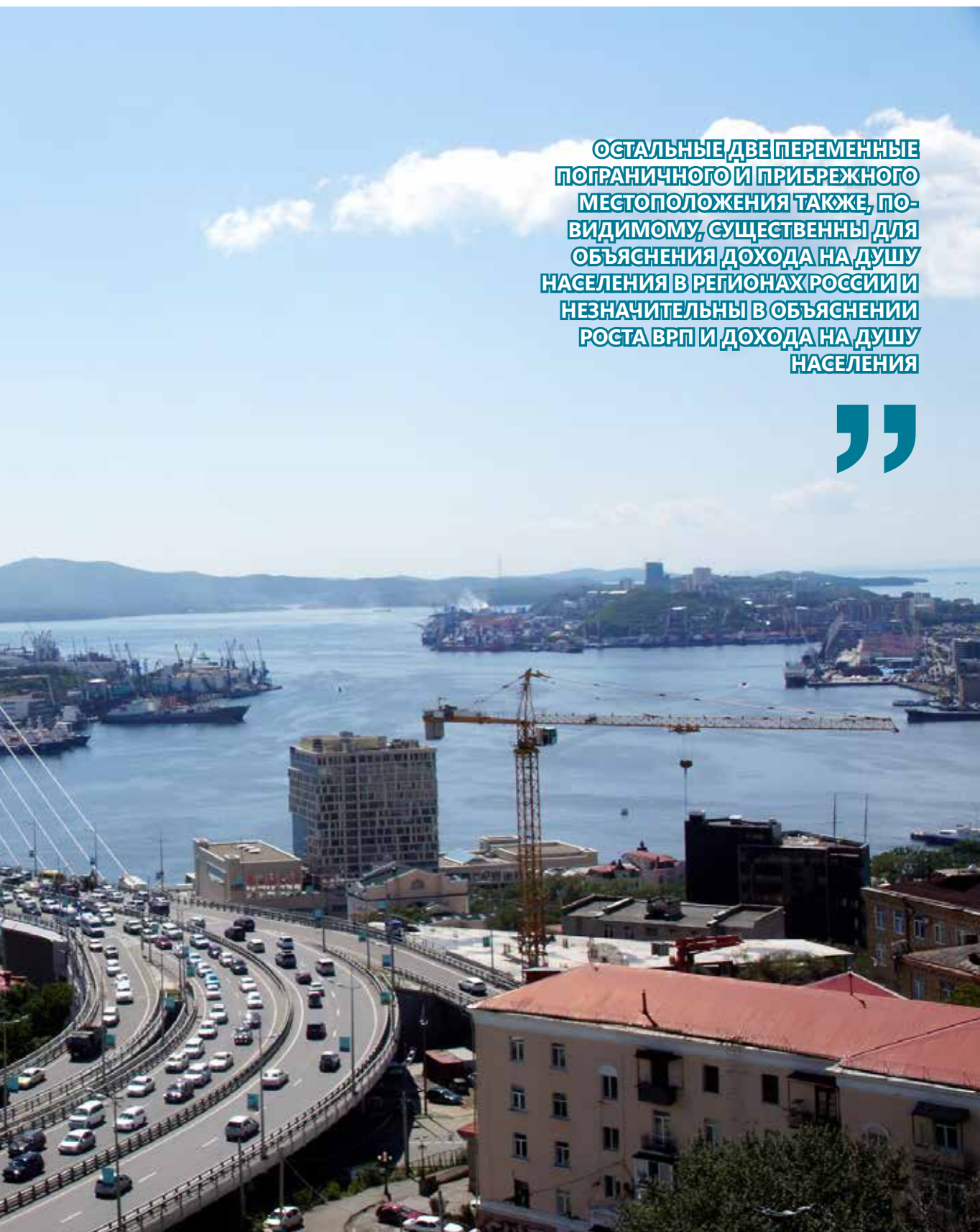
“

THE OTHER TWO DUMMY
VARIABLES OF BORDER AND
COASTAL LOCATION ALSO
APPEAR TO BE SIGNIFICANT IN
EXPLAINING THE PER CAPITA IN
THE REGIONS OF RUSSIA AND
INSIGNIFICANT IN EXPLAINING
THE GROWTH OF GRP AND OF
INCOME PER CAPITA

ОСТАЛЬНЫЕ ДВЕ ПЕРЕМЕННЫЕ
ПОГРАНИЧНОГО И ПРИБРЕЖНОГО
МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ТАКЖЕ, ПО-
ВИДИМОМУ, СУЩЕСТВЕННЫ ДЛЯ
ОБЪЯСНЕНИЯ ДОХОДА НА ДУШУ
НАСЕЛЕНИЯ В РЕГИОНАХ РОССИИ И
НЕЗНАЧИТЕЛЬНЫ В ОБЪЯСНЕНИИ
РОСТА ВРП И ДОХОДА НА ДУШУ
НАСЕЛЕНИЯ

”

tionally among the leaders in terms of economic development and the speed of economic growth (Lehmann and Silvagni, 2013).

In this analysis, we will try to address the determining role of the centrality and other basic locational parameters like costal vs. inland, border vs interior location of the Russian regions in determining the gross regional product (GRP) growth, regional income per capita and the growth rate of the GRP per capita. Thus, we will try to identify whether it plays a role to be located in the center compared to the rest of the regions or on the edge (border or coastal) in having higher or lower rates of regional economic growth. In doing this we rely on a simple logic that the economic performance of a region differs depending on its location relative to the rest of the regions. Thus, based on the logic of the classical theories of spatial economics, we expect the border and coastal regions to have higher income per capita, GRP per capita and GRP per capita growth rates compared to interior, inland and peripheral regions. This is due to the fact that regions adjacent to neighboring countries and coastal regions tend to have more trade with other countries simply because of their geographic location. Majority of the tradable goods pass through borders or seaports prior to be delivered to foreign markets. The role of centrality might seem ambiguous since being located in the center of the country and larger GRP implies more trade flows from other regions. Thus, being situated between core regions creates "development corridors" providing better communication and flows of innovation that enhance economic growth (Friedmann, 1967). Nevertheless, Vardomsky (2002), states that the border regions of Russia have low contacts with the world economy and tend to be depressive. The regions adjacent to the Baltic Sea region are far more integrated to the world economy than the rest of the Russian regions

**REGIONS OF RUSSIA
LOCATED ALONG LAND
BORDERS ON AVERAGE
HAVE NEARLY 20% LOWER
INCOME PER CAPITA**

**РЕГИОНЫ РОССИИ, РАС-
ПОЛОЖЕННЫЕ ВДОЛЬ
СУХОПУТНЫХ ГРАНИЦ,
В СРЕДНЕМ ИМЕЮТ ДО-
ХОД, КОТОРЫЙ НА 20%
НИЖЕ НА ДУШУ НАСЕ-
ЛЕНИЯ**

зом, мы попытаемся определить роль географического расположение регионов определения уровня развития, выраженного в таких показателях как уровень дохода на душу населения, ВРП на душу населения и темпы роста ВРП на душу населения. При этом мы полагаемся на простую логику, согласно которой экономические показатели региона различаются в зависимости от их местоположения по сравнению с остальными регионами. Таким обра-

Table 1: Results of the OLS estimation / Таблица 1: Результаты вычислений

GRP growth vs. centrality, border, coastal region 2000-2004 / Рост ВРП vs. центральность, граница, морской берег 2000-2004

	Constant	Ln(Centrality)	Border dummy	Coastal dummy	R squared
2000-2004	5.0254 (1.2684)	0.2188 (0.2281)	1.1724 (0.7418)	1.3333 (0.8563)	0.0692 (0.0325)
2005-2009	3.3374 (1.1362)	0.1030 (0.1731)	0.4910 (0.5780)	1.0119 (0.6682)	0.0417 (0.0043)
2010-2014	1.4136 (1.0019)	0.3071** (0.1434)	0.1187 (0.4669)	-0.4191 (0.5362)	0.0642 (0.0287)
2014	4.9253 (1.8393)	-0.4518* (0.2633)	-0.9246 (0.8552)	1.0207 (0.9820)	0.0571 (0.0213)

Income per capita vs. centrality, border, coastal region 2000-2004 / Доход на душу населения vs. центральность, граница, морской берег 2000-2004

	Constant	Ln(Centrality)	Border dummy	Coastal dummy	R squared
2000-2004	6.8584 (0.1520)	0.0677** (0.0272)	-0.2415*** (0.0885)	0.5200*** (0.1018)	0.3258 (0.2999)
2005-2009	7.9807 (0.1441)	0.0696*** (0.0218)	-0.1982*** (0.0734)	0.4818*** (0.0842)	0.3823 (0.3585)
2010-2014	8.6067 (0.1236)	0.0465** (0.0177)	-0.1982*** (0.0576)	0.4265*** (0.0661)	0.4284 (0.4067)
2014	8.2735 (0.1139)	0.0435*** (0.0163)	-0.1964*** (0.0529)	0.4237*** (0.0608)	0.4631 (0.4427)

Income per capita growth vs. centrality, border, coastal region 2000-2004 / Темпы роста дохода на душу населения vs. центральность, граница, морской берег 2000-2004:

	Constant	Ln(Centrality)	Border dummy	Coastal dummy	R squared
2000-2004	27.9571 (1.5612)	0.0257 (0.2794)	1.3255 (0.9088)	1.3879 (1.0452)	0.0509 (0.0144)
2005-2009	23.2668 (1.5987)	-0.4290* (0.2426)	0.3264 (0.8147)	-2.3283** (0.9343)	0.1031 (0.0686)
2010-2014	8.7937 (1.2411)	-0.1582 (0.1777)	-0.4047 (0.5784)	-0.8900 (0.6643)	0.0350 (-0.0015)
2014	-8.0651 (1.7078)	-0.2775 (0.2444)	0.2746 (0.7940)	-0.9279 (0.9118)	0.0298 (-0.0069)

* - statistical significance at $\alpha=0.10$ / * - статистическая значимость при $\alpha=0.10$

** - statistical significance at $\alpha=0.05$ / ** - статистическая значимость при $\alpha=0.05$

*** - statistical significance at $\alpha=0.01$ / *** - статистическая значимость при $\alpha=0.01$

Source: Prepared by the Author based on data from Russian Federation Federal State Statistics Service / Источник: Составлено автором на основе данных из Федеральной службы государственной статистики.

(Klemeshev et al. 2015).

For our analysis, we retrieve data on GRP and income per capita for all 83 internationally recognized regions of Russia. For centrality we use the most commonly used measure proposed by Keeble et al. (1982) and Keeble et al. (1988) $P_i = \sum_h \frac{M_j}{\delta_{ij}}$ where M_j is the GRP of region j and δ_{ij} is the distance from region i to j . The larger the economic size of the region the higher the index. The more central the region relative to the rest of the regions the larger the index. We take the GRP and income per capita growth for periods of 2000-2004, 2005-2009, 2010-2014 and actual rates for 2014. Thus, we estimate the following OLS model taking the natural logarithmic form of the variables:

$$\ln \Delta GRP_i = Const + \alpha \ln C_i + \beta \text{Border dummy}_i + \gamma \text{Coastal dummy}_i$$

Here, C_i stands for the centrality degree of region i . The $\text{Border dummy}_i = 1$ for region i if it is a border region and $\text{Border dummy}_i = 0$ if it is not a border region. Consequently, $\text{Coastal dummy}_i = 1$ if the region i is a coastal region and $\text{Coastal dummy}_i = 0$ if it is not. The results of the estimation are shown in Table 1 below:

As it can be seen from Table 1, the effect of the centrality turns out to be ambiguous and in explaining the growth of GRP per capita and the growth of income per capita in the Russian regions. The sign of the variable changes from period to period as well as its level of statistical significance. However, it has rather high explicative power in explaining the income per capita. Regarding the income per capita, its sign is strictly positive for all periods under consideration suggesting that central regions tend to have higher income per capita. However, if to take into account the coefficients obtained, then it becomes clear that the effect of centrality on income per capita at regional level is rather low. The other two dummy variables of border and coastal location also appear to be significant in explaining the per capita in the regions of Russia and insignificant in explaining the growth of GRP and of income per capita. Interestingly, the border dummy appears to have a negative sign suggesting a negative relationship with income per cap-

зом, исходя из логики классических теорий пространственной экономики, мы ожидаем, что приграничные и прибрежные регионы будут иметь более высокие доходы на душу населения, ВРП на душу населения и более быстрые темпы роста ВРП на душу населения по сравнению с внутренними и периферийными регионами. Это связано с тем, что регионы, прилегающие к соседним странам и прибрежным регионам, имеют тенденцию к большей торговле с другими странами просто из-за их географического положения. Большинство торгуемых товаров проходит через границы или морские порты до их доставки на внешние рынки. Роль центрального расположения может показаться неоднозначной, поскольку относительно центральное расположение и высокий уровень ВРП предполагают увеличение торговых потоков из других регионов. Таким образом, находясь между основными регионами, создается «коридоры развития», обеспечивающие улучшенную коммуникацию и потоки инноваций, которые способствуют экономическому росту (Friedmann, 1967). Тем не менее Vardomsky (2002) утверждает, что приграничные регионы России имеют низкие контакты с мировой экономикой и, как правило, являются более депрессивными. Регионы, прилегающие к региону Балтийского моря, гораздо более интегрированы в мировую экономику, чем остальные регионы России (Клемешев и др., 2015).

Для нашего анализа мы используем данные по ВРП и доходам на душу населения для всех 83 признанных на международном уровне регионов России. Для измерения степени центральности мы используем наиболее часто используемую меру, предложенную Keeble et al. (1982) и Keeble et al. (1988) $P_i = \sum_h \frac{M_j}{\delta_{ij}}$, где M_j это - ВРП региона j , а δ_{ij} это - расстояние от региона i до региона j . Чем больше экономический размер региона (ВРП), тем выше индекс. Чем более центральный регион по отношению к остальным регионам, тем большее значение принимает данный индекс. Мы берем ВРП и рост доходов на душу населения в течение периодов 2000-2004 годов, 2005-2009 гг., 2010-2014 гг. и их значение в 2014 г. Таким образом, мы оцениваем следующую

THE COASTAL REGIONS OF RUSSIA TEND TO HAVE AROUND 42% HIGHER INCOME PER CAPITA

ДОХОДЫ НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ В ПРИБРЕЖНЫХ РЕГИОНАХ РОССИИ ПРИМЕРНО НА 42% ВЫШЕ ЧЕМ В ОСТАЛЬНЫХ РЕГИОНАХ

www.stateofdigital.com

ita whereas the sign of the coastal location dummy turns out to be positive suggesting a positive relationship, which more reasonable. According to our estimations, the regions of Russia located along land borders on average have nearly 20% lower income per capita confirming Vardomsky (2002). The coastal regions of Russia, on the other hand, tend to have around 42% higher income per capita. The dummy variables of border location and coastal location do not have significant effect on the change of GRP per capita and income per capita.

The case of Russia remains to be an interesting subject for regional studies and geography is one of the key instruments in explaining and unraveling many regularities. Our attempts to explain the differences in GDP per capita growth, income per capita and income per capita growth between all 83 regions of Russia through such geo-economic and geographic variables like centrality, border and coastal

модель с использованием натуральных логарифмических форм переменных.

Здесь C_i обозначает степень центральности региона i . $Border\ dummy_i = 1$ для региона i если это приграничный регион и $Border\ dummy_i = 0$ если это не приграничный регион. Следовательно, $Coastal\ dummy_i = 1$ если регион i прибрежный регион и $Coastal\ dummy_i = 0$ если не прибрежный регион. Результаты вычислений показаны в таблице 1 ниже:

$$\ln \Delta GRP_i = Const + \alpha \ln C_i + \beta Border\ dummy_i + \gamma Coastal\ dummy_i$$

Как видно из таблицы 1, влияние центральности оказывается неоднозначным при объяснении роста ВРП на душу населения и роста доходов на душу населения в российских регионах. Знак переменной изменяется от периода к периоду, а также его уровень статистической значимости. Однако он имеет довольно высокую значимость в объяснении дохода на душу населения.

location have shown that these explanatory variables are not relevant in explaining the dynamics of income and GRP per capita growth. However, the above mentioned variables appear to be relevant and statistically significant in explaining the interregional differences in income per capita. Moreover, contrary to the fundamental theories of the spatial economics, location along the land border has negative effect on income per capita whereas being located along a sea shore has a positive effect on income per capita. □

Что касается дохода на душу населения, то его знак строго позитивен для всех рассматриваемых периодов. Следовательно, центральные регионы имеют более высокий доход на душу населения. Однако, если учесть полученные коэффициенты, то становится ясно, что влияние центральности на доход на душу населения на региональном уровне довольно невелико. Остальные две переменные пограничного и прибрежного местоположения также, по-видимому, существенны для объяснения дохода на душу населения в регионах России и незначительны в объяснении роста ВРП и дохода на душу населения. Интересно, что у оценочного показателя для приграничного расположения регионов отрицательный знак, указывающий на отрицательную связь с доходом на душу населения, тогда как знак оценочного показателя прибрежного местоположения оказывается положительным, указывая на положительную корреляцию. По результатам наших вычисле-

References / Источники

1. Benini, R. and Czyzewski, A. (2007): "Regional disparities and economic growth in Russia: new growth patterns and catching up", *Economic Change and Restructuring*, June 2007, Volume 40, Issue 1–2, pp 91–135.
2. Dunford, M. and A. Smith, "Catching Up or Falling Behind? Economic Performance and Regional Trajectories in the New Europe", *Economic Geography*, 76, 2000, 169–195.
3. Friedmann, J. (1967): "A General Theory of Polarized Development", Ford Foundation, Urban and Regional Development Advisory Program in Chile.
4. Keeble, D., Offord, J. and Walker, S. (1988): "Peripheral regions in a community of twelve Member States", Report for the European Commission, Brussels.
5. Keeble, D., Owens, P. and Thompson, C. (1982): "Regional accessibility and economic potential in the European Community", *Regional Studies*, vol. 16, pp. 419–432.
6. Klemeshev, A.P., Fedorov, G.M., Manakov, A.G. (2015): "Baltic

нии, регионы России, расположенные вдоль сухопутных границ, в среднем имеют доход, который на 20% ниже на душу населения, что подтверждает заключения Vardomsky (2002). С другой стороны, доходы на душу населения в прибрежных регионах России примерно на 42% выше чем в остальных регионах. Условные переменные для обозначения приграничного и прибрежного местоположения не оказывают существенного влияния на рост ВРП на душу населения и дохода на душу населения.

Случай с Россией остается интересным предметом для изучения региональных исследований, и география является одним из ключевых инструментов для объяснения и раскрытия многих закономерностей. Наши попытки объяснить различия в ВВП на душу населения, доходах на душу населения и темпах роста доходов на душу населения между всеми 83 регионами России через такие геоэкономические и географические переменные, как центральность, пограничное и прибрежное местоположение, показали, что эти переменные не актуальны в объяснении динамики доходов и ВРП на душу населения. Однако вышеупомянутые переменные оказываются релевантными и статистически значимыми для объяснения межрегиональных различий в доходах на душу населения. Более того, вопреки фундаментальным теориям пространственной экономики местоположение вдоль сухопутной границы отрицательно влияет на доход на душу населения, тогда как расположение на берегу моря положительно влияет на доход на душу населения. □

Subjects of the Russian Federation among Border Regions", International Journal of Economics and Financial Issues, 2015, 5 (Special Issue) 41–48.

7. Lehmann, H. and Silvagni, M.G. (2013): "Is There Convergence of Russia's Regions? Exploring the Empirical Evidence: 1995–2010", IZA Discussion Paper No. 7603.
8. Liebowitz, R., "Spatial Inequality Under Gorbachev", in Bradshaw, M., ed., *The Soviet Union: A New Regional Geography?* London, UK: Belhaven Press, 1989, 17–37.
9. Vardomsky, L.B. (2002): "External Economic Activities of Regions of Russia. Moscow: ARKTI".
10. Sutherland, D. and P. Hanson, "Structural Change in the Economies of Russia's Regions", *Europe-Asia Studies*, 48, 3:367–392, 1996.
11. Zubarevich N.V. and Safronov S.G. (2010): "Regional Inequality in Large Post Soviet Countries", *Regional Research of Russia*, 2011, Vol.1, No.1, pp.15–26.

www.liter.kz

ASTANA HOSTED THE PUGWASH CONFERENCE AND THE IAEA LEU BANK OPENING CEREMONY

DAUREN ABEN

In August 2017, Astana was a venue of two significant events in the field of nuclear disarmament and nonproliferation. On August 25-29, Kazakhstan's capital hosted the 62nd Pugwash Conference titled "Confronting New Nuclear Dangers". More than 200 participants from 46 countries, including internationally renowned scholars, nuclear nonproliferation and disarmament experts and policymakers, attended the event that was held to mark the 60th anniversary of the Pugwash Conferences on Science and World Affairs, an international organization that brings together scientists and public figures to work towards reducing the danger of armed conflicts and seek solutions to global security threats.

“

IN AUGUST 2017, ASTANA WAS A VENUE OF TWO SIGNIFICANT EVENTS IN THE FIELD OF NUCLEAR DISARMAMENT AND NON-PROLIFERATION: THE 62ND PUGWASH CONFERENCE AND THE OPENING OF THE IAEA LOW ENRICHED URANIUM BANK.

”

The Pugwash Movement, as it is commonly known, was founded in 1957 by prominent members of the scientific community in the Canadian village of Pugwash, following the 1955 release of the Russell-Einstein Manifesto that called for a conference where scientists would assess the perils posed to humanity by the development of nuclear and other weapons of mass destruction. In 1995, Pugwash and its co-founder, Joseph Rotblat, were jointly awarded the Nobel Peace Prize "for their efforts to diminish the part played by nuclear arms in international politics and, in the longer run, to eliminate such arms".

During the conference its participants discussed prospects for nuclear test ban and complete disarmament, the UN negotiation process to conclude the Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons,

nuclear-weapon free zones, and current nuclear dangers. The conference agenda also included such issues as security in North East Asia, the peace process in Afghanistan, security challenges in Central Asia, the Iranian nuclear deal, and the future of civilian nuclear energy. During one of the side events, the exhibition of paintings, titled "Fallout", by Karipbek Kuyukov, Kazakhstan's ATOM project honorary ambassador, was on display for the conference participants. To date, the online petition in support of the nuclear-weapon test ban launched under the project has gathered the support of more than 300,000 people from all over the world. In its Astana Declaration called "From Prohibition of Nuclear Testing toward Prohibition of Nuclear Weapons", the Pugwash Council recognized Kazakhstan's important contributions to the cause of nuclear disarmament and called upon all governments and the people of the world to reflect on the grave and irreversible ecolog-

ical and humanitarian consequences of nuclear weapons and to spare no efforts towards achieving a nuclear-weapon-free world.

On the final day of the conference, August 29, the UN International Day against Nuclear Tests commemorating the closure of the Semipalatinsk nuclear test site on the same day in 1991, the conference participants attended the opening ceremony of the International Atomic Energy Agency's (IAEA) Low Enriched Uranium (LEU) Bank. During the ceremony, President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev and IAEA Director General Yukiya Amano took part in a video link with the Ulba Metallurgical Plant in Ust-Kamenogorsk that will host the IAEA nuclear fuel bank. The establishment of this facility which is designed to ensure an assured supply of nuclear fuel is considered as Kazakhstan's vital contribution towards the strengthening of the nuclear nonproliferation regime and the promotion of the peaceful uses of nuclear energy.

TÜRKİYE'DE SURİYELİ MÜLTECİLERE İNSANİ YARDIM: KIZILAY KART PROJESİNİN GÜNCEL DURUMU

ZHENGIZKHAN ZHANALTAY

Altıncı yılına giren Suriye'deki iç savaş 12 milyondan fazla kişiyi evlerini terk ederek yurtdışına veya ülke içinde daha güvenli sayılabilecek bölgelere göç etmek zorunda bırakmıştır. Bu rakamın içerisinde Suriyeli mültecilerin 6 milyondan fazlası ülke içinde çeşitli şehirlere yerleşirken geri kalan 5 milyonu komşu ülkelere sığınmış olup bir kısmı ise kaçak yollardan Avrupa'ya ulaşmaya çalışmaktadır. 27 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla bu ülkeler arasında 3.106.902 kişiye ev sahipliği yaparak Türkiye en çok sığınmacıya kapılarını açan ülke olmuştur. Bunu sırasıyla Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır takip etmektedir.

**2017 YILININ
TEMMUZ AYI
İTİBARIYLA ÜLKE
ÇAPINDA 850.000'DEN
FAZLA MÜLTECİYE
KIZILAY KARTI
DAĞITILMIŞTIR.**

Bilindiği üzere Suriyeli mültecilerin yaklaşık 90%'ına yakını kamp dışında yaşamlarını sürdürmekte olup çoğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ile İstanbul Ankara gibi büyükşehirlerde ikamet etmektedirler. Bu doğrultuda mülteciler arasında yardıma muhtaç olanların ihtiyaçlarının karşılanması adına Türk Kızılay'ı Avrupa Birliği (AB) ile beraber insani kriz çerçevesinde bugüne kadarki en büyük bütçeli yardım projelerinden birisini 2017 yılı başında hayata geçirdi. "Kızılay Kart" adlı proje AB'nin Türkiye'ye vaat etmiş olduğu 6 milyar avro yardım paketi çerçevesinde "Yabancılar Yönelik Sosyal Uyum Yardım Programı" kapsamında AB Komisyonu'nun 348 milyon Avro finansal kaynak sağla-

ması ve Türk Kızılay'ı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı ortaklığında gerçekleştirilmektedir.

Projenin amacı kamp dışında yaşayan Suriye vatandaşlarına ve İl Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne kayıtlı diğer sığınmacılara Kızılay Kart'ları dağıtılarak kişi başına aylık 120 Türk Lirası nakit yardım almalarına imkân sağlamaktır. Bu sayede hedef kitle olan 1 milyon kişinin temel ihtiyaçlarını karşılamalarına olanak sağlanmaktadır. Projenin bugüne kadarki dağıtım süreci incelendiğinde ise 2017 yılının Temmuz ayı itibariyle ülke çapında

**AB KIZILAY
KART PROJESİNE
348 MİLYON
AVRO KAYNAK
AKTARMIŞTIR.**

850.000'den fazla mülteciye Kızılay Kart'ının dağıtıldığı ve Eylül ayına kadar ise bu sayının 1 milyon kişiye ulaşması beklenmektedir.

Kızılay Kart projesi bütçesi itibariyle AB'nin bugüne kadar aktarmış olduğu en yüksek yardım transferi olarak da tarihe geçmiş olup 2018 yılında da proje ikinci aşaması ile işlevini sürdürecektir. Kart sistemi aracılığı ile dağıtılan paralar yöntem açısından da insani yardım alanında bir fark yaratarak yenilikçi ve verimli bir metot olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece proje sığınmacılara kendi ihtiyaçlarını kendi istedikleri şekilde karşılama imkânı sağlanmaktadır.

ECONOMIC GROWTH OF KAZAKHSTAN IN 2017 IS LIKELY TO OUTPERFORM PREVIOUS EXPECTATIONS

www.liter.kz

KANAT MAKHANOV

According to the preliminary statistical data published by the Committee on Statistics of the Ministry of National Economy, the economy of Kazakhstan has grown by 4.2% compared to the same period of the previous year reaching 20.935 trillion tenge. The Ministry of the National Economy referring to its preliminary estimates also states that during January-July 2017 the real economic growth reached 4%. Based on these figures, the Ministry forecasts the economic growth to be around 3.7% by the end of this year, which is higher than it was expected previously.

The latest statistical data indeed give reasons for optimism about the national economy in 2017. In 2016, for

THE MINISTRY FORECASTS THE ECONOMIC GROWTH TO BE AROUND 3.7% BY THE END OF THIS YEAR, WHICH IS HIGHER THAN IT WAS EXPECTED PREVIOUSLY.

instance, the economic growth of Kazakhstan comprised merely 1.1%, which was the lowest yearly growth rate since the crisis of 2008-2009. There are clear signs of positive dynamics practically in all sectors of the economy. Thus, during the first six months of 2017 compared to the same period of 2016, production of goods rose by 7.2%. This growth was provided mostly by a significant growth of industry by 7.8%. Most importantly, the manufacturing sector grew by 6.5%. Construction and agriculture also present significant growth of 5.9% and 3.1%, respectively. The service sector also presents a positive economic growth of 2.3%. There are positive figures of growth practically in every single subsector including such important ones like education (3.6%), financial services

(0.8%), retailing (2.4%) and transportation (3.9%). Thus, if to evaluate the data in general terms the situation can be seen as positive. However, if to contrast it to the general objectives and priorities of the economic policy of the government the situation will not seem so clear. Despite the 6.5% growth in manufacturing, its share in the total GDP increased from 11.3% to just 11.7%, whereas the share of the extractive sector in the GDP increased from 14% to 15% as a result of the 9.4% increase of the total output of the industry.

The latest statistical data for the first

**THE ECONOMIC
TRENDS THAT PRE-
VAILED IN 2017 RE-
VEALED THE CAPACITY
OF THE NATIONAL
ECONOMY TO GROW
UNDER CONDITIONS
OF LOW OIL PRICES.**

half of 2017 shows clear signs of economic recovery after the economic shock caused by the downturn of oil prices and two consecutive years of economic growth around 1%. One of the most important observations that should be pointed out is that the economic trends that prevailed in 2017 revealed the capacity of the national economy to grow under conditions of low oil prices. The real annual economic growth of Kazakhstan is very likely to exceed 3% by the end of this year given that during the first half of 2017 the average price of oil was around 53 dollars per barrel.

NORTH KOREA TESTS ITS MOST POWERFUL NUCLEAR BOMB

www.wordpress.com

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On September 3, 2017, North Korea conducted its sixth nuclear test, the most powerful to date. The official Pyongyang claims that the detonated nuclear device was a hydrogen bomb. Although this is yet to be confirmed by experts, there is no doubt that North Korea has made a major advance in its nuclear capabilities as the bomb was reportedly six times more powerful than the one detonated in its fifth nuclear test in 2016. This coupled with the successful test launch of what Pyongyang declared its first intercontinental ballistic missile Hwasong-14 last month indicates that the country's nuclear program has entered a new phase of its development. The international community is in search for a satisfactory solution to this issue that destabilizes the en-

THE INTERNATIONAL COMMUNITY IS IN SEARCH FOR A SATISFACTORY SOLUTION TO THIS ISSUE THAT DESTABILIZES THE ENTIRE REGION, AND ANY FURTHER ESCALATION MIGHT LEAD TO GRAVE CONSEQUENCES FOR THE ENTIRE WORLD.

tire region, and any further escalation might lead to grave consequences for the entire world. Although there is a growing unity among the world's major powers, including China, as evident from the unanimous UN Security Council decision to impose a new set of sanctions targeting the North Korean nuclear program, the prospects of a successful resolution of this standoff still remain a distant perspective.

The UN Security Council has adopted seven major sanctions resolutions on North Korea in response to the country's nuclear and missile activities since 2006. The latest resolution 2371 (2017) adopted on August 5, 2017, among other things restricts the exports of coal and iron that are a major source of revenue for North Korea. According to some estimates, this measure would prevent North Korea

from earning over \$1 billion a year limiting Pyongyang's ability to fund the nuclear program. Although this would definitely hurt the economy, the doubts remain if North Korea would be forced to abandon its nuclear program. The past record of the imposition of sanctions has illustrated that Pyongyang is indifferent to outside pressure if it has to do with the DPRK's top national priority of possessing a nuclear capability to deter any attack from outside. Therefore, there is little chance that the same course of imposing political and economic sanctions will change Pyongyang's behavior – a fact that has led the U.S. administration to more seriously consider a military option. After the nuclear test was carried out, the U.S. Defense Secretary, James Mattis, warned North Korea that the threat to use such a weapon against the United States or its allies "will be met with a massive military response." However, the probability of a military scenario is very unlikely given that preemptive strikes against North Korea's nuclear and missile sites bear high risks and uncertain outcomes.

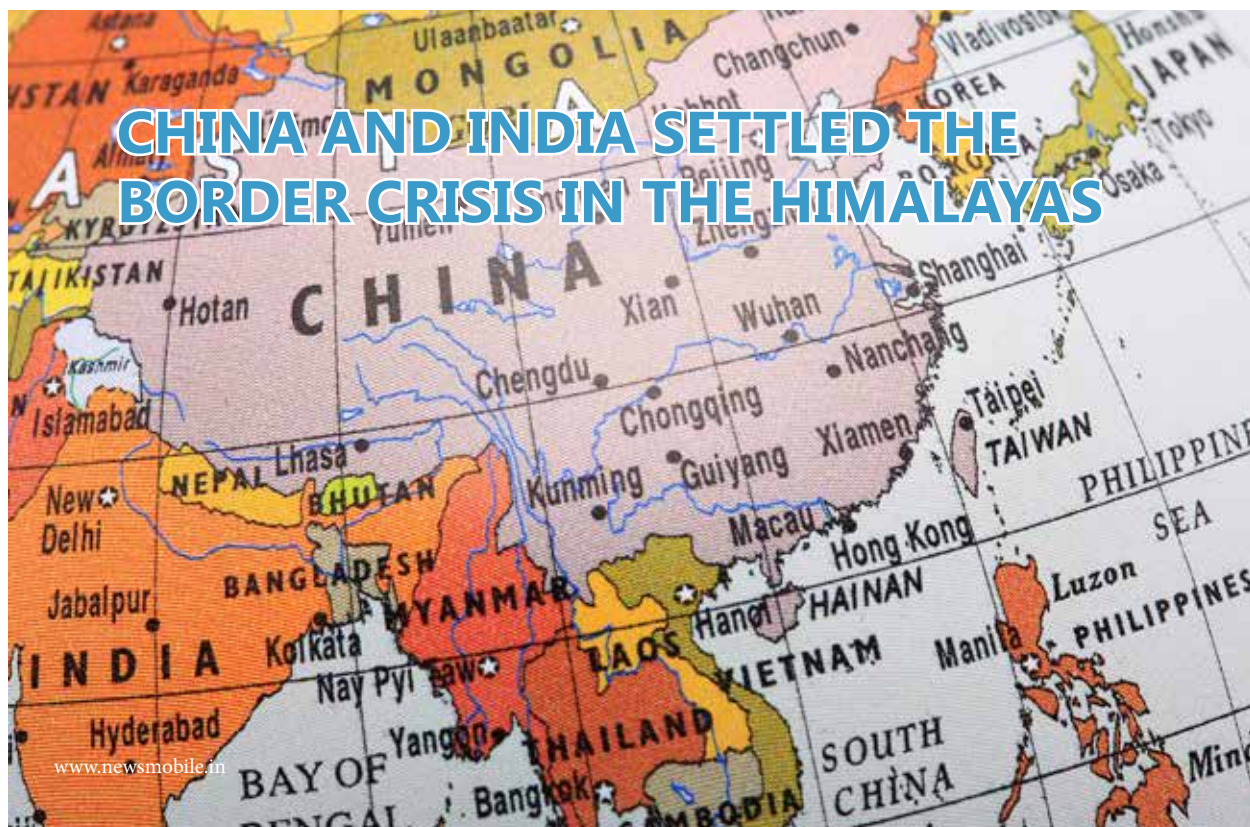

AT PRESENT IT SEEMS THAT THE INTERNATIONAL EFFORTS OF DENUCLEARIZING NORTH KOREA IS IN STALEMATE THAT REQUIRES A NEW STRATEGY ENVISAGING NOT ONLY STEPPING UP PRESSURE BUT ALSO DIPLOMATIC OUTREACH.

At present it seems that the international efforts of denuclearizing North Korea is in stalemate that requires a new strategy envisaging not only stepping up pressure but also diplomatic outreach. The glimpse into the history of nuclear diplomacy with North Korea suggests that negotiations lead to more tangible outcomes than the tactics of pressure backed by sanctions and isolation without engagement. For instance, the Six-Party Talks between North Korea, South Korea, Japan, China, Russia and the United States that began in 2003 led Pyongyang to agree in February 2012 to suspend nuclear tests, uranium enrichment, and long-range missile tests in exchange for food aid from the United States. Although the deal has not sustained, it illustrates that the diplomatic track can bear fruits. At present negotiations over the full denuclearization of North Korea might not be in the agenda but the initiation of discussions between the U.S. and North Korean officials might defuse the current cycle of threats and counter threats.

AZHAR SERIKKALIYEVA

China and India agreed to back away from their confrontation over territory in the Himalayas, easing tensions between the two Asian giants. On August 28, 2017, India announced the expeditious withdrawal of its border personnel from the Doklam area, which witnessed a standoff between an estimated 200 to 300 troops from each side at the tri-junction area of India-Bhutan-China. The conflict started on June 16, 2017 after Bhutan objected to an attempt by the Chinese troops to build a road in the Doklam area. The Indian troops were then stationed in Bhutan under a special security agreement seeking to keep the Chinese troops at bay. India said the action to construct the road changed the status quo and expressed concern that the road would allow China to cut off access

ON AUGUST 28, 2017, INDIA ANNOUNCED THE EXPEDITIOUS WITHDRAWAL OF ITS BORDER PERSONNEL FROM THE DOKLAM AREA WHICH WITNESSED A STANDOFF BETWEEN AN ESTIMATED 200 TO 300 TROOPS FROM EACH SIDE AT THE TRI-JUNCTION AREA OF INDIA-BHUTAN-CHINA.

to its northeastern states. Bhutan is considered to be an ally of India. The country depends on India in many ways, primarily in trade.

The Indian troops approached the disputed territory on June 18, 2017, to prevent construction works. They pushed back the Chinese road workers, while China in response reinforced its military grouping in the region. From June 18 to August 28, 2017, the troops of India and China stood on the positions along the border. The Indian government did not take a decisive action, limiting itself to constant announcements that the actions of China were illegal. China repeatedly formally called on India to withdraw its troops. Beijing also announced that it was ready to take drastic measures and warned that attempts to obstruct road works would lead to an armed clash. In July, the exercises of the Chinese armed forces

were held near another section of the Sino-Indian border – their goal was to demonstrate China's readiness for military action. On August 29, 2017, the parties announced the disengagement of forces. The Chinese Ministry of Foreign Affairs confirmed the information at a press conference. The spokeswoman for the Chinese Ministry of Foreign Affairs, Hua Chunying, suggested that China might even reduce its troop levels in the area, which number in hundreds. India's Ministry of External Affairs stated that this was an outcome of the diplomatic communication between the two countries for more than two months. The relatively quick resolution of the incident was also related to the forthcoming summit of the BRICS countries, which was held in the Chinese Xiamen on September 3-5, 2017.

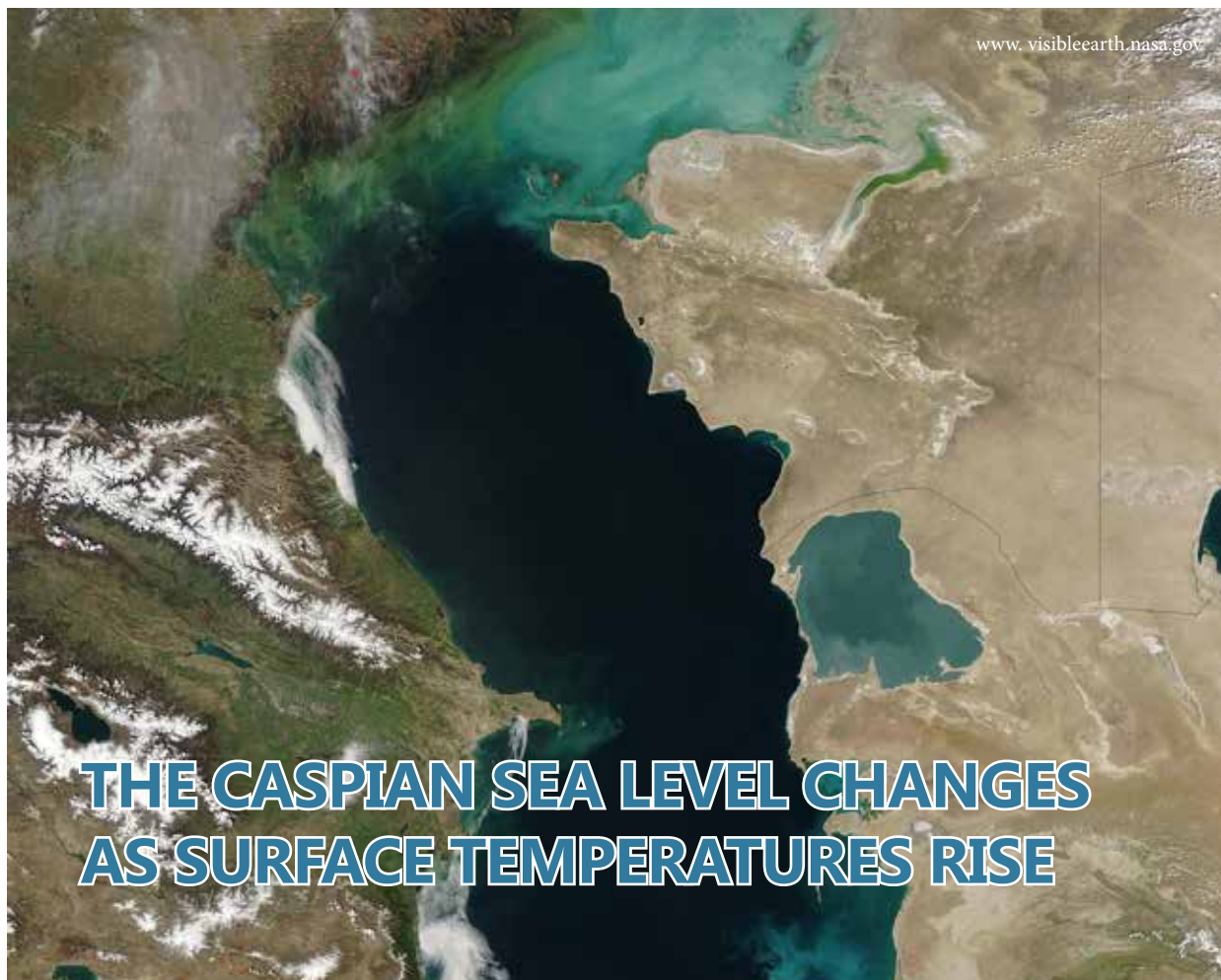

THE ORIGINS OF THIS CONFRONTATION ARE ROOTED IN THE COMPETITION BETWEEN NEW DELHI AND BEIJING FOR REGIONAL LEADERSHIP AND IN THEIR OPPOSING NATIONAL INTERESTS.

This is not the first conflict over the contested area between the two countries. In 1962, a border conflict between China and India lasted for two months. The issue was solved after a unilateral withdrawal of the Chinese troops, but border clashes have since occurred regularly. The Chinese officials state that the country will continue to defend its sovereignty on the basis of historical agreements on the demarcation of the border. The origins of this confrontation are rooted in the competition between New Delhi and Beijing for regional leadership and in their opposing national interests. The issue is also complicated due to some geographical and historical details. Since neither side sees mutual concessions as an option, there is still potential for escalation.

SAULE AKHMETKALIYEVA

The recent study on the sea level change of the Caspian Sea has concluded that the world's largest lake has been shrinking during the last couple of decades due to the rising surface temperatures.

According to the study, the water level of the Caspian Sea was decreasing by 7 centimeters annually in the period of 1996 to 2015 leading to a total of 1.5 meters. Previously, the Caspian Sea hit the record low in the second half of the 1970s. In the period of 1979-1995, the sea level increased by 12 centimeters annually. Between the two time frames of

THE RECENT STUDY ON THE SEA LEVEL CHANGE OF THE CASPIAN SEA HAS CONCLUDED THAT THE WORLD'S LARGEST LAKE HAS BEEN SHRINKING DURING THE LAST COUPLE OF DECADES DUE TO THE RISING SURFACE TEMPERATURES.

1979-1995 and 1996-2015, the average annual surface temperature increased by 1 °C and is expected to rise even further.

Factors such as discharge from the rivers inflowing to the lake, evaporation and precipitation, surface humidity and wind that might cause water level fluctuations were studied in the framework of the research using satellite records, data about precipitation, drainage and evaporation. Evaporation and precipitation play a major role in the water budget of the Caspian Sea as it is a closed water body.

In the past, the Caspian Sea has experienced a sea level drop; however,

the cause behind the change was not identified. The study concluded that half of the water level decrease was due to evaporation, while the rest of the decline was caused by the lack of precipitation and discharge from the inflowing rivers. Therefore, the drop of the water level is mainly caused by an increase of temperature in the region, and, in turn, the temperature increase is caused by climate change. At the current pace, unless the amount of discharge and precipitation increases to balance out the increasing evaporation, the situation is expected to get worse.

Taking into account the shallowness of the lake, a sea level decrease of

**TAKING INTO ACCOUNT THE SHAL-
LOWNESS OF THE
LAKE, A SEA LEVEL
DECREASE OF THE
WATER BODY WOULD
EVENTUALLY LEAD TO
THE SHRINKING OF
THE CASPIAN SEA.**

the water body would eventually lead to the shrinking of the Caspian Sea. A continuous water level drop is especially dangerous for the northern part of the lake as it is only 5 meters deep. According to the study, at the current pace of evaporation-precipitation imbalance, the northern part of the Caspian Sea is at the risk of disappearing in about 75 years. Moreover, the further decline of the water level poses a threat to the unique biodiversity of the water body. It is also worth mentioning that warming water temperatures have caused eutrophication (algal blooms) that leads to the decrease of oxygen levels and consequently adversely affects marine life.

KAZAKHSTAN ORGANIZED THE FIRST SUMMIT OF THE ORGANIZATION OF ISLAMIC COOPERATION ON SCIENCE AND TECHNOLOGY

DAUREN ABEN

On September 10-11, 2017, Astana hosted the First Summit of the Organization of Islamic Cooperation (OIC) on science and technology which coincided with the conclusion of the EXPO 2017 international specialized exhibition. Nearly 80 delegations from the OIC member states, observer countries, international and regional organizations attended the event proposed by President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev at the OIC Istanbul Summit in 2016. The forum was intended to strengthen cooperation among the OIC Member States in science and technology with the aim to advance their socio-economic development. The summit's four working sessions covered such themes as "The growing influence of science on public life in the XXI century", "The role of science and technology in ensuring sustainable de-

THE FIRST SUMMIT OF THE ORGANIZATION OF ISLAMIC COOPERATION ON SCIENCE AND TECHNOLOGY WAS INTENDED TO STRENGTHEN SCIENTIFIC COOPERATION AMONG THE OIC MEMBER STATES WITH THE AIM TO ADVANCE THEIR SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT.

velopment", "Competition and innovation in modern economy" and "Development of cooperation in science and technology".

During the summit, the OIC leaders discussed and adopted the OIC Science, Technology and Innovation Agenda 2026, the document that lists scientific programs which can be jointly undertaken by the OIC member states to promote cooperation among the Islamic states in the fields of science, technology, economy and trade. According to Dr. Yousef A. Al-Othaimeen, the OIC Secretary General, the document also sets priorities and specific recommendations to help the OIC member states in tackling the challenges of improving education standards, creating employment opportunities for the youth, mitigating the adverse impact of climate change, as well as improving human health, energy and water resources. Speaking at the summit, President Na-

zarbayev called for establishing the OIC fund for science and technology, while Dr. Al-Othaimeen reported that the OIC currently drafts a comprehensive program of scholarships for talented young researchers from the OIC member states, particularly, in the fields of medicine, engineering, technology and informatics.

At the conclusion of the event, the heads of delegations adopted the Astana declaration titled "Science and Technology, Innovation and Modernization in the Islamic World" in which they reaffirmed their commitment to "advancing the acquisition and popularization of knowledge in consonance with the lofty ideals of Islam" and acknowledged the need to increase the investment in science, technology and innovation. At President Nazarbayev's initiative to honor selected scientists from the Islamic world, Dr. Al-Othaimeen presented achievement awards to four scholars from Gambia, Morocco, Tunisia and Turkey for outstanding contributions to their respective areas of specialization.

It is worth noting that in a special meeting held on the sidelines of the summit under the chairmanship of President of Turkey Recep Tayyip Erdoğan, the heads of state and government of the OIC member states discussed the current developments related to the situation of the Muslim Rohingya community in Myanmar. The meeting participants expressed deep concern over the recent "systematic brutal acts" perpetrated by Myanmar's security forces against the Rohingya Muslims, condemning them as "a serious and blatant violation of international law". The meeting called upon the government of Myanmar to honor its international human rights obligations and accept the UN Human Rights Council's fact finding mission to conduct a thorough and independent investigation into all alleged violations as well as bring the perpetrators to justice. The OIC member states agreed to continue efforts to coordinate and dispatch humanitarian life-saving aid, especially medical and nutrition supply, to the affected areas in Myanmar.

CAN UN PEACEKEEPERS BRING PEACE TO UKRAINE?

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On September 5, 2017, during the press conference at the BRICS summit in China, the Russian President Vladimir Putin announced that Russia would propose to the United Nations Security Council (UNSC) the resolution on the deployment of a UN peace keeping mission to the conflict-ridden eastern part of Ukraine. A relevant draft resolution was submitted for the UNSC consideration the same day. This initiative envisages dispatching lightly-armed UN troops to ensure security of Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) observers who monitor the implementation of the Minsk Agreements. This move that potentially could reduce hostilities in eastern Ukraine and pave the way for the implementation of

the Minsk Agreements has been cautiously welcomed by Ukraine and its Western allies. However, the differences that remain between Moscow and Kiev over the scope of the UN peacekeepers' mandate would make the implementation of this initiative difficult.

The Minsk Agreements were negotiated after a full scale military fighting broke out between the Ukrainian army and the forces of the self-proclaimed republics of Donetsk and Luhansk supported by Russia. The conflict has reportedly claimed more than 10,000 lives so far. The security aspect of the agreements provides for a ceasefire, withdrawal of heavy weaponry and exchange of prisoners, while political provisions require Kiev to create conditions for "decentralization" of Ukraine in return for the withdrawal of all "foreign

armed formations" and the return of the state borders under its control. The Minsk Agreements are in stalemate because Kiev insists that the security provisions are the top priority and should be addressed before political steps prescribed in the deal could be implemented. In this regard, the deployment of a UN peacekeeping mission would in fact help to monitor the security provisions of the agreements, thus paving the way for the implementation of the negotiated political steps.

The Moscow's initiative, however, have preconditions that is going to be difficult for Kiev to accept. First, the UN peacekeeping forces are suggested to be deployed only along the contact line between the Ukrainian controlled territory and the area controlled by the separatist forces. Second, the deployment of UN peacekeepers should be agreed during direct negotiations with the sepa-

“

THE DEPLOYMENT OF A UN PEACEKEEPING MISSION WOULD HELP MONITOR SECURITY PROVISIONS OF THE AGREEMENTS, THUS PAVING THE WAY FOR THE IMPLEMENTATION OF THE NEGOTIATED POLITICAL STEPS.

”

ratist leaders. These conditions put forward by the Kremlin contradict the Ukrainian interests, because Kiev wants the peacekeepers to patrol the Ukrainian-Russian border in Donbass to prevent alleged transfers of military equipment and personnel from Russia into the hands of separatists. Moreover, the presence of UN blue helmets on the contact line and the need for direct talks with the separatists would confer the greater legitimacy to the rebels, something that Kiev certainly wants to avoid. According to some experts, the fact that this initiative from the Kremlin comes almost at the same time when the U.S. administration considers supplying defensive weapons, including Javelin antitank missiles, to Ukraine, is not a coincidence. They believe that by proposing the initiative which almost certainly would be declined by the West at the UNSC voting, Moscow aims to raise a diplomatic price the United States has to pay for arming Ukraine.

“

SOME EXPERTS BELIEVE THAT BY PROPOSING THE INITIATIVE WHICH ALMOST CERTAINLY WOULD BE DECLINED BY THE WEST AT THE UNSC VOTING, MOSCOW AIMS TO RAISE A DIPLOMATIC PRICE THE UNITED STATES HAS TO PAY FOR ARMING UKRAINE.

”

www.report.az

FURTHER POPULARIZATION OF THE TRANS-CASPIAN INTERNATIONAL TRANSPORT ROUTE

LIDIYA PARKHOMCHIK

On September 8, 2017, on the sidelines of the II International High Level Transport Conference "Integrated Transport Corridors in the Europe-Asia Connection" held in Odessa, founders and members of the International Association the Trans-Caspian International Transport Route (TITR) had a general meeting. Representatives of the railways and ports of Azerbaijan, Georgia, Kazakhstan, Poland and Ukraine discussed further steps to increase the transport connectivity within the TITR. As a result of the meeting, the parties decided to establish a united rolling stock pool, which will

IN ORDER TO SIMPLIFY THE PROCESS OF NEGOTIATING ON THE ISSUE OF TARIFFS HARMONIZATION AND FURTHER PROMOTION OF THE TITR AMONG THE TRANSPORTATION COMPANIES IN EUROPE-ASIA THE PARTIES AGREED TO GIVE A SECOND NAME TO THE PROJECT - THE MIDDLE CORRIDOR.

combine the wagons and container platforms handed over by the TITR members. For instance, it is expected that the Kazakhstani national railway Kazakhstan Temir Zholy will allocate 100 units, while Azerbaijan Railways, Georgian Railways and Ukraine's national railway Ukrzaliznytsia will contribute 50 units each. Moreover, during the meeting, the Azerbaijani container transportation company ADY Container LLC joined to the International Trans-Caspian Transport Consortium as a new member.

It should be admitted that recent developments in cargo transportation along the TITR demonstrate the parties' intention to continue talks aimed to lower the overall rate for

cargo transshipment between China and Europe. Since, the transport fees were already lowered on the routes introduced under the TITR project, namely, the Altynkol (Kazakhstan)-Slavkov (Poland) and Altynkol (Kazakhstan)-Istanbul (Turkey) routes, there is a high possibility that the ongoing negotiations with maritime operators on the Black Sea will also result in further reduction of the tariff rates.

Moreover, in order to simplify the process of negotiating on the issue of tariffs harmonization and further promotion of the TITR among the transportation companies in Eurasia the parties agreed to give a second name to the project - the Middle Corridor. In fact, one of the TITR participants, namely, Turkey, already has transport initiative with the same title. The Turkish Middle Corridor Initiative aims to create economic corridors between Turkey, China, Georgia,

THE FACT THAT TITR COULD BE ASSOCIATED WITH TURKEY'S TRANSPORT INITIATIVE COULD PROVIDE AN OPPORTUNITY TO STIMULATE TRADE ALONG THE ROUTE MAKING THE CARGO TRANSSHIPMENT VIA THE TRANS-CASPIAN ROUTE ECONOMICALLY VIABLE.

Azerbaijan, Turkmenistan, Kazakhstan, Afghanistan and Pakistan. The Marmaray Tunnel connecting the continents of Asia and Europe under the Istanbul Strait, Yavuz Sultan Selim Bridge, Baku-Tbilisi-Kars and the Edirne-Kars railway projects developed by Turkey constitute the Middle Corridor aimed to facilitate trade and transport by accelerating border-crossing procedures between the East and the West.

Therefore, since in 2015 Turkey and China signed a Memorandum of Understanding on aligning the Belt and Road Initiative and Middle Corridor Initiative with the prospect to combine efforts to create transportation and logistics connectivity in Eurasia, the fact that TITR could be associated with Turkey's transport initiative could provide an opportunity to stimulate trade along the route making the cargo transshipment via the trans-Caspian route economically viable.

www.haikudeck.com

HISTORY

ON THE MECHANISMS OF KAZAKH CULTURE PROMOTION

GULNAR NADIROVA

One of the priority tasks of culture agencies for the coming years is the implementation of the project "Modern Kazakhstan culture in the global world". The main task of the project is to evaluate and demonstrate the achievements of Kazakhstan culture, those of them that deserve this honor. The Committee for International Information of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Kazakhstan reported that at the first stage the promotion of works of Kazakh culture will be carried out in the markets of developed countries with a large number of consumers and users of modern cultural products, such as the G-7 and leading EU countries as well as some Asian nations.

Today Kazakhstan's recognition in the

THE PROJECT OF PROMOTING KAZAKHSTAN'S CULTURE AND SCIENCE OUTSIDE THE COUNTRY SHOULD OBVIOUSLY ACQUIRE A DEEP AND MULTIFACETED DIMENSION, THOUGHTFUL ORIENTATION, A VISION OF REAL PROSPECTS AND A DIVERSE SET OF MECHANISMS FOR ITS IMPLEMENTATION.

world arena is more closely connected with the image of a country that has huge oil reserves that voluntarily renounced the status of a nuclear weapon power and declared initiatives in the field of non-proliferation of weapons of mass destruction and peaceful uses of the atom. This image of Kazakhstan has become a national brand, through which positive associations are created and promoted about the country, its capabilities, and its role in the world and regional processes.

However, a new stage in the development of Kazakhstan involves not so much the promotion of the brands associated with natural resources and foreign policy initiatives, but rather the expansion of the country's recognition through the positioning of its achievements and the best examples

of Kazakhstan's culture and science. Promotion of these accomplishments would lead to the formation of new stable associations and representations of Kazakhstan.

The emphasis in the project is on the promotion of modern products, such as the work of authors actively using modern and creative forms of presentation: multimedia books, cinematographic and music projects, electronic libraries, virtual 3D museums, exhibitions and scientific expositions. It is in this form that the results of the projects "Tughan Zher", "Spiritual Shrines of Kazakhstan – Sacral Geography of Kazakhstan" and "100 New Persons of Kazakhstan" proposed by President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev should be promoted.

It is important not only to select the best works of national culture, but also to develop the most effective mechanisms for their promotion in the international arena. Thus, one of the mechanisms for promoting scientific and literary developments of modern Kazakhstan is their translation into world languages. The non-government National Translation Bureau will play a key role in this. The next step will be editing and placement of prepared products in authoritative foreign resources – media, publishing houses, information centers, libraries, etc. Therefore, we will need experienced professional providers and marketers.

One of the most respectable publishing houses in Europe is Brill, whose products adorn the shelves of almost all bookshops in the world. Founded in 1683, Brill is a publishing house with rich history and a strong international focus. Among Brill's main subject areas are Art History, Asian Studies, History, Language and Linguistics, Literature and Cultural Studies, Philosophy, Religious Studies, So-

A NEW STAGE IN THE DEVELOPMENT OF KAZAKHSTAN INVOLVES NOT SO MUCH THE PROMOTION OF THE BRANDS ASSOCIATED WITH NATURAL RESOURCES AND FOREIGN POLICY INITIATIVES, BUT RATHER THE EXPANSION OF THE COUNTRY'S RECOGNITION THROUGH THE POSITIONING OF ITS ACHIEVEMENTS AND THE BEST EXAMPLES OF KAZAKHSTAN'S CULTURE AND SCIENCE.

cial Sciences, Science. In each of these spheres, Kazakhstan has something to show and tell to the foreign academic community.

Today only four items could be found concerning Kazakhstan and Kazakhs in a huge list of products of the publishing house. They are:

1. Geopolitical Economy of Energy and Environment, Edited by Mehdi P. Amineh, International Institute for Asian Studies, Leiden University, University of Amsterdam and Yang Guang, Institute of West Asia and African Studies, Chinese Academy of Social Science, Publication date: July 2017;
2. The Kazakh Khanates between the Russian and Qing Empires, Jin Noda, Waseda University, April 2016;
3. The Kazakhs, Chokan Laumulin and Murat Laumulin, August 2009;
4. An Islamic Biographical Dictionary of the Eastern Kazakh Steppe: 1770-1912, Qurbān-'Alī Khālidī, Edited by Allen J. Frank and Mirkasyim A. Usmanov, November 2004.

These sources are not enough to give an idea of modern Kazakhstan to the European reading public. In order to find the most acceptable solution to the above-mentioned problems, it will probably be necessary to sign an agreement on strategic cooperation of this or other authoritative publishing houses with one of the governmental agencies or leading print publications in Kazakhstan in the field of humanities and social sciences that can cooperate in the publication of academic books, journals and digital products.

Thus, the project of promoting Kazakhstan's culture and science outside the country should obviously acquire a deep and multifaceted dimension, thoughtful orientation, a vision of real prospects and a diverse set of mechanisms for its implementation.

THE SIXTH ROUND OF SYRIAN PEACE TALKS WAS HELD IN ASTANA

DAUREN ABEN

On September 14-15, 2017, Astana hosted the sixth international high-level meeting on Syria. The list of participants remained unchanged from the previous meeting in Kazakhstan's capital in July 2017 and included the delegations of Iran, Russia and Turkey, the three guarantor states of the ceasefire regime, representatives of the Syrian government, members of the Syrian armed opposition groups and the UN Special Envoy for Syria, Staffan de Mistura. The diplomats from Jordan and the United States attended the two-day peace talks as observers.

As the parties failed to achieve a consensus on the four de-escalation

ACCORDING TO THE STATEMENT, THE CREATION OF THE DE-ESCALATION AREAS AND SECURITY ZONES WILL NOT UNDERMINE SYRIA'S SOVEREIGNTY, INDEPENDENCE, UNITY AND TERRITORIAL INTEGRITY AS IT IS A TEMPORARY MEASURE FOR AN INITIAL SIX-MONTH TERM WHICH COULD BE EXTENDED IF THERE IS A CONSENSUS AMONG THE GUARANTOR STATES.

zones at the July 2017 meeting due to objections raised by Turkey, the main task of the new round of negotiations was to finalize an agreement specifying operational and technical conditions of the zones, including their boundaries. Nevertheless, it is worth noting that the de-escalation zones started de-facto functioning following the May 4, 2017 Astana Memorandum on their establishment, and there was a significant reduction in the scale and level of violence on the ground in the major conflict areas in Syria as a result of measures aimed at maintaining and strengthening the ceasefire regime.

In the joint statement on the outcomes of the meeting, the guarantor states announced the establishment of the de-escalation areas and secu-

curity zones “in eastern Ghouta, in certain parts in the north of the Homs province, in the Idlib province and certain parts of the neighboring provinces (Latakia, Hama and Aleppo provinces) and also in certain parts of southern Syria”. According to the statement, the creation of the de-escalation areas and security zones will not undermine Syria’s sovereignty, independence, unity and territorial integrity as it is a temporary measure for an initial six-month term which could be extended if there is a consensus among the guarantor states.

The three guarantor states agreed to deploy their de-escalation control forces to police the borders of at least one of the de-escalation areas – in the Idlib province and certain parts of the neighboring Latakia, Hama and Aleppo provinces – based on the maps agreed upon in Ankara on September 8, 2017. These forces will be tasked with preventing incidents and clashes between the conflicting parties, mainly the Syrian government and the armed opposition. The details of the plan remain unclear as the three countries did not make public any of the documents apart from

their joint statement, but, according to the head of the Russian delegation, Alexander Lavrentyev, each country will send about 500 military observers. To coordinate activities of their forces in the de-escalation areas, Iran, Russia and Turkey agreed to form a tripartite coordination center. They also called the conflicting parties to take confidence-building measures, such as the release of detainees and hostages, the exchange of bodies of the deceased as well as the identification of missing persons.

The Astana process has led to a number of tangible results, but at the same time it is clear that participants of the Syrian peace negotiations will have to overcome many hurdles in order to finally achieve stability and peace in the country. Jabhat Fateh al-Sham, the former al-Qaeda branch in Syria previously known as al-Nusra Front, denounced the peace talks in Astana and pledged to continue the fight against the government forces and their allies. The next round of negotiations on Syria in Astana will be held in the end of October 2017.

ZHANDOS RANOV

Kazakistan'ın 67.4 milyar dolarlık varlık fonunu yöneten kurum Samruk Kazyna, ihracatının % 65'inin petrol üretiminden olduğu ülkede, ihracat portföyünü çeşitlendirme amacını güdüyor. 30 ülkenin varlık fonunun üye olduğu Uluslararası Varlık Fonları Forumu varlık fonlarının gelişimi için standart ve şeffaflığa yönelik çalışmalar yapıyor. IFSWF 2009 yılında kuruldu. 6 Eylül'de yapılan IFSWF dokuzuncu Yıllık Toplantısı'na Kazakistan'ın Samruk-Kazyna fonu ev sahipliği yaptı. Katılımcılar, risk yönetimine yeni bir yaklaşımı ve başta dijital sektör olmak üzere yatırımlardaki yeni eğilimleri tartıştı.

**ULUSLARARASI
VARLIK FONLARI
FORUMU VARLIK
FONLARIN GELİŞİMİ
İÇİN STANDART VE
ŞEFFAFLIĞA YÖNE-
LİK ÇALIŞMALAR
YAPIYOR.**

2008 yılında kurulan Samruk-Kazyna, bir Kamu İktisadi Teşebbüsü yani devlet şirkettir. Samruk Kazyna ve Dünya Bankası arasında yeşil kalkınma üzerine ortak sosyo-ekonomik analitik çalışmalar için Bir İşbirliği Ön Anlaşması mevcut.

Baljeet Kaur Grewal, Samruk-Kazyna Strateji Genel Müdürü:

“Fonda bizim için en önemli olan şey, ekonominin yeşil teknoloji ve güneş paneli gibi şeyleri içeren petrol dışı sektörlerle çeşitlenmesidir.”

Teknoloji ve yazılım, yükselen ekonomiler için bir gerçek haline geldi. Orta Asya en yeni teknolojiyi kucaklayıp dijital ekonomiye el atmaya başlıyor. Forumda Samruk-Kazyna, Ameri-

ka'nın elektrik dağıtımını tekelinde tutan dünyanın en büyük 4. şirketi General Electric ile sanayi şirketleri ve Kazakistan'daki diğer potansiyel işletmeler için sürdürülebilir bir dijital ekosistem yaratmayı amaçlayan bir ön işbirliği anlaşması imzaladı.

Deborah Sherry, GE Digital Europe Genel Müdürü:

"Bence Orta Asya ve özellikle Orta Asya'daki en büyük ekonomi olan Kazakistan, Asya ve Avrupa arasında, doğu ile batı arasında, bu teknolojileri erken benimseyerek ilerlemesini hızlandırdı. Böylece teknoloji alanında büyük bir sıçrama yaşadı."

Yerzhan Tutkuşev, Samruk-Kazyna Gelişen Sektörler Eş Müdürü:

**KAZPOST GİBİ BÜYÜK
ŞİRKETLERİN DİJİTAL
HALE GETİRİLME-
Sİ, KAZAKİSTAN'IN
YENİLİKÇİ VE TEKNO-
LOJİ YOLUNDA LİDER
OLMA AMACINI
GERÇEKLEŞTİRMEDE
ANA UNSURLU OLUŞ-
TURUYOR.**

"Altyapı, dijital ekonomi ve tarım alanlarında yeni sektörlerle yöneliyoruz. Altyapı yatırımlarına kaynak bulmak oldukça kolay. Fakat dijital endüstride çalışacak eğitimli yetenekli insanlar için bir şeylerin gerçekten çok acilen yapılması gerek."

Birçok sektörde teknolojileri tanıtmak ve dijital bilgi aktarımını yapmak Astana için kilit öncelikler arasında yer almakta. Kazpost gibi Samruk-Kazyna portföyünün şemsiyesi altındaki pek çok şirket, ulusal İş Dönüşüm Programını takip etmekte. Kazpost gibi büyük şirketlerin dijital hale getirilmesi, Kazakistan'ın yenilikçi ve teknoloji yolunda lider olma amacını gerçekleştirmede ana unsuru oluşturuyor. Bu yüzden ülke Asya'nın dijital ipek yolu olarak adlandırılıyor.

IN A SIGN OF GROWING COOPERATION, PRESIDENT NAZARBAYEV VISITED THE CENTRAL ASIAN NEIGHBORS

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On September 16-17, 2017, President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev paid a state visit to Uzbekistan and attended the opening ceremony of the 5th Asian Indoor and Martial Arts Games in Turkmenistan's capital, Ashgabat. These visits to the neighboring states is yet another sign of growing cooperation in Central Asia that can be observed since Shavkat Mirziyoyev came to power in Uzbekistan. Among other things, this is evident from the increased number of high level contacts between Kazakhstan, Uzbekistan and Turkmenistan, as well as other nations of the region. The recent developments have raised expectations that the potential of regional

BOTH LEADERS EXPRESSED THEIR HOPES THAT BILATERAL TRADE WOULD GROW FURTHER AND REACH \$5 BILLION BY 2020, WHICH WOULD REPRESENT ALMOST A THREEFOLD INCREASE FROM \$1.5 BILLION IN 2016.

cooperation in Central Asia that largely remained untapped would finally be exploited.

The highest, state-level, status of President Nazarbayev's visit to Uzbekistan was marked by the busy agenda that included a bilateral meeting with his Uzbek counterpart, Shavkat Mirziyoyev, the participation in the Kazakh-Uzbek business forum and various ceremonial activities. In fact, this was the sixth meeting between the two presidents in less than a year. Over this period of time, the trade volume between Kazakhstan and Uzbekistan has increased by 35%. Both leaders expressed their hopes that bilateral trade would grow further and reach \$5 billion by 2020, which would represent almost a threefold increase from \$1.5 billion in 2016. In

this regard, the September 2, 2017 decision of the Uzbek authorities to liberalize the currency regulations, thus allowing individuals and companies to buy foreign currencies without restrictions, as well as adopting a flexible exchange rate, is expected to have a positive effect on mutual trade. The parties also agreed to implement several major joint investment projects. One joint venture, a car assembly plant to produce Uzbek cars in northern Kazakhstan, has already been launched. For Uzbekistan, establishing joint ventures with Kazakhstan provides an opportunity to ensure advantageous access of Uzbek goods to the Russian market, since Kazakhstan is a member of the Eurasian Economic Union. Overall, during the visit, ten bilateral documents worth \$1.2 billion were signed in the spheres of trade, economy, investment, customs legislation, transit and transport.

The outcomes of President Nazarbayev's visit to Tashkent seem to suggest that relations between the

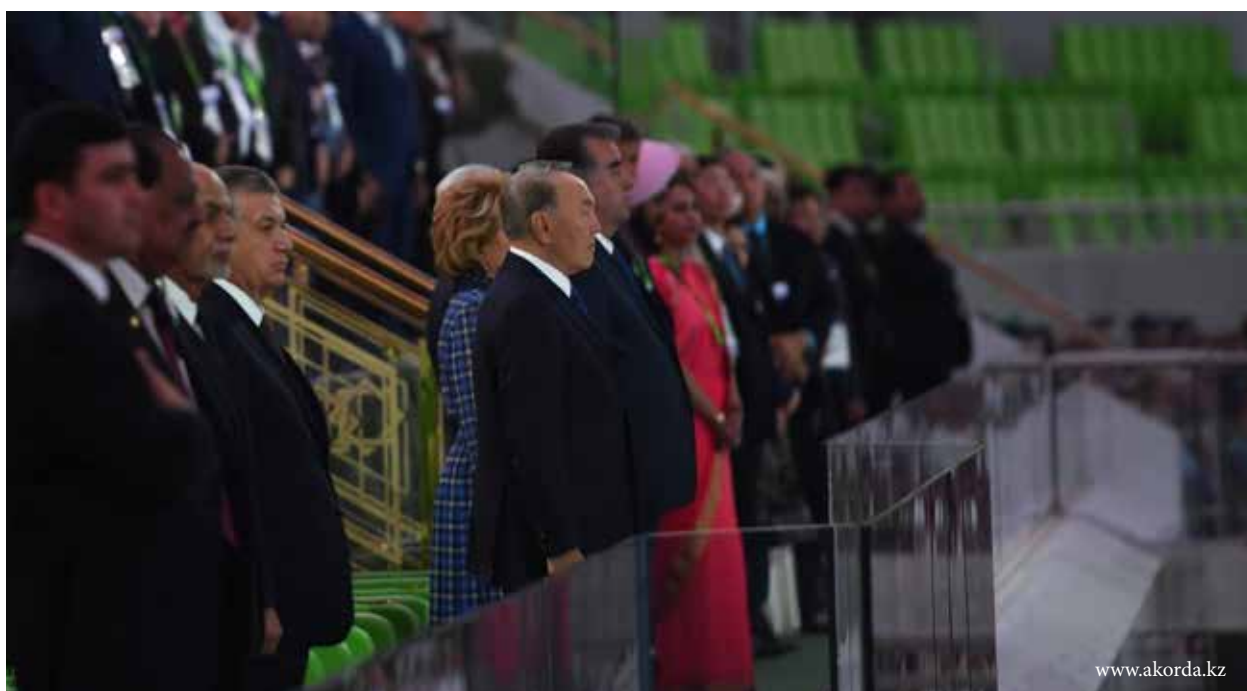

THE OUTCOMES OF PRESIDENT NAZARBAYEV'S VISIT TO TASHKENT SEEM TO SUGGEST THAT RELATIONS BETWEEN THE TWO COUNTRIES WOULD BE CENTERED ON STRENGTHENING ECONOMIC COOPERATION.

two countries would be centered on strengthening economic cooperation. At the same time, despite common areas of concern ranging from instability in Afghanistan, ISIS and drug trafficking, it is still too early to expect from both states to pursue a common security agenda as Kazakhstan is a member of the Collective Security Treaty Organization led by Russia, while Uzbekistan remains committed to the policy of remaining outside any politico-military coalitions.

On September 17, 2017, the presidents of Kazakhstan and Uzbekistan attended the opening ceremony of the 5th Asian Indoor and Martial Arts Games in Turkmenistan, along with the leaders of Afghanistan, Armenia and Tajikistan. Unlike the visit to Tashkent, the agenda of Nazarbayev's trip to Ashgabat did not include any substantial negotiations or signing agreements as it was a reciprocal visit in response to President Berdimukhamedov's participation in the opening ceremony of EXPO-2017 in Astana.

THE CONFERENCE ON FACILITATING THE CTBT ENTRY INTO FORCE WAS HELD IN NEW YORK

DAUREN ABEN

On September 20, 2017, the tenth Conference on Facilitating the Entry into Force of the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (CTBT) was held on the sidelines of the 72nd session of the UN General Assembly in New York. Diplomats from more than 150 out of 183 signatory states attended the conference, which takes place every other year to promote the treaty's entry into force. The event is more commonly known as the "Article XIV conference" in accordance with the relevant CTBT provision requiring 44 states with nuclear capabilities mentioned in the treaty's Annex 2 to ratify the treaty as a necessary condition for bringing it into force. To date, of these 44 states,

SINCE THE CTBT'S ADOPTION IN 1996, ALL THE COUNTRIES POSSESSING NUCLEAR WEAPONS DE JURE AND DE FACTO, IRRESPECTIVE OF THEIR STATUS VIS-A-VIS THE TREATY'S RATIFICATION, OBSERVED A VOLUNTARY MORATORIUM ON NUCLEAR TESTING, WITH THE EXCEPTION OF THE DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF KOREA.

China, Egypt, Iran, Israel and the United States have signed the treaty but not yet ratified it, while India, North Korea and Pakistan have not signed it. Nevertheless, since the CTBT's adoption in 1996, all the countries possessing nuclear weapons de jure and de facto, irrespective of their status vis-a-vis the treaty's ratification, observed a voluntary moratorium on nuclear testing, with the exception of the Democratic People's Republic of Korea (DPRK).

The biennial conference took place on the background of the sixth nuclear test conducted by the DPRK on September 3, 2017 and the exchange of belligerent rhetoric between Washington and Pyongyang, which heightened tensions on the Korean peninsula. At the same time, the In-

ternational Monitoring System being established under the CTBT pending its entry into force to detect any nuclear explosion conducted on Earth has proved its effectiveness, providing accurate and timely data about the latest North Korean nuclear test. The conference participants agreed that the early entry of the CTBT into force has gained even more importance given the escalation of the situation around the DPRK's nuclear program. Speaking at the opening of the conference, UN Secretary-General António Guterres stated that the treaty in force would be "a milestone on the road to a world free of nuclear weapons" as it has the potential "to prevent a nuclear arms race and an escalation of regional and bilateral tensions".

Japan and Kazakhstan, the September 2015-September 2017 co-chairs of the Article XIV process, sub-

WHILE IT IS CLEAR THAT THE TREATY'S ENTRY INTO FORCE WILL TURN IT INTO AN EFFECTIVE AND MULTILATERALLY VERIFIABLE LEGALLY BINDING GLOBAL INSTRUMENT, IT REMAINS TO BE SEEN IF THE INTERNATIONAL COMMUNITY WILL SUCCEED IN PERSUADING THE REMAINING NON-SIGNATORY AND NON-RATIFYING STATES TO SIGN OR RATIFY THE TREATY.

mitted a progress report of their co-presidency to the conference and transferred their duties to Belgium and Iraq, the two countries that will co-ordinate the process until September 2019. The conference participants thanked Japan and Kazakhstan for their efforts and initiatives to advance the CTBT's entry into force. Tokyo and Astana reaffirmed their commitment to the treaty and readiness to work closely with the incoming co-presidents, as well as with other countries, in further advocating the cause of a comprehensive universal prohibition on nuclear weapon tests. While it is clear that the treaty's entry into force will turn it into an effective and multilaterally verifiable legally binding global instrument, it remains to be seen if the international community will succeed in persuading the remaining non-signatory and non-ratifying states to sign or ratify the treaty.

www.lzoom.me

FIRST RESULTS OF KAZAKHSTAN'S POLICY OF AGRICULTURAL DIVERSIFICATION

KANAT MAKHANOV

According to the latest report of the Ministry of Agriculture of Kazakhstan, the grain harvesting campaign of 2017 is 75% completed. The overall grain harvest is expected to be 3-3.5% higher than in the previous year. One of the government's top priorities for agriculture is to diversify the production and exports of grain through dedicating more arable land to oilseeds, beans and other crops at the expense of wheat. The preliminary estimates already show that the total harvested yield of oilseeds this year is very likely to be 10% higher than in 2016.

According to the latest outlook of the International Grains Council

**THE PRELIMINARY
ESTIMATES ALREADY
SHOW THAT THE
TOTAL HARVESTED
YIELD OF OILSEEDS
THIS YEAR IS VERY
LIKELY TO BE 10%
HIGHER THAN IN
2016.**

(IGC), the world's total land area dedicated to wheat will remain around 220 million hectares (ha) until 2021. However, the yield of wheat is projected to rise, largely due to technological changes in developing countries, from 3.3 tons/ha to 3.5 tons/ha. This will result in a significant increase of the global wheat production from 748.4 million tons in 2016 to 761.9 million tons by 2021. The increase of the wheat production is projected to be larger than the increase of the worldwide demand for wheat making the stocks of wheat pile up and pushing the prices down. On the other hand, the IGC projections forecast a significant rise of the demand for other grains such as maize, rice and soybeans that will not be met by the supply. The resulting shortage

will decrease the stocks around the world and push the prices upwards. Therefore, if the government of Kazakhstan continues the current policy of agricultural diversification, the country's agricultural sector is very likely to be successful in the near future.

Agriculture plays an important role in the economy of Kazakhstan accounting for 4.5% of the GDP and providing the second largest inflow of export revenues. Most importantly, agriculture is one of the few industries that has a large capacity of countercyclical effects in the economy. Thus, in 2012 the agricultural sector contracted by 17.4%, while

IF THE GOVERNMENT OF KAZAKHSTAN CONTINUES THE CURRENT POLICY OF AGRICULTURAL DIVERSIFICATION, THE COUNTRY'S AGRICULTURAL SECTOR IS VERY LIKELY TO BE SUCCESSFUL IN THE NEAR FUTURE.

the real economic growth was 4.8%. In 2015, for instance, the agricultural growth reached 3.5%, while the overall economic growth was a mere 1.2%. In 2016, agriculture has shown the second highest real growth rate among all sectors of the economy, exceeded only by construction. According to the projections of the Ministry of Agriculture, exports of agricultural commodities will grow by 10% in 2017. As the current policy measures of the government are concentrated around agricultural diversification, the share of agricultural land dedicated to non-traditional crops is going to increase at the expense of traditional grains and wheat in particular.

LIDIYA PARKHOMCHIK

On September 5-6, 2017, First Deputy Prime Minister of Kazakhstan Askar Mamin paid an official visit to the Mangystau region, during which he inspected the ferry complex construction at the Kuryk seaport. During the meeting with Askar Mamin, Director General of the Kuryk port Myrzabek Saktaganov reported that since the beginning of 2017, the number of the ship calls at the port reached 166 and the port handled over 756,000 tons of bulk cargo (coal, food, and oil refinery waste products). It is expected that the cargo traffic will amount to 1.3 million tons at the end of this year and reach 3 million tons in 2018. Projections suggest that the annual cargo

UNDER PHASE 2 OF THE KURYK PORT DEVELOPMENT, THE AUTOMOBILE FACILITIES OF THE FERRY COMPLEX ARE BEING BUILT WITH DREDGING WORKS OF THE MARINE AREA UNDERWAY.

capacity of the port will increase to 7 million tons by 2020.

The construction of the ferry terminal at the Kuryk port was launched in April 2015, along with the Borzhakty-Ersai railway line, under the Nurly Zhol (Bright Path) state program. The planned annual capacity of the complex at its first stage is up to 4 million tons of cargo, including petroleum products, grains, chemicals and fertilizers. The port's first start-up complex was launched in December 2016, while commercial operations started in February 2017. In fact, 44 objects were put into operation, including the rail component, which allowed to establish the rail ferry link with the port of Baku. The second ferry terminal is scheduled to be completed in December 2017.

Under Phase 2 of the Kuryk port development, the automobile facilities of the ferry complex are being built with dredging works of the marine area underway. It is planned that after the commissioning of the RO-RO passenger car ferry facilities part of motor vehicles that currently transit to Azerbaijan and beyond via the Aktau seaport will be redirected to Kuryk. According to projections, over 15,000-20,000 cars and trucks will be transported to Baku from Kuryk in 2018. In order to ensure the sufficient vehicle traffic via the new seaport, there is a need to improve the adjacent road infrastructure. Consequently, a number of infrastructural projects are under implementation such as the construction of the 167-km long Aktau-Shetpe and 60-km long Shetpe-Sai Otis roads. Moreover, the authorities of the Mangystau region have already started the reconstruction of the 85-km long Beineu-Akzhigit-Uzbekistan border

THE NEW KURYK PORT WILL PROVIDE QUICK AND EASY CARGO TRANSSHIPMENT, THUS SIGNIFICANTLY SPEEDING UP THE FREIGHT TRAFFIC IN THE CASPIAN REGION.

road and the 22-km long Kuryk village-Kuryk port road. Furthermore, it is planned to start the reconstruction of the 73-km long section of the Zhetybai-Zhanaozen road in the coming months.

The new ferry complex is located on the Trans-Caspian International Transport Route that facilitates the transshipment of Chinese goods to Europe. As a result, it could significantly increase Kazakhstan's transit potential, as well as the transit traffic in a westerly direction via the Caspian Sea. Designed similar to Azerbaijan's Alat port, the new Kuryk port will provide quick and easy cargo transshipment, thus significantly speeding up the freight traffic in the Caspian region. Moreover, the road infrastructure improvement projects will contribute to the increase of vehicle traffic flows from Central Asia to the Caucasus, Turkey and Europe via Aktau and Kuryk.

14 EYLÜL 2017 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜ- SÜ'NDE GÖREV DEĞİŞİMİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

2017 ЖЫЛЫ 14 ҚЫРКҮЙЕКТЕ
ЕУАЗІЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ
ИНСТИТУТЫНДА БАСШЫЛЫҚ
АУЫСТЫ.

Avrasya Araştırma Enstitüsü'nü 2014 yılının Ağustos ayından itibaren kurumsallaşma sürecinde yöneten Doç. Dr. Nevzat Şimşek'in görevinden ayrılması sebebiyle yerine Yrd. Doç. Dr.

Еуразия ғылыми-зерттеу институтын 2014 жылдың тамыз айынан бастап институт ретінде қалыптастыру кезеңінде басқарған доцент, доктор Невзат Шимшектің қызметтен кетуіне байланысты доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмер жаңа директор болып тағайындалды. Ахмет Ясауи университеті Өкілетті Кеңес төрағасы профессор, доктор Мұса Йылдыз Алматыға сапары аясында институтымызда өткен кездесуде доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмерді институт қызметкерлеріне таныстырып, болашақ жоспарларымен және мақсаттарымен бөлісті.

Профессор, доктор Мұса Йылдыз өз сөзінде доцент, доктор Невзат Шимшектің басқару кезеңінде ауқымды жұмыстардың атқарғанын және мекемені институт ретінде қалыптастыру тұрғысынан елеулі прогреске қол жеткізгенін атап өтіп, доцент міндетін атқарушы, доктор

Vakur Sümer atanmış olup görevine başlamıştır. Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız Almatı ziyaretleri kapsamında Enstitümüzde yaptığı toplantıda Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer'i Enstitü çalışanlarına takdim etmesinin ardından önümüzdeki dönemde dair gelecek plan ve hedeflerini paylaştı.

Konuşmasında, Doç. Dr. Nevzat Şimşek döneminde önemli işlerin yapıldığını ve Enstitü'nün kurumsallaşma açısından büyük yol kat ettiğini belirterek Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer'in Ens-

Вакур Сүмердің институтты одан әрі дамытатынын айтты. Доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмер өз кезегінде институттың өз жұмысын жалғастыратынын және алдағы уақытта одан әрі табысты дамитындығына сенімін білдірді. Кездесуден кейін профессор, доктор Мұса Йылдыз бен институт қызметкерлерінің қатысуымен жаңа университеттік дәстүрге айналған тағайындау рәсімі өтіп, доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмер институт директоры ретінде ресми түрде жұмысқа кірісті. □

titü'nün başarısını daha da ileriye taşıyacağını sözlerine ekledi. Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer ise konuşmasında Enstitü'nün çalışmalarına devam edeceğini ve ileriki süreçte başarı performansının daha da artırılacağını ifade etti. Top-

lantı sonrasında Prof. Dr. Musa Yıldız ve Enstitü çalışanlarının katılımı ile yeni bir üniversite geleneği haline gelen koltuğa oturma merasimi ile Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer, Enstitü Müdürü olarak makamına geçti.□

KAZAKİSTAN'IN NÜKLEER SİLAHSIZLANMAYA KATKISINA YÖNELİK YUVARLAK MASA TOPLANTISI

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЯДРОЛЫҚ ҚАРУСЫЗДАНУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ ТУРАЛЫ ДӨҢГЕЛЕК ҮСТЕЛ ӨТТІ

19 Eylül 2017 tarihinde Avrasya Araştırma Enstitüsü Uzman Araştırmacılarından Dau-

2017 жылы 19 қыркүйекте Еуразия ғылыми-зерттеу институтының аға ғылыми қызметкері Дәурен Әбен әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті Халықаралық қатынастар факультетінде өткен «Қазақстанның ядролық қарусыз әлемге жолы» атты халықаралық дөңгелек үстел отырысына қатысты. 21 қыркүйек – Халықаралық бейбітшілік күні, 26 қыркүйек – Халықаралық ядролық қаруды толықтай жою күні және 1991 жылдың тамыз айында Қазақстан Президентінің Семей ядролық полигонын жабу туралы Жарлығының 26 жылдығына орай өткізілген дөңгелек үстелді БҰҰ Қоғамдық ақпарат департаментінің Алматыдағы кеңсесінің қолдауымен факультеттің БҰҰ

ren Aben, Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Fakültesi'nde düzenlenen "Kazakistan'ın Nükleer Silahlardan Arınmış Dünyaya Yolu" adlı uluslararası yuvarlak masa toplantısına katıldı. 21 Eylül Uluslararası Barış Günü ile 26 Eylül Nükleer Silahların Ortadan Kaldırılması Uluslararası Günü ve Ağustos 1991'de Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev tarafından Semey nükleer deneme alanının kapatılmasının 26. Yıldönümü dolayısıyla düzenlenen yuvarlak masa toplantısı, BM Kamu Bilgileri Bölümü Almatı ofisinin desteğiyle fakültenin BM Bölgesel Teşvik Merkezi ve "Poligon – Ağustos 29" hayırsever kamu kuruluşu tarafından organize edildi.

Toplantıya diplomatlar, anti-nükleer sivil toplum örgütlerinin eylemcileri, akademik çevrenin temsilcileri ve genç araştırmacılar katıldılar. Katılımcılar, Semey bölgesinde yapılan nükleer denemelerin olumsuz sosyal ve çevresel sonuçları, Kazakistan'ın nükleer silahsızlanma ve yayılmama alanında başlattığı girişimler ve uluslararası silahların yayılmasının önlenmesi rejimindeki mevcut sorunlar gibi çok çeşitli konuları tartıştılar. Dauren Aben sunumunda yeni kabul edilen Nükleer Silahların Yasaklanması Antlaşması ile ilgili konuları ele alarak kapsamlı Nükleer Test Yasaklama Anlaşması'nın yürürlüğe gir-

жәрдемдесу орталығы мен «Полигон – 29 тамыз» қоғамдық қайырымдылық қоры ұйымдастырды.

Кездесуге дипломаттар, антиядролық үкіметтік емес ұйымдардың белсенді азаматтары, академиялық қауымдастық өкілдері және жас зерттеушілер қатысты. Қатысушылар Семей полигонында жасалған ядролық сынақтың теріс әлеуметтік және экологиялық зардаптары, Қазақстанның ядролық қарусыздану және ядролық қаруды таратпау саласындағы бастамалары және халықаралық таратпау режимінің қазіргі заманғы мәселелері сияқты түрлі тақырыптарды талқылады. Өз сөзінде Дәурен Әбен жақында қабылданған Ядролық қаруға тыйым салу туралы шартқа қатысты мәселелерді талқылап, Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы шартқа қол қoюдың қажетті шараларын белгіледі және болашақ ғалымдардың қызығушылығын тудыратын осы саладағы перспективалы ғылыми бағыттарды белгіледі.□

mesi için gerekli adımları belirlemenin yanı sıra bu alandaki gelecek nesillerin ilgisini çekebilecek umut verici araştırma alanlarını belirtti.□

21 EYLÜL 2017 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ ARAŞTIRMACILARINDAN ABULKHAİR ZHUNUSBEK, "ORTA ASYA'DA BÖLGESEL ENTEGRASYON SORUNLARI VE GELECEĞİ" BAŞLIKLİ SEMİNER VERDİ.

2017 жылдың 21 қыркүйегінде ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ ӘБІЛҚАЙЫР ЖҮНІСБЕК «ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ АЙМАҚТЫҚ ИНТЕГРАЦИЯНЫҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ МЕН МӘСЕЛЕЛЕРІ» ТАҚЫРЫБЫНДА СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Бөлgesel entegrasyon - coğrafi yakınlık, ekonomik tamamlayıcılık ve benzerlik, siyasi

Аймақтық интеграция географиялық жақындық, экономикалық біртұтастық және ұқсастық, сондай-ақ мәдени-идеологиялық қарым-қатынас сияқты бірнеше шарттарға негізделеді. Бұл саяси жүйелерді, келіссөз процестерін және әлеуметтік құрылымды жеңілдетеді.

Әбілқайыр Жүнісбек семинарында 1991 жылы Кеңес Одағының ыдырауы Орталық Азияның бес республикасының (Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Түрікменстан және Өзбекстан) тәуелсіздікке жол ашқанын және аталған республикалардың табысты аймақтық интеграция үшін ортақ саяси, экономикалық және мәдени байланыстар сияқты барлық қажетті алғышарттарға ие болғандығын айтты. Кеңестік кезеңнің әсері Орталық Азия елдеріне аймақтық интеграцияны дамытуға жол бермеді. Соңғы екі онжылдықта Орталық Азияда әртүрлі аймақтық ұйымдар құрылды, бірақ әлі күнге дейін Орталық Азия институттары мен ұйымдарына кірмейтін аймақтық елдер баршылық. Ол Орталық Азия елдері бір-бірімен емес, Қытай және Ресей секілді аймақтық держава-лармен көбірек интеграцияланғанын атап өтті.

Әбілқайыр Жүнісбек өз баяндамасында ай-

sistemleri, müzakere süreçlerini ve sosyal yapıyı kolaylaştırır, kültürel ve ideolojik iletişim gibi birçok farklı koşulları temel alır.

Abulkhair Zhunusbek verdiği seminerde, 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasının beş Orta Asya ülkesinin (Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan) bağımsızlık kazanmasına sebep olduğunu; ve ortak siyasi, ekonomik ve kültürel bağlantılar kurmak için bu ülkelerin başarılı bölgesel entegrasyon için gerekli tüm koşullara sahip olduğunu belirtti. Sovyet döneminin etkisi, Orta Asya ülkelerini bölgesel entegrasyon gelişimini engelliyordu. Son yirmi yıl içinde Orta Asya'da çeşitli bölgesel kuruluşlar kurulsun bile, hala Orta Asya kurum ve kuruluşlarına üye olmayan bölge ülkeleri mevcut. Orta Asya ülkelerinin birbiriyle değil, daha çok Rusya ve Çin gibi güçlü ülkelerle entegrasyon sürecinde olduğunu belirtti.

Abulkhair Zhunusbek, sunumunda, Orta Asya ülkeleri arasındaki işbirliğinin çeşitli faktörlerini ve işbirliğinin mevcut sorunlarını inceledi.

Seminer sonrasında Avrasya Araştırma Enstitü müdürümüz Sayın Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer ve araştırmacılar sorularda ve katkılarda bulundu. Sayın Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer;

maқаралық ынтымақтастықты қиындатын көптеген факторларды, соның ішінде Орталық Азия елдері ынтымақтастығының өзекті мәселелерін қарастырды.

Семинардан кейін Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент міндетін атқарушы, профессор Вакур Сүмер мен институт ғылыми қызметкерлері Орталық Азиядағы аймақтық интеграция мәселелері бойынша пікір алмасты. Доцент міндетін атқарушы, профессор Вакур Сүмер Қытайдың Орталық Азия аймағындағы маңызды актор болғанын мәлімдеді. Ол Қазақстанның аймақтағы географиялық жағдайы қолайлы болғанын және бұл жағдайдың Қытай мен Еуропа арасындағы транзиттік нүкте ретінде Қазақстанның рөлін арттырғанын атап өтті.□

Çin'in, Orta Asya bölgesinde çok önemli ve etkili noktada bulunduğunu belirtti. Kazakistan'ın bu bölge içinde en iyi coğrafi konuma sahip bir ülke olduğunu vurguladı. Bu durum, Çin ve Avrupa arasında transit geçiş noktası olarak Kazakistan'ın rolünü artırıyor.□

**21 EYLÜL 2017 TARİHİNDE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ ALMATI
BAŞKONSOLOSU SAYIN RIZA
KAĞAN YILMAZ AVRASYA
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ'NÜ
ZİYARET ETTİ.**

2017 ЖЫЛДЫҢ 21 ҚЫРКҮЙЕГІНДЕ
ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНДАҒЫ БАС
КОНСУЛЫ РЫЗА ҚАҒАН ЙЫЛМАЗ
ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ
ИНСТИТУТЫНДА БОЛДЫ.

Түркия Республикасының Алматы қаласындағы Бас консулы Рыза Қаған Йылмаз Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмермен кездесті. Сапар барысында доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмер институт мақсаты мен міндеті туралы мағлұмат берді, сондай-ақ институттың өз қызметін тиімді түрде жалғастыратынын айтып, алдағы кезеңде ұйымдастырылатын іс-шаралар туралы хабардар етті. Ал Бас консул Рыза Қаған Йылмаз институт директоры доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмерге жаңа қызметінде сәттілік тіледі. Ол сондай-ақ екі елдің ғылым мен білім саласындағы ынтымақтастығын дамыту маңызды екенін атап өтті және осыған байланысты институттың ғылыми зерттеулер арқылы Түркия мен Қазақстанның жетістігі үшін аянбай еңбек ететініне сенімін білдірді. □

Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Sayın Rıza Kağan Yılmaz, Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer'i ziyaret etti. Ziyaret sırasında Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer, Enstitü'nün misyonu ve vizyonu hakkında bilgi vermenin yanı sıra, Enstitü'nün faaliyetlerine etkin bir şekilde devam edeceğini belirterek önümüzdeki süreçte düzenlenecek faaliyetler hakkında bilgiler verdi. Başkonsolos Sayın Rıza Kağan Yılmaz

ise, Enstitü Müdürü Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer'e yeni görevinde başarılar diledi. Ayrıca, iki kardeş ülkenin bilim ve eğitim alanındaki işbirliğinin gelişiminin önemli olduğunu belirterek, bu konuda Enstitü'nün bilimsel araştırmalarla Türkiye ve Kazakistan'a faydalı çalışmalarını devam ettireceğine inandığını ifade etti. □

21 EYLÜL 2017 TARİHİNDE YABANCI DİLLER VE MESLEKİ KARİYER ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. SABRİ HİZMETLİ AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜMÜZÜ ZİYARET ETTİ.

2017 ЖЫЛДЫҢ 21 ҚЫРКҮЙЕГІНДЕ ШЕТ ТІЛДЕР ЖӘНЕ ІСКЕРЛІК КАРЬЕРА УНИВЕРСИТЕТІНІҢ РЕКТОРЫ ДОКТОР, ПРОФЕССОР САБРИ ХИЗМЕТЛИ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНДА БОЛДЫ.

Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sabri Hizmetli yeni görevine başlayan Avrasya Araştırma Enstitü Müdürümüz Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer'i tebrik ederek, yeni işinde başarılar diledi. İkili gö-

Шет тілдер және іскерлік карьера университетінің ректоры профессор, доктор Сабри Хизметли жаңа қызметке кіріскен Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмерді құттықтай отырып, жаңа жұмысында сәттілік тіледі. Екіжақты кездесу барысында директорымыз доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмер институттың өз жұмысын жалғастыратынын және алдағы уақытта одан әрі табысты дамитындығын мәлімдеді. Доцент міндетін атқарушы, доктор Вакур Сүмер институттың мақсаты мен міндеті туралы мағлұмат беріп, алдағы кезеңде ұйымдастырылатын іс-шаралар туралы ақпарат ұсынды. □

rüşme esnasında müdürümüz Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer Enstitü'nün çalışmalarına devam edeceğini ve ileride başarılı performansının daha da artırılacağını ifade etti. Yrd. Doç. Dr. Vakur Sümer Enstitümüzün misyonu ve vizyonu hakkında bilgi vererek, önümüzdeki süreçte enstitünün düzenlenecek faaliyetleri ile ilgili bilgi verdi. □

**18-22 EYLÜL 2017 TARİHLERİ
ARASINDA AVRASYA ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ ARAŞTIRMACILARI, 33.
DEUTSCHER ORIENTALISTENTAG
"ASIA, AFRICA AND EUROPE"
ULUSLARARASI KONFERANSI'NA
KATILDILAR.**

2017 ЖЫЛДЫҢ 18-22 ҚЫРКҮЙЕК
КҮНДЕРІ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-
ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ 33-ШІ DEUTSCHER
ORIENTALISTENTAG «АЗИЯ, АФРИКА
ЖӘНЕ ЕУРОПА» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫНА ҚАТЫСТЫ.

Almanya'nın Jena şehrinde bu yıl otuz üçün-
cüsü düzenlenen ve her dört senede bir orga-

Германияның Йена қаласында биыл отыз үшінші рет өткізілген және төрт жылда бір рет ұйымдастырылатын Deutscher Orientalistentag конференциясының басты тақырыбы «Азия, Африка және Еуропа» болды. Конференция шеңберінде өткен 97 отырысқа 900-ге жуық ғалым қатысты. Қатысушылар негізінен тарих, тіл білімі, көші-қон, археология және аймақтық зерттеулер саласындағы қазіргі заманғы және тарихи маңызы бар тақырыптармен қатар, Еуропадан Жапонияға дейін созылған аймақ, оның ішінде Таяу Шығыс аймағына қатысты түрлі тақырыптар бойынша баяндама жасады.

Конференцияға институтымыздың қолдауымен институт директорының орынбасары Женгизхан Жаналтай және ғылыми қызметкер Өмірбек Қанай қатысты. Женгизхан Жаналтай «Орталық Азия» отырысында «Қазақстан халқының құрылымы және жергілікті халық пен өз еліне оралған этникалық қазақтардың байланысы» тақырыбында баяндама жасады. Ал Өмірбек Қанай «Синология» отырысында «Шынжан Ұйғыр автономиялық

nize edilen Deutscher Orientalistentag konferansının bu seneki ana teması Asya, Afrika ve Avrupa olmuş olup toplamda 97 panel altında 900'e yakın akademisyen katılmıştır. Konferansta katılımcılar, tarih, dil bilimi, göç, arkeoloji ve bölgesel çalışmalar ağırlıklı olmak üzere çeşitli güncel ve tarihsel açıdan öneme sahip konuların yanı sıra Orta Doğu bölgesi ağırlıklı olmak üzere Avrupa'dan Japonya'ya kadar uzanan bölgedeki değişik konular hakkında bildirilerini sundular.

Enstitü Müdür Yardımcısı Cengizhan Canaltay ile araştırmacı Ömirbek Hanayi Enstitümüz desteğiyle bu konferansa katıldılar.

ауданының ағымдағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы» атты баяндама жасады. Конференция төрт күнге созылып, 22 қыркүйек күні аяқталды.□

Cengizhan Canaltay, Orta Asya panelinde "Kazakistan'da Ulus İnşası ve Yerel Halk ile Ülkesine Geri Dönen Etnik Kazakların Arasındaki İlişki" konulu bildirisini sundu. Ömirbek Hanayi ise, Sinoloji panelinde "Sincan Uygur Özerk Bölgesinin Mevcut Sosyal ve Ekonomik Durumu" isimli bildirisini sundu. Konferans dört gün boyunca devam etmiş olup 22 Eylül'de sona erdi.□

Akademik Türkçe Kursu

Avrasya Araştırma Enstitüsü 19 Ekim 2015 tarihinde Akademik Türkçe kursu vermeye başlamıştır. Bu kursun amacı katılımcılara makale, bildiri, tez, kitap gibi akademik metinleri okuma, not alma, çıkarımda bulunma konularında eğitim vermektir. Kurslar başlangıç ve orta seviye olmak üzere iki seviyede olacaktır.

HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GRUPLARI

Kurs hakkında bilgi almak ve başvuru için aşağıdaki telefon numarasını arayabilirsiniz.

Başvuru Yeri:

Almalı Avdanı, Mametova 48, 050004 Almatı.

+7 (727) 279 24 26 içhat: 109

19 қазан 2015 жылы Еуразия ғылыми-зерттеу институты «Түрік тілін ғылыми тұрғыдан жетілдіру» курстары басталды. Курстың мақсаты тыңдармандарға мақаладағы, баяндамадағы, диссертация және кітаптардағы академиялық мәтіндерді оқуды, ғылыми тұрғыдан жазуды және қорытынды жасай білуді үйрету болып табылады. Қосымша мағлұмат алу және өтініштерді беру үшін төменде көрсетілген байланыстар арқылы хабарласуға болады. Курстар апта ішінде және апта соңында өткізіледі.

Өтініштерді қабылдау мекенжайы:

Алмалы ауданы, Мәметова көшесі 48, 050004 Алматы,

тел: +7 (727) 279 24 26

(ішкі нөмір 109)

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық – сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Eylül-Ekim 2017 Sayı: 21-22
Қыркүйек-Қазан 2017 жыл №21-22